

Αξιολόγηση των δράσεων Έρευνας και Καινοτομίας της ΓΓΕΚ 2007-2013

Αποτίμηση Δράσης Απασχόληση ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις

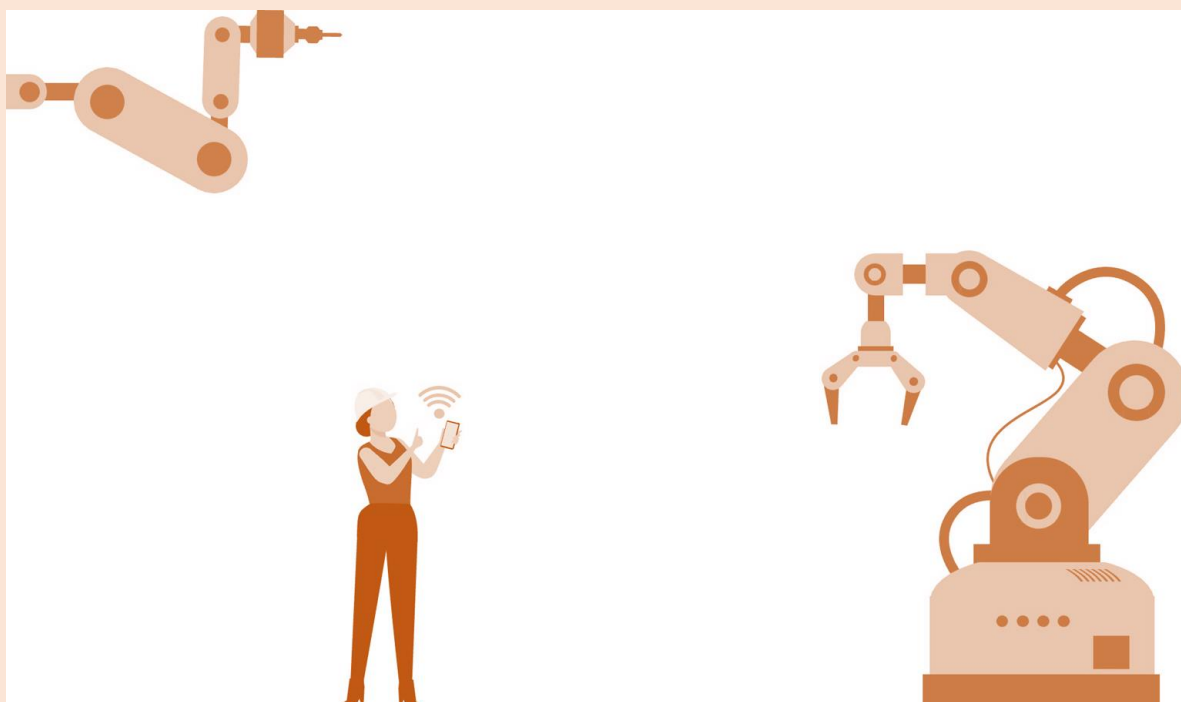

www.gsri.gov.gr

Αξιολόγηση των Δράσεων
Έρευνας και Καινοτομίας
της ΓΓΕΚ 2007-2013

Αποτίμηση Δράσης
Απασχόληση ερευνητικού
προσωπικού σε επιχειρήσεις

Σεπτέμβριος 2023

Ανάδοχος Σύμβουλος-Μελετητής

Κατάλογος Περιεχομένων

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ.....	III
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	IV
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	V
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
EXECUTIVE SUMMARY	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
1.1 Στόχοι και αντικείμενο της αξιολόγησης.....	7
1.2 Μέθοδοι ανάλυσης και επεξεργασίας δεδομένων.....	8
1.2.1 Έρευνα πεδίου (IOBE).....	9
1.2.2 Πίνακες Εισροών-Εκροών	12
1.2.3 Καλές πρακτικές.....	12
1.3 Η δομή της μελέτης.....	15
2. ΤΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	16
2.1 Επισκόπηση της Δράσης.....	16
2.2 Οι στόχοι της Δράσης	18
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	20
3.1 Συνάφεια.....	20
3.1.1 Συνάφεια στόχων με τις ανάγκες και τα προβλήματα	20
3.2 Αποτελεσματικότητα – εκροές και επιδράσεις στους ωφελούμενους	21
3.2.1 Επιστημονικές εκροές και αποτελέσματα για τους ωφελούμενους.....	21
3.2.2 Τεχνολογικές και οικονομικές εκροές και αποτελέσματα για τους ωφελούμενους	22
3.2.3 Συμπεράσματα από τις μελέτες περιπτώσεων.....	24
3.3 Αποτελεσματικότητα – πολλαπλασιαστικές επιδράσεις	25
3.3.1 Αποτελέσματα και επιδράσεις στο ερευνητικό σύστημα	25
3.3.2 Αποτελέσματα και επιδράσεις στην ανάπτυξη καινοτομιών και στην οικονομία.....	25
3.3.3 Συμβολή στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων	26
3.4 Αποτελεσματικότητα - Παράγοντες που επηρεάζουν την επίτευξη των στόχων.....	27
3.4.1 Ανταπόκριση στις ανάγκες των ωφελούμενων	27
3.5 Αποδοτικότητα	29
3.5.1 Επάρκεια χρηματοδότησης.....	29
3.5.2 Σχέση κόστους αποτελεσματικότητας.....	29
3.5.3 Έγκαιρη και αποδοτική διαχείριση	29
3.6 Συνοχή.....	31
3.6.1 Εσωτερική συνοχή	31
3.6.2 Εξωτερική συνοχή	32
3.7 Προστιθέμενη αξία Δράσης.....	32
3.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ.....	33
3.8.1 Σύνοψη ευρημάτων και συσχέτιση με καλές πρακτικές	33
3.9 Κύρια συμπεράσματα και προτάσεις για βελτίωση	34
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	36
Παράρτημα I: Μεθοδολογική προσέγγιση Εισροών-Εκροών.....	38
Παράρτημα II: Ερωτηματολόγιο Δράσης	44
Παράρτημα III: Κατάλογος Έργων	48

Κατάλογος Ακρωνυμίων

ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΓΓΕΚ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΔΥΠΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΝ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
ΕΤΑΚ	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
ΙΠΑ	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΠΑΒΕΤ	Πρόγραμμα Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογίας
ΠΠ	Προγραμματική Περίοδος
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
NACE	Nomenclature of Economic Activities
NWO	Ολλανδικό Συμβούλιο Έρευνας
RIS	Regional Innovation Strategy
SDGs	Sustainable Development Goals
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TRL	Επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 Λογική παρέμβασης της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών	19
Διάγραμμα 2 Ποσοστό ερευνητών στις επιχειρήσεις στο συνολικό εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα και σε επιλεγμένες χώρες – Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης	20
Διάγραμμα 3 Σχέση τρέχουσας θέσης εργασίας με συμμετοχή στη δράση και τίτλο σπουδών	23
Διάγραμμα 4 Βαθμός ικανοποίησης ωφελούμενων από τη συμμετοχή τους στη Δράση.....	28
Διάγραμμα 5 Καμπύλη μεγέθους επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη Δράση 2016.....	28
Διάγραμμα 6 Επιδόσεις του συστήματος διαχείρισης	30
Διάγραμμα 7 Τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε η Δράση	32

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Ερωτήσεις αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών.....	7
Πίνακας 2 Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών.....	8
Πίνακας 3 Μεταβολή στην ομάδα στόχου της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών	16
Πίνακας 4 Προεπισκόπηση της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών.....	17
Πίνακας 5 Ιεράρχηση στόχων της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών	18
Πίνακας 6 Προσλήψεις επιστημονικού προσωπικού	22
Πίνακας 7 Ταξινόμηση ολοκληρωμένων έργων ανά τομέα ΕΤΑΚ	25
Πίνακας 8 Ταξινόμηση ολοκληρωμένων έργων ανά μέγεθος εταιρείας που επελέγη.....	25
Πίνακας 9 Πολλαπλασιαστικά οφέλη της Δράσης.....	26
Πίνακας 10 Κατανομή έργων της Δράσης με βάση τους τομείς προτεραιότητας της Έξυπνης Εξειδίκευσης	26
Πίνακας 11 Κατανομή των έργων με βάση τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ	27
Πίνακας 12 Κατανομή φύλων επιστημονικού προσωπικού.....	27
Πίνακας 13 Επίδραση ανά εκ. Ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης	29
Πίνακας 14 Αξιολόγηση της καταλληλότητας των δεικτών του συστήματος παρακολούθησης	31
Πίνακας 15 Αριθμός προτάσεων που υποβλήθηκαν σε άλλες Δράσεις.....	31
Πίνακας 16 Σύνοψη ευρημάτων και προτάσεων.....	35

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχοι και αντικείμενο της αξιολόγησης

Ο στόχος της παρούσας αξιολόγησης είναι η αποτίμηση της Δράσης «**Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητών σε επιχειρήσεις**» η οποία υλοποιήθηκε με δύο Προκηρύξεις: την «**Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλής επιστημονικής κατάρτισης**» και την «**Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις**». Η Δράση αφορούσε στη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, στην αύξηση της επαγγελματικής ένταξης και στην πρόληψη της ανεργίας των ερευνητών, μέσω της απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας σε επιχειρήσεις.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Η μεθοδολογική προσέγγιση οργανώθηκε σύμφωνα με τις αρχές του Better Regulation¹ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνοψίζεται στα εξής κριτήρια αξιολόγησης:

- **Συνάφεια (relevance):** η σχέση μεταξύ των συνολικών οικονομικών και κοινωνικών αναγκών και των συναφών στόχων της Δράσης, αφενός, και των στόχων των δραστηριοτήτων της Δράσης, αφετέρου (δηλαδή του σκεπτικού της παρέμβασης).
- **Αποτελεσματικότητα (effectiveness):** η επίτευξη ή η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων της Δράσης και οι παράγοντες διευκόλυνσης ή παρεμπόδισης, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από τη Δράση.
- **Αποδοτικότητα (efficiency):** η σχέση μεταξύ των πόρων που χρησιμοποιούνται από την Δράση και των αλλαγών ή ωφελειών που προκαλούνται από την παρέμβαση.
- **Προστιθέμενη αξία (added value):** οι λόγοι για τους οποίους δικαιολογείται η παρέμβαση, δηλαδή εξετάζεται εάν η αξία που προκύπτει από την παρέμβαση είναι συμπληρωματική της αξίας που θα προέκυπτε από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές παρεμβάσεις.
- **Συνοχή (coherence):** πόσο καλά συνεργάζονται ή όχι οι διάφορες δράσεις, π.χ. η Δράση σε σχέση με το σύνολο των Δράσεων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας (ΓΓΕΚ).

Η Δράση Ενίσχυσης της Απασχόλησης στις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013

Η Δράση «Ενίσχυση της Απασχόλησης», αντιστοιχεί σε μία από τις οκτώ Ενότητες χρηματοδότησης Δράσεων της ΓΓΕΚ την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2007-2013. Ο συνολικός προϋπολογισμός της με βάση τις Προκηρύξεις ανήλθε συνολικά σε € 24,5 εκ. από τα οποία συμβασιοποιήθηκαν τα € 10,8 εκ. για την υλοποίηση 221 έργων, από τα οποία τελικά δαπανήθηκαν τα € 8,6 εκ. που αντιστοιχούν στο 2,1% της συνολικής χρηματοδότησης της ΓΓΕΚ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013. Η τελική απορρόφηση ανήλθε στο 35% του αρχικού προϋπολογισμού.

Δικαίωμα υποβολής πρότασης είχαν όλες οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, όλων των μεγεθών και κλάδων της οικονομίας. Η πρόταση έπρεπε να προβλέπει την πρόσληψη ενός ή δύο ερευνητών, με την πιθανότητα ενός επιπλέον ατόμου ως τεχνικό προσωπικό για την υποστήριξη του ερευνητικού έργου. Η πρόσληψη αφορούσε μισθωτή σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης με ελάχιστη διάρκεια 18 μηνών και μέγιστη 24 μηνών.

¹ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

Οι στόχοι της Δράσης

Ο **επιχειρησιακός στόχος** της Δράσης ήταν η υποστήριξη ερευνητικών έργων σε επιχειρήσεις που υλοποιούνται από νέο ερευνητικό προσωπικό στην επιχείρηση. Με τον τρόπο αυτό οι νέοι ερευνητές και το τεχνικό προσωπικό αποκτούν ερευνητική αλλά και επαγγελματική εμπειρία η οποία διευρύνει τις προοπτικές απασχόλησής τους μετά την ολοκλήρωση του έργου. Επιχειρήσεις χωρίς ερευνητική εμπειρία εξοικειώνονται με την ερευνητική διαδικασία, ενώ οι πιο έμπειρες επιχειρήσεις ενισχύουν το ερευνητικό τους δυναμικό (**ειδικοί στόχοι**). Η επίτευξη των ειδικών στόχων οδηγούν μεσοπρόθεσμα στην υλοποίηση των **στρατηγικών στόχων** που είναι η ενίσχυση της απασχόλησης των νέων ερευνητών και η πρόληψη της ανεργίας, καθώς και η βελτίωση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού. Τέλος, μακροπρόθεσμα θα ικανοποιηθεί ο **γενικός στόχος** της ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας.

Συμπεράσματα

Η Δράση υλοποιήθηκε σε μια περίοδο έντονης οικονομικής κρίσης και μεγάλης και αυξανόμενης ανεργίας και προσπάθησε να συγκεράσει τρεις (3) στόχους: τη μείωση της ανεργίας, την απασχόληση του ερευνητικού δυναμικού στις επιχειρήσεις και την αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων. Οι τρεις αυτοί στόχοι όμως είναι αντίρροποι: άνεργοι εν δυνάμει ερευνητές είναι κατά τεκμήριο είτε οι νέοι απόφοιτοι, είτε οι λιγότερο πεπειραμένοι/αποτελεσματικοί που απολύονται σε περιόδους κρίσης. Άρα είναι στατιστικά πιθανό ότι δεν θα ήταν ιδιαίτερα αποδοτικοί οπότε δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ιδιαίτερα φιλόδοξα έργα, ούτε και να πείσουν τον εργοδότη τους ότι η έρευνα έχει σημαντική απόδοση και αξίζει να συνεχιστεί η συνεργασία τους και η ερευνητική δραστηριότητα της επιχείρησης. Συγχρόνως, λόγω της δέσμευσης της πρόσληψης προσωπικού κατά τεκμήριο χαμηλών προσόντων, οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρθηκαν για τη Δράση ήταν στην μεγάλη τους πλειοψηφία μικρές και πολύ μικρές, οπότε τεκμαίρεται ότι οι ανάγκες τους αφορούσαν μάλλον σωρευτικές καινοτομίες, παρά πραγματικά ερευνητική δραστηριότητα. Στην πραγματικότητα προσφέρθηκε η ευκαιρία συνεργασίας χωρίς να υπάρχει κάποια πραγματικά κινητήρια δύναμη στους ερευνητικούς στόχους της Δράσης. Ίσως αυτή να είναι η αιτία που δεν συναντώνται Δράσεις με αντίστοιχους τριπλούς στόχους σε άλλες χώρες.

Είναι δύσκολο να γενικευτούν τα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα της Δράσης λόγω των πολλαπλών στόχων που δεν είναι απόλυτα συμβατοί μεταξύ τους και του μικρού δείγματος των απαντήσεων. Ο άμεσος στόχος της απασχόλησης ερευνητών επετεύχθη, καθώς προσλήφθηκαν 245 άτομα σύμφωνα με τα στοιχεία της ΓΓΕΚ. Ωστόσο, δεν φαίνεται να παρέμειναν σε θέσεις ερευνητών ούτε να δημιουργήθηκε αντίστοιχη μακροπρόθεσμη δημιουργία ερευνητικών δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις, καθώς καμία δεν εμφάνισε θεαματική μακροχρόνια απόδοση, όπως προέκυψε από την ανάλυση των ερωτηματολογίων. Υπήρξαν μεμονωμένες ερευνητικές εκροές και δικτυώσεις με επιχειρήσεις, πολύ μικρός αριθμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και κατοχυρώσεων εμπορικού σήματος. Κατά συνέπεια ούτε στο ερευνητικό σύστημα ούτε στην οικονομία υπήρξε κάποιο ορατό αποτέλεσμα. Η μεγαλύτερη επιρροή, με βάση την ταξινόμηση κατά ΕΤΑΚ, παρατηρείται στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και ακολουθείται από τους τομείς που συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, δηλαδή το Περιβάλλον, Ενέργεια και Υγεία.

Η συνολική χρηματοδότηση της Δράσης ήταν επαρκής. Το κόστος ανά έργο, επιχείρηση ή εργαζόμενο ήταν σχετικά χαμηλό όπως επίσης ήταν και η πολλαπλασιαστική απόδοση της Δράσης ανά εκατομμύριο δημόσιας δαπάνης, όπως προέκυψε από την ανάλυση της Δράσης με βάση τον Πίνακα Εισροών-Εκροών.

Η διαχείριση συνολικά, θεωρείται ικανοποιητική. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Δράση είναι ανάμεσα στις λίγες που δεν σημειώθηκε κάποια αξιοσημείωτη περικοπή στον προϋπολογισμό. Σημαντική βελτίωση παρατηρήθηκε ανάμεσα στις δύο Προκηρύξεις στο χρόνο από την υποβολή έως την έναρξη. Η διαδικασία

παρακολούθησης και πιστοποίησης θα μπορούσε να είναι απλούστερη και με σημαντικά μικρότερους χρόνους εκταμίευσης της χρηματοδότησης.

Η εσωτερική και εξωτερική συνοχή της Δράσης ήταν περιορισμένη διότι δεν είχε ως στόχο φιλόδοξα ερευνητικά έργα τα οποία χρειάζονται μεγάλες ερευνητικές ομάδες και μακροχρόνια προσπάθεια. Επίσης, οι στόχοι σε σχέση με την ανάπτυξη της έρευνας στις επιχειρήσεις εξυπηρετούνται περισσότερο αποτελεσματικά από το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογίας (ΠΑΒΕΤ) ή τις Δράσεις ΜΜΕ και Νέες Επιχειρήσεις.

Η προστιθέμενη αξία ήταν χαμηλή για τους ερευνητές, καθώς οι περισσότεροι εκτιμούν ότι κατά πάσα πιθανότητα θα είχαν βρει μάλλον άλλη αντίστοιχη απασχόληση, όπως προέκυψε από τις απαντήσεις στα ερωτηματολόγια προς τους ερευνητές. Για τις επιχειρήσεις υπήρχε κάπως μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, καθώς λίγες θα υλοποιούσαν το έργο με τον ίδιο προϋπολογισμό, ενώ οι περισσότερες εκτιμούν ότι θα το υλοποιούσαν είτε με χαμηλότερες φιλοδοξίες είτε με καθυστέρηση, όπως προέκυψε από τις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια προς τις επιχειρήσεις.

Συνεπώς, και ιδιαίτερα εφόσον πλέον υπάρχει μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα, προτείνεται να μην επαναληφθεί η αντίστοιχη Δράση και οι στόχοι της να εξυπηρετούνται πιο εστιασμένα από διαφορετικούς φορείς και παρεμβάσεις:

- Το ευρύτερο θέμα της ανεργίας δεν μπορεί να εξυπηρετείται από την ερευνητική πολιτική της χώρας. Οι προσλήψεις εγγεγραμμένων στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) (νυν Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)) είναι κάτι που πρέπει να αντιμετωπίσει το Υπουργείο Εργασίας.
- Ο στόχος της προσέλκυσης νέων ερευνητών από τη βιομηχανία καλύπτεται εν μέρει από Δράσεις τύπου Υποστήριξη Μεταδιδασκτόρων για βιομηχανική έρευνα και καινοτομία (νέα Δράση) και Βιομηχανικών Διδακτορικών (του Υπουργείου Παιδείας). Επίσης, μπορεί να εμπλουτιστεί με Δράσεις αντίστοιχες με τις καλές πρακτικές που παρουσιάζονται από την Ιρλανδία για την ενίσχυση μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδακτόρων που απασχολούνται σε επιχειρήσεις ενώ ολοκληρώνουν τη διατριβή τους (υπο-ενότητα 1.2.3).
- Τέλος, οι παρεμβάσεις υπέρ μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων ώστε να ξεκινήσουν ερευνητική δραστηριότητα, γίνονται με άλλες Δράσεις που έχει ήδη αναπτύξει η ΓΓΕΚ και μπορεί να βελτιώσει, όπως προκύπτει από την Ενότητα «Ενίσχυση Επιχειρήσεων».

EXECUTIVE SUMMARY

Objectives of the evaluation

The objective of this evaluation is the assessment of the Action **to support the employment of researchers in enterprises, which was implemented through two Calls for Tender**: "Support for enterprises for the employment of highly qualified personnel" and "Strengthening the employment of research staff in enterprises". The Action concerned the improvement of access to employment, the increase of professional integration and the prevention of unemployment of researchers, through the acquisition of professional experience in enterprises.

Methodological approach

The methodological approach followed the principles of the Better Regulation² of the European Union which includes the following criteria:

- **Relevance:** the relationship between the overall economic and social needs and related objectives of the Action, on the one hand, and the objectives of the activities of the Action, on the other (i.e., the rationale of the intervention)
- **Effectiveness:** the achievement or progress towards reaching the objectives of the Action and the facilitators or hindrances
- **Efficiency:** the relationship between the resources used by the Action and the changes or benefits caused by the intervention.
- **Added value:** the reasons for justifying this intervention, i.e., examining whether the value resulting from the intervention is complementary to the value that would result from other public or private interventions.
- **Coherence:** how effective is the synergy between the various actions, e.g., between the Action and all RTDI Actions of the General Secretariat of Research and Innovation (GSRI).

The Action for the Support of Employment under the Programming Period 2007-2013

The Employment Support Action corresponds to one of the eight Funding Groups of the General Secretariat for Research and Technology for the Programming Period 2007-2013. Its total budget based on the Calls amounted to a total of €24.5 mil. of which €10.8 mil. was contracted for the implementation of 221 projects, of which €8.6 mil. Was finally spent, corresponding to 2.1% of the total funding of the GSEK in the Programming Period 2007-20013. The final absorption amounted to 35% of the initial budget.

All companies in the private sector, of all sizes and sectors of the economy, had the right to submit a proposal. The proposal had to provide for the recruitment of one or two researchers, with the possibility of an additional person as technical staff, to support the research work. The recruitment was for a full-time employment relationship with a minimum duration of 18 months and a maximum of 24 months.

The objectives of the Action

The **operational objective** of the Action was to support research projects in enterprises implemented by research personnel, new to the enterprise. In this way, young researchers and technical staff gain research

---

² https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

and professional experience, which broadens their employment prospects after the completion of the project. Companies without research experience become familiar with the research process, while more experienced companies enhance their research potential (**specific objectives**). The achievement of the specific objectives leads in the medium term to the achievement of the **strategic objectives** of promoting the employment of young researchers and preventing unemployment, as well as improving human research potential. Finally, in the long term, the **general objective** of developing the Greek economy will be met.

Conclusions

The Action was implemented in a period of intense economic crisis, high and rising unemployment. As a result, it has tried to reconcile three objectives: reducing unemployment, employing research potential in enterprises, and increasing the research activity of enterprises. However, these three objectives were not compatible: unemployed potential researchers are presumably either young graduates, or the less experienced/effective ones who are made redundant in times of crisis. Therefore, it is statistically likely that they would not be particularly efficient, so they would not be able to join particularly ambitious projects, nor convince their employer that research has a significant return, and it is worth continuing their cooperation and the research activity of the company. At the same time, due to the commitment to recruit presumably low-qualified staff, the vast majority of enterprises interested in the Action were small and very small, so it is presumed that their needs were related to cumulative innovations rather than actual research activity. In fact, the opportunity for cooperation was offered without there being any real driving force in the research objectives of the Action. Perhaps this is the reason why actions with similar triple objectives are not encountered in other countries.

It is difficult to generalize the conclusions about the effectiveness of the Action due to the multiple objectives that are not fully compatible with each other and the small sample of responses. The immediate target of employing researchers was achieved by recruiting 245 people. However, they do not appear to have remained in research positions nor to have created a corresponding long-term creation of research activities in enterprises, since none showed spectacular long-term returns. There have been isolated research outflows and networking with businesses, a very small number of patents and trademark registrations. Consequently, neither the research system nor the economy has had any visible effect. The greatest influence, based on RTDI classification, is observed in ICT, followed by the sectors that contribute to addressing societal challenges, i.e., Environment, Energy and Health.

The total funding of the Action was adequate. The cost per project, business or employee was relatively low and the multiplier of the Action per million of public expenditure was also low.

Management is considered satisfactory. It is worth noting that the Action is among the few without noticeable budget cuts. A significant improvement was observed between the two Calls considering the time from submission of the proposals to accession. The projects' monitoring and evaluation process could be simpler and with a significantly shorter time in funding disbursement.

The internal and external coherence of the Action was limited because it did not target ambitious research projects that require large research teams and long-term effort. Also, the objectives in relation to the development of research in enterprises are served more effectively by PAVET or SMEs and New Enterprises.

The added value was low for researchers, since most of them felt it was very likely that they would have found another rather similar job. For businesses there was somewhat more added value, as few would do the project on their own budget and most expect it to be done either with lower ambitions or late.

Therefore, and especially since there is now a reduction in unemployment in Greece, it is proposed that a similar Action should not be repeated and that its objectives should be served more focused by different actors and interventions:

- The broader issue of unemployment cannot be served by the country's research policy, The recruitment by the Organisation for the Employment of the Workforce registered (now Greek Public Employment Service) is something that the Ministry of Labour must address.
- The objective of attracting young researchers from industry is partly covered by Actions such as Support for Postdocs for industrial research and innovation (new Action) and Industrial PhDs (of the Ministry of Education). It can also be enriched with Actions corresponding to the good practices presented by Ireland for the support of postgraduate students and PhD candidates employed in companies while completing their dissertation (Annex I).
- Finally, interventions in favor of small and very small enterprises to start research activity are made through other Actions, which have already been developed by the GSRI and can be improved, as can be seen from the Section "Business Support".

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Στόχοι και αντικείμενο της αξιολόγησης

Ο στόχος της παρούσας αξιολόγησης είναι η αποτίμηση της Δράσης «**Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητών σε επιχειρήσεις**» η οποία υλοποιήθηκε με δύο Προκηρύξεις: την «**Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλής επιστημονικής κατάρτισης**» και την «**Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις**». Η Δράση αφορούσε στη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, στην αύξηση της επαγγελματικής ένταξης και στην πρόληψη της ανεργίας των ερευνητών, μέσω της απόκτησης επαγγελματικής πείρας σε επιχειρήσεις.

Η προσέγγιση έγινε σύμφωνα με τις αρχές του Better Regulation³ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνοψίζεται στα εξής κριτήρια αξιολόγησης:

- **Συνάφεια (relevance):** η σχέση μεταξύ των συνολικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών και των συναφών στόχων του προγράμματος, αφενός, και των στόχων των δραστηριοτήτων του προγράμματος, αφετέρου (δηλαδή του σκεπτικού της παρέμβασης).
- **Αποτελεσματικότητα (effectiveness):** η επίτευξη ή η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος/δράσης και οι παράγοντες διευκόλυνσης ή παρεμπόδισης, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από τη Δράση.
- **Αποδοτικότητα (efficiency):** η σχέση μεταξύ των πόρων που χρησιμοποιούνται από το πρόγραμμα και των αλλαγών ή ωφελειών που προκαλούνται από την παρέμβαση.
- **Προστιθέμενη αξία (added value):** γιατί δικαιολογείται η παρέμβαση, δηλαδή η αξία που προκύπτει από την παρέμβαση είναι συμπληρωματική της αξίας που θα προέκυπτε από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές παρεμβάσεις.
- **Συνοχή (coherence):** πόσο καλά συνεργάζονται ή όχι οι διάφορες δράσεις, π.χ. οι δράσεις που περιλαμβάνονται σε μία ενότητα αξιολόγησης π.χ. ενίσχυσης επιχειρήσεων.

Αναλυτικότερα οι ερωτήσεις στις οποίες απαντάει η παρούσα αξιολόγηση, ομαδοποιημένες με βάση τα παραπάνω κριτήρια παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1 Ερωτήσεις αξιολόγησης ανά κριτήριο αξιολόγησης της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

Θέματα	Ερωτήσεις αξιολόγησης με βάση τη Διακήρυξη
Συνάφεια	
Καταλληλότητα στόχων και δεικτών της Δράσης	<ul style="list-style-type: none"> • Σε σχέση με τις ανάγκες και τα προβλήματα την περίοδο αναφοράς
Αποτελεσματικότητα	
Επίτευξη των στόχων της Δράσης Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα: Επίδραση στους ωφελομένους	<ul style="list-style-type: none"> • Έμμεσα και άμεσα οφέλη από τη συμμετοχή στη Δράση και σύγκριση με τους στόχους της Δράσης • Οφέλη ερευνητών και βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών τους από τη συμμετοχή τους • Αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και καινοτομικού αντικειμένου και διερεύνηση της προστιθέμενης αξίας των αποτελεσμάτων • Επίδραση στην ποιότητα συνεργασίας ερευνητών και ερευνητικών φορέων

³ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en

	<ul style="list-style-type: none"> Επίδραση στο ερευνητικό σύστημα: Επίδραση στην ένταση της ερευνητικής προσπάθειας των συμμετεχόντων Συμβολή στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων SDGs
Επίδραση στη δυναμική των τομέων προτεραιότητας - Μακροπρόθεσμες επιδράσεις	<ul style="list-style-type: none"> Συμβολή στις θεματικές προτεραιότητες της εθνικής RIS για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων του βαθμού επίδρασης της χρηματοδότησης των δράσεων στην δυναμική των θεματικών περιοχών
Πολλαπλασιαστικές επιδράσεις της Δράσης - Μακροπρόθεσμες επιδράσεις	<ul style="list-style-type: none"> Στην οικονομία και την κοινωνία
Αποδοτικότητα	
Επάρκεια χρηματοδότησης (Η συγκεκριμένη ομάδα ερωτήσεων δεν συμπεριλαμβάνεται στη διακήρυξη)	<ul style="list-style-type: none"> Θέματα υπερ/υποεγγραφής (over/undersubscription), ποσοστά επιτυχίας Κατάλληλο ύψος χρηματοδότησης ανά έργο και συνολικό ύψος χρηματοδότησης
Αποδοτικότητα Δράσης	<ul style="list-style-type: none"> Σχέση κόστους αποτελεσματικότητας (Cost-effectiveness) Επάρκεια χρηματοδότησης
Έγκαιρη και αποδοτική διαχείριση της Δράσης και σύγκριση με καλές πρακτικές Αποδοτικότητα συστήματος διαχείρισης ως σύνολο	<ul style="list-style-type: none"> Καταλληλότητα διαδικασίας σχεδιασμού Καταλληλότητα των προσκλήσεων και σαφήνεια της διαδικασίας Καταλληλότητα της διαδικασίας επιλογής προτάσεων Αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης της Δράσης Πορεία υλοποίησης φυσικού αντικειμένου Διαδικασία πιστοποιήσεων
Συνοχή	
Εσωτερική συνοχή	<ul style="list-style-type: none"> Συνοχή ανάμεσα στη Δράση και άλλες αντίστοιχες εθνικές Δράσεις ΕΤΑΚ
Εξωτερική συνοχή	<ul style="list-style-type: none"> Συνοχή ανάμεσα στη Δράση και αντίστοιχες Δράσεις στο 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Συνοχή ανάμεσα στο Εθνικό μείγμα Δράσεων
Προστιθέμενη αξία	
Προσθετικότητα	<ul style="list-style-type: none"> Βαθμός υλοποίησης των έργων χωρίς τη χρηματοδότηση από τη Δράση
Συμπεριφορική προσθετικότητα	<ul style="list-style-type: none"> Επίτευξη σταθερών συνεργασιών ως αποτέλεσμα της συμμετοχής στη Δράση

1.2 Μέθοδοι ανάλυσης και επεξεργασίας δεδομένων

Το μεθοδολογικό μας πλαίσιο για την αξιολόγηση του συνόλου των Δράσεων της ΓΓΕΚ περιλαμβάνει μια σειρά αναλυτικών μεθόδων και μεθόδων συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων, οι οποίες παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα. Για την αξιολόγηση κάθε Δράσης, χρησιμοποιούμε τις μεθόδους εκείνες που ανταποκρίνονται καλύτερα στη φύση και στους στόχους της Δράσης. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη Δράση επισημαίνονται στον πίνακα.

Πίνακας 2 Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

Μέθοδοι	Περιγραφή	Χρήση
Ανάλυση κοινωνικοοικονομικού πλαισίου	Καθορισμός του πλαισίου της Δράσης εστιάζοντας στις προκλήσεις και στις ανάγκες που στοχεύει να αντιμετωπίσει η Δράση	●
Ανάλυση Λογικής Παρέμβασης	Η λογική με την οποία η Δράση μετατρέπει τις εισροές σε αποτελέσματα	●
Έρευνα πεδίου	Διεξαγωγή έρευνας με ερωτηματολόγιο στους ωφελούμενους	●

Μέθοδοι	Περιγραφή	Χρήση
Συνεντεύξεις	Διεξαγωγή συνεντεύξεων με ωφελούμενους για την καλύτερη και σε βάθος κατανόηση των κινήτρων συμμετοχής, των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση και των ωφελειών στους συμμετέχοντες	●
Μελέτες περιπτώσεων (case studies)	Μελέτη περιπτώσεων επιλεγμένων έργων κάθε Δράσης εις βάθος κατανόηση της επίδρασης των Δράσεων στους συμμετέχοντες και των προβλημάτων και προκλήσεων για την επιτυχή υλοποίηση των έργων	●
Συγκριτική ανάλυση	Σύγκριση με καλές πρακτικές σε άλλες Ευρωπαϊκές Χώρες	●
Ανάλυση χαρτοφυλακίου και ανάλυση σύνθεσης	Καταγραφή και χαρακτηρισμός των έργων σύμφωνα με συγκεκριμένες διαστάσεις όπως: προϋπολογισμοί, πληρωμές, τύποι συμμετεχόντων	●
Βιβλιομετρική ανάλυση	Αποτύπωση των αποτελεσμάτων και επιδράσεων των Δράσεων μέσω της μέτρησης της παραγωγής ακαδημαϊκών δημοσιεύσεων και του αντίκτυπού τους	
Ανάλυση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας	Εύρεση διπλωμάτων τα οποία αναφέρονται στα επιμέρους έργα ή σε παράγωγες δημοσιεύσεις (στοιχεία Patstat)	
Ανάλυση Κόστους - Οφέλους	Εκτίμηση της αποδοτικότητας μιας Δράσης συγκρίνοντας το κόστος με τα αποτελέσματα	●
Οικονομετρική ανάλυση και χρήση πινάκων εισροών εκροών	Ποσοτικοποίηση της οικονομικής επίδρασης και άλλων πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μίας Δράσης	●
Ανάλυση Δικτύων	Προσδιορισμός και χαρακτηρισμός των διασυνδέσεων μεταξύ ερευνητών και οργανισμών που συμμετείχαν στη Δράση	
Ανάλυση SWOT	Οργάνωση των συμπερασμάτων σε σχέση με τα δυνατά (S), τα αδύνατα σημεία (W), τις ευκαιρίες (O) και τις απειλές (T)	●
Αντιπαραδειγματική ανάλυση (Counterfactual analysis)	Μέθοδοι για την σύνδεση παρατηρούμενων αλλαγών σε χρηματοδοτούμενους, την κοινωνία ή την οικονομία λόγω της Δράσης	
Εξόρυξη κειμένου	Εξαγωγή πληροφοριών από τεράστιο όγκο δεδομένων σε μορφή αρχείων ηλεκτρονικού κειμένου	
Ανάλυση μεγάλων δεδομένων (Big data analytics)	Χρήση δεδομένων εξωτερικών πηγών (π.χ ιστοσελίδες εταιρειών με μεθόδους εξόρυξης πληροφορίας)	

Στα υποκεφάλαια που ακολουθούν περιγράφουμε συνοπτικά τρεις (3) μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν στη συγκεκριμένη αποτίμηση.

1.2.1 Έρευνα πεδίου

Για την υλοποίηση όλων των ερευνών πεδίου που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου αναπτύχθηκαν σχετικά ερωτηματολόγια προς αποστολή. Για τον σχεδιασμό των ερωτηματολογίων έγινε προσεκτική μελέτη των προηγούμενων αξιολογήσεων προγραμμάτων για λογαριασμό της ΓΓΕΚ, όπου λήφθηκε υπόψη η δομή και η στόχευση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν τότε. Οι αξιολογήσεις αλλά και επιπλέον υλικό που λάβαμε υπόψη, μεταξύ άλλων, είναι:

- Αποτίμηση διαχείρισης από την ΓΓΕΤ των Δράσεων ΕΤΑΚ, Δεκέμβριος 2015
- Μελέτη αποτίμησης του προγράμματος «Ενίσχυση Ελληνικών Τεχνολογικών Συνεργατικών Σχηματισμών στην Μικροηλεκτρονική»
- Μελέτη αποτίμησης του προγράμματος «Κοινοπραξίες Έρευνας και Ανάπτυξης σε τομείς Εθνικής προτεραιότητας», Δεκέμβριος 2015

- Μελέτη αποτίμησης των «Προγράμματος Ανάπτυξης Βιομηχανικής Ερευνας Και Τεχνολογίας (ΠΑΒΕΤ)» και «Προγράμματος Ανάπτυξης Βιομηχανικής Ερευνας Και Τεχνολογίας Σε Νέες Επιχειρήσεις (ΠΑΒΕΤ-ΝΕ)», Δεκέμβριος 2015
- Μελέτη αποτίμησης του «Προγράμματος Περιφερειακοί Πόλοι Καινοτομίας», Δεκέμβριος 2015
- Μελέτη αποτίμησης των Δράσεων «ΕΛΕΥΘΩ» και των «ΤΕΧΝΟΚΥΨΕΛΩΝ Επιχειρηματικών Θερμοκοιτίδων», Δεκέμβριος 2015
- Μελέτη αποτίμησης του «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί Φάση Β'», Δεκέμβριος 2015

Για κάθε κατηγορία εμπλεκόμενων δημιουργήθηκε ένα γενικό ερωτηματολόγιο το οποίο καλύπτει τις ενότητες αξιολόγησης όπως αυτές προκύπτουν από την Προκήρυξη του έργου και την Τεχνική Πρόταση. Οι ενότητες αυτές αφορούν την εκτίμηση α) της συνάφειας – καταλληλότητα κινήτρων συμμετοχής του εκάστοτε εμπλεκόμενου συγκριτικά με τους στόχους της εκάστοτε δράσης, β) της αποτελεσματικότητας, δηλαδή τα έμμεσα και άμεσα οφέλη από τη συμμετοχή στη δράση, γ) της αποδοτικότητας, δηλαδή την σχέση κόστους – αποτελεσματικότητας για την υπό εξέταση δράση και δ) την προσθετικότητα (additionality) του συγκεκριμένου έργου. Στη συνέχεια κάθε ερωτηματολόγιο προσαρμόστηκε στις επιμέρους δράσεις που αξιολογήθηκαν τροποποιώντας το σύνολο των ερωτήσεων στους εξειδικευμένους στόχους της εκάστοτε δράσης και στην κατάσταση έγκρισης του συμμετέχοντα.

Η ομάδα έργου οριστικοποίησε το σχετικό εμπειρικό εργαλείο (ερωτηματολόγιο) σε στενή συνεργασία με τα στελέχη της ΓΓΕΚ και η τελική έκδοσή του παρατίθεται στο Παράρτημα ΙΙ.

Σε ότι αφορά στη συγκεκριμένη Δράση καταγράφηκαν συνολικά 107 ωφελούμενοι με συνολική χρηματοδότηση € 8,6 εκ. Η πλειονότητα των έργων που χρηματοδοτήθηκαν (55%) ανήκαν στην περιφέρεια Αττικής. Το 40% των έργων που χρηματοδοτήθηκαν είχαν ως θέμα τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Στη βάση δεδομένων που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου είχαν καταγραφεί όλα τα διαθέσιμα στοιχεία επικοινωνίας, όπως στοιχεία διεύθυνσης, email επικοινωνίας, αλλά και τηλέφωνα, όπως αυτά ήταν διαθέσιμα προφανώς κατά τη στιγμή της υποβολής της πρότασης. Όπως στις περισσότερες όμως δράσεις παρουσιάστηκε σημαντική δυσκολία πρόσβασης στα ενδιαφερόμενα μέρη λόγω μη ακριβών διευθύνσεων (ταχυδρομικές ή / και ηλεκτρονικές). Πραγματοποιήθηκαν πλήθος ενεργειών επαλήθευσης, αναζήτησης νέων διευθύνσεων και πηγών ώστε να εντοπιστεί ο μεγαλύτερος δυνατός πληθυσμός επικοινωνίας. Επίσης, λόγω της μεγάλης χρονικής απόστασης μεταξύ της υλοποίησης της Δράσης και της Έρευνας Πεδίου, υπήρχαν πολλές αλλαγές στις διευθύνσεις των ενδιαφερόμενων μερών. **Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της Δράσης «Ενίσχυση απασχόλησης», όπως και σε αρκετές λοιπές Δράσεις, η προσέγγιση τους μετά από τόσα χρόνια ήταν ιδιαίτερα δύσκολη.**

Μεθοδολογικά για την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας αξιοποιήθηκε αποκλειστικά η ηλεκτρονική και η τηλεφωνική προσέγγιση. Πιο συγκεκριμένα, σε όλους τους ωφελούμενους πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικές αποστολές. Προς διευκόλυνση των ερωτώμενων, αναπτύχθηκαν τα ερωτηματολόγια και σε «Google Forms» ώστε να μπορεί να συμπληρωθεί άμεσα το ερωτηματολόγιο «online». Στην συνέχεια, σε δεύτερο χρόνο, στις περιπτώσεις που το email δεν έφτασε στον παραλήπτη, αυτός αναζητήθηκε μέσω του τηλεφώνου όπου ήταν αυτό διαθέσιμο και επιπλέον έγινε η αναζήτηση του στο διαδίκτυο. **Μετά από την ηλεκτρονική και τηλεφωνική επικοινωνία δεν στάθηκε δυνατόν να εντοπιστούν 15 ωφελούμενοι από εκείνη τη Δράση. Συνεπώς, ο πραγματικός πληθυσμός που στάθηκε δυνατόν να προσεγγιστεί ήταν 92 ωφελούμενοι.**

Οι αποδέκτες της συγκεκριμένης Δράσης προσεγγίστηκαν για πρώτη φορά ταχυδρομικά και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τον Μάιο του 2022, ενώ το Φθινόπωρο του 2023 έγιναν άλλες δύο

υπενθυμίσεις σε όσους δεν είχαν ανταποκριθεί μέχρι εκείνη την στιγμή. Παράλληλα με την επικοινωνία μέσω email και τις υπενθυμίσεις για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, προσεγγίστηκαν τηλεφωνικά οι επιχειρήσεις με σκοπό να πραγματοποιηθούν συνεντεύξεις με εκείνες τις επιχειρήσεις που πληρούσαν κάποια κριτήρια, όπως αυτά είχαν εντοπιστεί από τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια. Ακόμη, στις περιπτώσεις που δεν υπήρξε ανταπόκριση, πραγματοποιήθηκαν περαιτέρω επαφές για να εντοπιστούν επιχειρήσεις που ήταν δεκτικές στο ενδεχόμενο συνέντευξης.

Η προσπάθεια του Αναδόχου για τη βελτίωση της συμμετοχής των φορέων των έργων σε αυτή, εκτός από επανειλημμένες ενέργειες υπενθύμισης της έρευνας πεδίου στους αποδέκτες των ερωτηματολογίων, περιέλαβε μια ιδιαίτερη κατά τη συνήθη πρακτική άμεση τηλεφωνική επαφή που κατά το διάστημα 15/9 – 16/11/2022 πραγματοποιήθηκε με τους περισσότερους διαθέσιμους φορείς των έργων των Δράσεων, καθώς και μια συστηματική προσπάθεια συμμετοχής τους στην έρευνα πεδίου, όπως και την επαναπροώθηση των ερωτηματολογίων όπου χρειάστηκε, κατόπιν υπόδειξης των φορέων, σε νέες ή στις ίδιες διευθύνσεις. Ανάλογα άμεση και ουσιαστική προσπάθεια επικοινωνίας με φορείς, πραγματοποίησε η Αναθέτουσα Αρχή. Έγινε κλήση και υπενθύμιση σε όλα τα διαθέσιμα στοιχεία επικοινωνίας.

Συνολικά στην έρευνα απάντησαν 15 ωφελούμενοι που συμμετείχαν στην Δράση αυτή (ποσοστό απόκρισης 16,3%). Το 44% των απαντήσεων ήταν σε έργα σχετικά με τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και το 37,5% αφορούσε έργα στην Περιφέρεια Αττικής.

Βασικός στόχος των προσωπικών συνεντεύξεων ήταν να εμπλουτιστούν οι απαντήσεις της έρευνας με ερωτηματολόγια με πρόσθετες πληροφορίες, παράγοντες και ερμηνευτικά σχήματα για τα ζητήματα της έρευνας αξιολόγησης. Η επιλογή των φορέων βασίστηκε κατά κύριο λόγο στις απαντήσεις τους στην έρευνα με ερωτηματολόγια. Επιλέχθηκαν περιπτώσεις που αναφέρουν σημαντικά αποτελέσματα, ή σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης υλοποιήθηκε μια ανοιχτού τύπου συζήτηση ώστε οι συνεντευξιαζόμενοι να παραθέσουν τις απόψεις τους όχι μόνο μέσω της δομημένης μορφής ενός ερωτηματολογίου, αλλά στο ευρύτερο πλαίσιο μιας συζήτησης για τα μετρούμενα ποιοτικά και ποσοτικά μεγέθη, για την αποτελεσματικότητα των δράσεων της ΓΓΕΚ, τη συνέπεια στόχων και δράσεων, την προσθετικότητα (additionality) των έργων που εκπονήθηκαν, την κριτική τους, τις ιδέες τους για αντίστοιχου χαρακτήρα δράσεις, αλλά και κάθε πρόσθετη πληροφορία που μπορεί να είναι χρήσιμη στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Το σχέδιο εργασιών για την υλοποίηση των συνεντεύξεων το οποίο σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε από τον Σύμβουλο περιλάμβανε τα ακόλουθα στάδια:

1. Μελέτη των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια και επιλογή των φορέων που αναφέρουν σημαντικά αποτελέσματα ή σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση.
2. Επικοινωνία με τον υποψήφιο συνεντευξιαζόμενο ηλεκτρονικά ή / και τηλεφωνικά για τον από κοινού ορισμό του τρόπου (τηλεφωνικά ή διαδικτυακά μέσω «Teams» ή άλλης εφαρμογής) και της ημερομηνίας της συνέντευξης βάσει διαθεσιμότητας του συνεντευξιαζόμενου.
3. Παράλληλη αποστολή στον συνεντευξιαζόμενο στοιχείων σχετικών με τη εν λόγω Δράση που συμμετείχε καθώς και με το συγκεκριμένο έργο.
4. Πραγματοποίηση της συνέντευξης την ορισθείσα ημερομηνία βάσει του πλαισίου Συνεντεύξεων των Δράσεων.

Τελικά μετά τις τηλεφωνικές επαφές, προέκυψαν συνολικά δεκαπέντε (15) συνεντεύξεις εκ των οποίων οι δύο (2) θεωρήθηκαν με βάση τα κριτήρια που είχαν τεθεί ως μελέτες περίπτωσης και αναλύθηκαν εκτενέστερα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μετά την οριστικοποίηση του σχετικού ραντεβού για συνέντευξη και πριν την διεξαγωγή της κάθε συνέντευξης, εντοπιζόταν το τεχνικό παράρτημα του έργου και διαβαζόταν διεξοδικά έτσι ώστε η συζήτηση που θα ακολουθούσε να μπορεί να είναι πιο αποδοτική

και οι ερωτήσεις πιο στοχευμένες. Μετά την ολοκλήρωση της συνέντευξης και αφού είχε μαγνητοφωνηθεί με τη σύμφωνη γνώμη και των δύο πλευρών, σε δεύτερο χρόνο ακολουθούσε απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης και συγγραφή όλων όσων συζητήθηκαν σε αυτή.

1.2.2 Πίνακες Εισροών-Εκροών

Ο υπολογισμός των οικονομικών επιδράσεων έγινε με τη μέθοδο εισροών-εκροών. Με βάση τη μέθοδο αυτή μπορούν να υπολογιστούν οι πολλαπλασιαστικές οικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν από μία εξωγενή μεταβολή στην τελική ζήτηση στην οικονομία.

Οι **άμεσες επιδράσεις** από την αύξηση στην τελική ζήτηση περιλαμβάνουν την πρόσθετη ακαθάριστη αξία παραγωγής, την αντίστοιχη προστιθέμενη αξία, την απασχόληση, τα εισοδήματα των εργαζομένων, τα έσοδα του Δημοσίου από φόρους διαφόρων ειδών και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλα οικονομικά μεγέθη, που δημιουργούνται από τους κλάδους, των οποίων η τελική ζήτηση αυξήθηκε, προκειμένου να καλυφθεί αυτή η πρόσθετη ζήτηση. Συνεπώς, η άμεση επίδραση στην ακαθάριστη αξία παραγωγής, για παράδειγμα, ισούται με την εξωγενή αύξηση στην τελική ζήτηση για εγχώρια προϊόντα.

Οι **έμμεσες επιδράσεις** από την αύξηση της ζήτησης υπολογίζονται με βάση τη συνολική μεταβολή στην παραγωγή της οικονομίας, δηλαδή τις οικονομικές επιδράσεις από την τόνωση της ζήτησης κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού των κλάδων, για τους οποίους επήλθε εξωγενής αύξηση της τελικής ζήτησης.

Οι **προκαλούμενες επιδράσεις** προκύπτουν μέσω της τόνωσης των εισοδημάτων των νοικοκυριών με τους πρόσθετους μισθούς που αυτά λαμβάνουν, λόγω της τόνωσης της οικονομικής δραστηριότητας, και της παρεπόμενης περαιτέρω ενίσχυσης της δραστηριότητας που κινητοποιείται από την αύξηση της τελικής κατανάλωσης των νοικοκυριών.

1.2.3 Καλές πρακτικές

Από την ανάλυση της βάσης δεδομένων Δράσεων και πολιτικών ΕΤΑΚ του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) STIP Compass⁴ προέκυψε ότι δεν υπάρχουν Δράσεις που να συνδυάζουν τους στόχους της Δράσης και τη συγκεκριμένη μορφή στήριξης. Αντίθετα η στήριξη της απασχόλησης γίνεται:

- με την ανάπτυξη της εμπειρίας νέων ερευνητών στο στάδιο του μεταπτυχιακού ή διδακτορικής διατριβής έρευνας σε επιχειρηματικό περιβάλλον,
- με την τόνωση της έρευνας στις επιχειρήσεις η οποία μεσο-μακροπρόθεσμα θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας για ερευνητές.

Η πρώτη επιλογή έχει άμεσο αντίκτυπο στους νέους ερευνητές και περιλαμβάνει Δράσεις που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα. Το 2023, το Υπουργείο Παιδείας προκήρυξε για πρώτη φορά Βιομηχανικά Διδακτορικά, τα οποία δεν εξασφαλίζουν απασχόληση στη βιομηχανία αλλά παρέχουν κάποια μορφή εμπειρίας σε επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η δεύτερη επιλογή καλύπτεται επαρκώς από την ΓΓΕΚ με την **Ενότητα Δράσεων Ενισχύσεις Επιχειρήσεων**.

Αν και η σύγκριση με την παρούσα Δράση δεν είναι εφικτή, παρακάτω περιγράφονται δύο (2) περιπτώσεις καλών πρακτικών για την ανάπτυξη της εμπειρίας των νέων ερευνητών σε επιχειρηματικό περιβάλλον:

- Ιρλανδία: Μεταπτυχιακό πρόγραμμα με βάση την απασχόληση (Employment-based Postgraduate Programme)

⁴ <https://stip.oecd.org/stip>

- Ολλανδία: Βιομηχανικά Διδακτορικά (Industrial Doctorates Programme)

Ιρλανδία: Μεταπτυχιακό πρόγραμμα με βάση την απασχόληση

Η Δράση ξεκίνησε το 2022 και χρηματοδοτείται από το Συμβούλιο Έρευνας της Ιρλανδίας (Irish Research Council)⁵.

Στόχος της Δράσης είναι να προσφέρει σε άριστους ερευνητές όλων των κλάδων, εργασιακή εμπειρία σε έναν εταίρο απασχόλησης. Το πρόγραμμα παρέχει στους βραβευθέντες την ευκαιρία να συνεχίσουν την έρευνα σε συνεργασία με ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παράλληλα με την απασχόλησή τους στον εργασιακό τους εταίρο. Μέσω της Δράσης επιδιώκεται:

- οι μεταπτυχιακοί ερευνητές που ξεκινούν τη σταδιοδρομία τους στη βιομηχανία, το δημόσιο τομέα και σε μη κυβερνητικούς τομείς, να αναπτύξουν νέες προηγμένες γνώσεις και δεξιότητες μέσα σε ένα επιχειρηματικό (βιομηχανικό ή όχι) περιβάλλον εργασίας.
- οι εργοδότες, να έχουν πρόσβαση σε νέα ταλέντα και να μπορούν να στηρίξουν με οικονομικά αποδοτικό τρόπο και με περιορισμένο ρίσκο την ανάπτυξη της έρευνας και την καινοτομία στην επιχείρησή τους.

Δικαίωμα συμμετοχής έχουν:

- μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι Διδάκτορες οι οποίοι δεν εργάζονταν προηγουμένως στον εταίρο απασχόλησης κατά τη στιγμή της αίτησης. Ωστόσο, οι υφιστάμενοι υπάλληλοι μπορούν να υποβάλουν αίτηση.
- Πάροχος απασχόλησης: πολυεθνικές εταιρείες, ΜΜΕ, οργανισμοί του δημόσιου τομέα και όπου δικαιολογείται, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.
- Ίδρυμα υποδοχής: Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και δημόσιοι Ερευνητικοί Φορείς οι οποίοι παρέχουν μεταπτυχιακές σπουδές.

Η μορφή ενίσχυσης είναι υποτροφίες οι οποίες έχουν διάρκεια από ένα έως τέσσερα έτη. Κατά τη διάρκεια των έργων, ο ωφελούμενος θα έχει διπλή ιδιότητα ως υπάλληλος του παρόχου απασχόλησης και ως μεταπτυχιακός φοιτητής στο ίδρυμα υποδοχής του.

Η ενίσχυση περιλαμβάνει:

- συνεισφορά € 18.500 στα έξοδα απασχόλησης του ωφελούμενου,
- συνεισφορά στις αμοιβές, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με μέγιστο ποσό €5.750 ετησίως,
- επιλέξιμες άμεσες ερευνητικές δαπάνες ύψους € 3.250 ετησίως.

Ο πάροχος της απασχόλησης συνεισφέρει **κατ' ελάχιστον € 9.000** το χρόνο για τα έξοδα του ερευνητή συμπεριλαμβανομένων του μισθού και των εξόδων μετακίνησης. Ο **καθαρός μισθός** του ερευνητή, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής της Δράσης στο μισθό, **δεν πρέπει να είναι μικρότερος των €19.000 ετησίως** ή του αντίστοιχου μισθού των νεοαπασχολούμενων πτυχιούχων της επιχείρησης. Ισχύει ο μεγαλύτερος των δύο. Τη διαφορά θα πρέπει να την καταβάλει η επιχείρηση. Την ερευνητική εργασία του φοιτητή την εποπτεύει ένας ακαδημαϊκός από το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα του φοιτητή.

---

⁵ <https://research.ie/funding/ebp/>
<https://research.ie/assets/uploads/2022/09/Call-document-for-2023-Employment-Based-Programme-2.pdf>
https://research.ie/assets/uploads/2023/03/Employment_Based_Programme_2023_Terms_Conditions.pdf

Μετά τον έλεγχο επιλεξιμότητας, οι προτάσεις αξιολογούνται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης:

- Το έργο (40 βαθμοί): την ποιότητα του προτεινόμενου ερευνητικού σχεδιασμού και των μεθοδολογιών, τη σκοπιμότητα ή ακόμα και τη συνεισφορά στις υπάρχουσες γνώσεις και την τήρηση των κανόνων δεοντολογίας.
- Υποψήφιος (30 βαθμοί): το ιστορικό και ερευνητικό έργο του αιτούντος, η ποιότητα, προτεραιότητα και συνάφεια των βασικών επιτευγμάτων του αιτούντος, καταλληλότητα της προτεινόμενης έρευνας και του εργασιακού περιβάλλοντος σε σχέση με τα χαρακτηριστικά του αιτούντος, απόδειξη ανεξάρτητης σκέψης και ποιότητα συστατικών επιστολών που παρέχονται από τον ακαδημαϊκό επόπτη και μέντορα απασχόλησης.
- Περιβάλλον εργασίας (20 βαθμοί): καταλληλότητα και ικανότητα του ακαδημαϊκού επόπτη και του μέντορα απασχόλησης να παρέχουν επαρκή εποπτεία, ποιότητα της υποδομής των εγκαταστάσεων που παρέχονται από τον εταίρο απασχόλησης και το ίδρυμα υποδοχής.
- Κατάρτιση και εξέλιξη επαγγελματικής σταδιοδρομίας (10 βαθμοί): σαφήνεια και ποιότητα του σχεδίου κατάρτισης και επαγγελματικής εξέλιξης, δυνατότητα ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με την έρευνα ή ικανότητα απόκτησης νέων γνώσεων, αντίκτυπος της υποτροφίας στην σταδιοδρομία του αιτούντος.

Ολλανδία: Βιομηχανικά Διδακτορικά

Η Δράση ξεκίνησε το 2017 και χρηματοδοτείται από το Ολλανδικό Συμβούλιο Έρευνας (NWO).⁶

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Δράσης κυμαίνεται από € 1 εκ. έως € 5 εκ. Την περίοδο 2017-2018, υποβλήθηκαν 145 προτάσεις, από τις οποίες επιλέχθηκαν οι 44 για τη δεύτερη φάση της αξιολόγησης. Μετά τη διαδικασία αξιολόγησης, το NWO χρηματοδότησε 16 προτάσεις (ποσοστό επιτυχίας 36 %).

Στόχος της Δράσης Βιομηχανικών Διδακτορικών είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων γνώσης και ιδιωτικών επιχειρήσεων. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα του προγράμματος είναι τα εξής:

- Ενίσχυση της επιστημονικής γνώσης.
- Αύξηση του αριθμού των νέων δραστηριοτήτων συνεργασίας μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων.
- Αύξηση των νέων ταλέντων στην έρευνα.
- Ανάπτυξη νέων ευκαιριών για τη μεταφορά γνώσεων από μια επιχείρηση στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Οι ωφελούμενοι της Δράσης είναι:

- Υποψήφιοι Διδάκτορες από Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) της Ολλανδίας,
- Κοινοπραξίες αποτελούμενες από μία επιχείρηση και ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Το πρόγραμμα παρέχει **επιχορήγηση ύψους € 222 χιλ.** για ένα διδακτορικό έργο για περίοδο **το πολύ τεσσάρων ετών**. Η χρηματοδότηση αυτή προορίζεται κυρίως για τις δαπάνες προσωπικού (ποσό € 217.563). Η επιχορήγηση παρέχεται μόνο στο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

---

⁶ <https://www.nwo.nl/en/news/industrial-doctorates-sixteen-phd-students-start-their-research-industry>
[https://www.nrs-science.nl/media/uploads/file/NWO_Call%20for%20Proposals%20Industrial%20Doctorates%20\(Netherlands\).pdf](https://www.nrs-science.nl/media/uploads/file/NWO_Call%20for%20Proposals%20Industrial%20Doctorates%20(Netherlands).pdf)

Σε κάθε έργο απαιτείται συνεισφορά από το εκπαιδευτικό ίδρυμα και συγχρηματοδότηση από την εταιρεία (ιδιωτική συγχρηματοδότηση):

- Το εκπαιδευτικό ίδρυμα συνεισφέρει στη συγχρηματοδότηση με τη μορφή των αναγκαίων έμμεσων δαπανών του έργου. Αυτά συνίστανται στη βασική υποδομή για τον υποψήφιο, πρόσβαση σε ειδικές ερευνητικές εγκαταστάσεις και πανεπιστημιακά εργαστήρια, εποπτεία και περιορισμένες υλικές δαπάνες, κατά περίπτωση.
- Η συμμετέχουσα εταιρεία συμβάλλει στις άμεσες δαπάνες του έργου χρηματοδοτώντας έως το 50% του άμεσου κόστους του έργου (και στο 33% του συνολικού κόστους του έργου, συμπεριλαμβανομένης της έμμεσης συνεισφοράς του εκπαιδευτικού ιδρύματος). Για τις ΜΜΕ ισχύουν χαμηλότερες απαιτήσεις, μια ΜΜΕ θα πρέπει να συνεισφέρει τουλάχιστον το 30% του άμεσου κόστους (που αντιστοιχεί στο 17% του συνολικού κόστους του έργου, συμπεριλαμβανομένης της συνεισφοράς του εκπαιδευτικού ιδρύματος) στο έργο.

Μετά τον έλεγχο επιλεξιμότητας, οι προτάσεις αξιολογούνται από τουλάχιστον δύο αξιολογητές, οι οποίοι αξιολογούν την πρόταση με βάση τα ακόλουθα τρία κριτήρια:

- Ποιότητα του υποψηφίου και της ερευνητικής ομάδας.
- Επιστημονική ποιότητα.
- Αξιοποίηση.

Τα τρία κριτήρια έχουν ίση βαρύτητα κατά τον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας της πρότασης.

Εκτός από την προσφερόμενη οικονομική στήριξη το ΝΩΟ, μέσω της πλατφόρμας του, βοηθά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις ιδιωτικές εταιρείες στην εξεύρεση εταίρων για τη δημιουργία κοινοπραξίας.

1.3 Η δομή της μελέτης

Η παρούσα αποτίμηση ξεκινά στο *Κεφάλαιο 2* με την περιγραφή της Δράσης, των στόχων, των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και του αντίκτυπου όπως αποτυπώνονται στη λογική παρέμβασης της Δράσης.

Στο *Κεφάλαιο 3* παρουσιάζονται αναλυτικά τα ευρήματα της αξιολόγησης οργανωμένα ανά κριτήριο αξιολόγησης δηλαδή την συνάφεια, αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα, συνοχή και προστιθέμενη αξία. Για κάθε κριτήριο αξιολόγησης απαντώνται τα ερωτήματα αξιολόγησης του Πίνακα 1.

Τέλος, στο *Κεφάλαιο 4* παρουσιάζεται η σύνοψη των ευρημάτων ανά κριτήριο αξιολόγησης, η ανάλυση SWOT καθώς και τα κύρια συμπεράσματα και προτάσεις.

2. ΤΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

2.1 Επισκόπηση της Δράσης

Η Δράση υλοποιήθηκε με δύο Προκηρύξεις:

- Η Προκήρυξη του Ιουνίου 2011 «Υποστήριξη των επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού υψηλής επιστημονικής κατάρτισης», είχε συνολικό προϋπολογισμό € 21,43 εκ. και δημόσια χρηματοδότηση € **15,00 εκ.**
- Η Προκήρυξη του Ιανουαρίου 2013 «Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις», είχε προϋπολογισμό € 11,88 εκ., και δημόσια χρηματοδότηση € **9,5 εκ.**

Η Δράση εντάχθηκε στο πλαίσιο του 2ου Γενικού Στόχου (ΓΣ2) «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», του 1ου Στρατηγικού Στόχου με τίτλο «Ποιοτική αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων».

Η διάρκεια των έργων της πρώτη Προκήρυξης ήταν 18-36 μήνες ενώ της δεύτερης 24-36 μήνες. Και στις 2 Προκηρύξεις οι προτάσεις μπορούσαν να επικεντρωθούν σε οποιαδήποτε περιοχή της σύγχρονης έρευνας.

Δικαίωμα υποβολής πρότασης είχαν όλες οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, όλων των μεγεθών και κλάδων της οικονομίας. Η πρόταση έπρεπε να προβλέπει την πρόσληψη ενός ή δύο ερευνητών, με την πιθανότητα ενός επιπλέον ατόμου ως τεχνικό προσωπικό για την υποστήριξη του ερευνητικού έργου. Η πρόσληψη αφορούσε μισθωτή σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης με ελάχιστη διάρκεια 18 μηνών και μέγιστη 24 μηνών.

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, πραγματοποιήθηκαν δύο (2) σημαντικές αλλαγές στην ομάδα στόχου των ερευνητών::

- Η ομάδα στόχου μεταβλήθηκε από ερευνητές και τεχνικό προσωπικό σε **άνεργους** ερευνητές και τεχνικό προσωπικό.
- Η **έννοια του ερευνητή** διευρύνθηκε για να συμπεριλάβει κατόχους μεταπτυχιακών σπουδών με πενταετή εμπειρία. Αντίστοιχα το **τεχνικό προσωπικό περιορίστηκε** σε κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών χωρίς ερευνητική εμπειρία, και πτυχιούχους ΑΕΙ και ΤΕΙ.

Πίνακας 3 Μεταβολή στην ομάδα στόχου της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

Προκήρυξη	Ομάδα στόχου	Προσδιορισμός Ερευνητών	Προσδιορισμός τεχνικού προσωπικού
1^η Προκήρυξη	Ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό χωρίς περιορισμούς απασχόλησης (εκτός από προηγούμενη απασχόληση στην επιχείρηση ή συγγενική επιχείρηση)	Κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος	Πτυχιούχοι Πανεπιστημίων και ΤΕΙ και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
2^η Προκήρυξη	Άνεργοι ερευνητές και τεχνικό προσωπικό	Κάτοχοι: <ul style="list-style-type: none"> • Διδακτορικού Διπλώματος • Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με τουλάχιστον 5ετή ερευνητική εμπειρία στο επιστημονικό αντικείμενο της ερευνητικής πρότασης 	<ul style="list-style-type: none"> • Κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη ερευνητική εμπειρία • Πτυχιούχοι Πανεπιστημίων και πτυχιούχοι ΤΕΙ

Οι προτάσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν από τους υποψηφίους ηλεκτρονικά με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 15/09/2011 για την 1^η Δράση και την 15/03/2013 για την 2^η Δράση. Οι προτάσεις ταξινομήθηκαν ανά Επιστημονική Περιοχή Έρευνας και στη συνέχεια ακολούθησε το στάδιο της αξιολόγησης των προτάσεων.

Μετά τον έλεγχο πληρότητας ακολούθησε διαδικασία αξιολόγησης από Επιτροπές εμπειρογνομόνων, οι οποίες διέθεταν ερευνητική ή/και βιομηχανική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου. Η επιλογή των εμπειρογνομόνων έγινε από το Μητρώο Αξιολογητών.

Οι προτάσεις αξιολογήθηκαν με βάση τα παρακάτω κριτήρια αξιολόγησης τα οποία ήταν ισοβαρή με κλίμακα βαθμολογίας με βαθμό από 0 έως 10, για το καθένα από αυτά. Προϋπόθεση για την θετική αξιολόγηση της πρότασης ήταν να λάβει την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία (5) στη συνολική βαθμολογία αλλά και σε κάθε επιμέρους κριτήριο.

- 1. Ποιότητα και αρτιότητα της ερευνητικής πρότασης** – Αξιολογείται η πρόταση, ως προς την **ποιότητα** και την αρτιότητά της.
- 2. Προβλεπόμενος ρόλος της ερευνητικής δραστηριότητας** – Εξετάζεται η συνεισφορά της προτεινόμενης ερευνητικής δραστηριότητας τόσο στο πλαίσιο λειτουργίας και προόδου της επιχείρησης όσο και γενικότερα στην οικονομία της χώρας.
- 3. Εμπειρία Επιχείρησης** – Αξιολογείται η δυνατότητα της επιχείρησης να διαχειριστεί απρόσκοπτα την υλοποίηση του ερευνητικού έργου διοικητικά, οργανωτικά και τεχνικά.

Κατόπιν ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης, οι προτάσεις που αξιολογήθηκαν θετικά, κατατάχθηκαν κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά για όλες τις Θεματικές Ενότητες, σε έναν ενιαίο πίνακα. Η χρηματοδότηση των προτάσεων, έγινε με βάση τον συγκριτικό πίνακα αξιολόγησης και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων κονδυλίων.

Η συνολική εικόνα της Δράσης αποτυπώνεται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4 Προεπισκόπηση της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητών σε επιχειρήσεις	
Προκήρυξη	Ιούνιος 2011 Ιανουάριος 2012
Ωφελούμενοι	Ερευνητές/τριες και Επιχειρήσεις
Μορφή στήριξης	Επιχορήγηση
Προϋπολογισμός Δράσης (δημόσια και ιδιωτική δαπάνη) με βάση την προκήρυξη	€ 33,3 εκ.
Προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης Δράσης με βάση την προκήρυξη	€ 24,5 εκ.
Εγκεκριμένος προϋπολογισμός ενταγμένων έργων	€ 14,3 εκ.
Αιτούμενη χρηματοδότηση ενταγμένων έργων	€ 11,4 εκ.
Εγκεκριμένη χρηματοδότηση ενταγμένων έργων	€ 10,8 εκ.
Αιτούμενη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων έργων	€ 8,8 εκ.
Εγκεκριμένη χρηματοδότηση ολοκληρωμένων έργων	€ 8,6 εκ.
Ίδια συμμετοχή (ιδιωτική χρηματοδότηση)	€ 2,8 εκ.
Συνολική (δημόσια και ιδιωτική δαπάνη) κατά την Ολοκλήρωση	€ 11,5 εκ.
Συνολικός αριθμός προτάσεων	Υποστήριξη επιχειρήσεων: 155 Ενίσχυση απασχόλησης: 196
Αριθμός εγκεκριμένων έργων	Σύνολο έργων: 221 Υποστήριξη επιχειρήσεων: 104 Ενίσχυση απασχόλησης: 117
Αριθμός ενταγμένων έργων	Υποστήριξη επιχειρήσεων: 51

	Ενίσχυση απασχόλησης: 78
Αριθμός ολοκληρωμένων έργων	Υποστήριξη επιχειρήσεων: 44 Ενίσχυση απασχόλησης: 63
Αριθμός εταιρειών που συμμετείχαν	Υποστήριξη επιχειρήσεων: 43 (1 εταιρεία ολοκλήρωσε 2 έργα) Ενίσχυση απασχόλησης: 61 (2 εταιρείες ολοκλήρωσαν 2 έργα) 2 εταιρείες έχουν ολοκληρώσει έργα και στις 2 δράσεις
Περίοδος υλοποίησης έργων	Υποστήριξη επιχειρήσεων: 08/2012 – 09/2015 Ενίσχυση απασχόλησης: 08/2013 – 07/2015
Τομείς προτεραιότητας	Όλοι οι επιστημονικοί τομείς

2.2 Οι στόχοι της Δράσης

Ο **επιχειρησιακός στόχος** της Δράσης ήταν η στήριξη των ερευνητικών έργων σε επιχειρήσεις που υλοποιούνται από ερευνητικό προσωπικό, το οποίο είναι νέο στην επιχείρηση. Με τον τρόπο αυτό, οι νέοι ερευνητές και το τεχνικό προσωπικό αποκτούν ερευνητική αλλά και επαγγελματική εμπειρία η οποία διευρύνει τις προοπτικές απασχόλησής τους μετά την ολοκλήρωση του έργου. Επιχειρήσεις χωρίς ερευνητική εμπειρία εξοικειώνονται με την ερευνητική διαδικασία, ενώ περισσότερο έμπειρες επιχειρήσεις ενισχύουν το ερευνητικό τους δυναμικό (**ειδικοί στόχοι**). Η επίτευξη των ειδικών στόχων οδηγούν μεσοπρόθεσμα στην υλοποίηση των **στρατηγικών στόχων** που είναι η ενίσχυση της απασχόλησης των νέων ερευνητών και η πρόληψη της ανεργίας, καθώς και η βελτίωση τους ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού. Τέλος, μακροπρόθεσμα θα ικανοποιηθεί ο **γενικός στόχος** της ανάπτυξης της Ελληνικής οικονομίας. Η ιεράρχηση των στόχων της Δράσης παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.

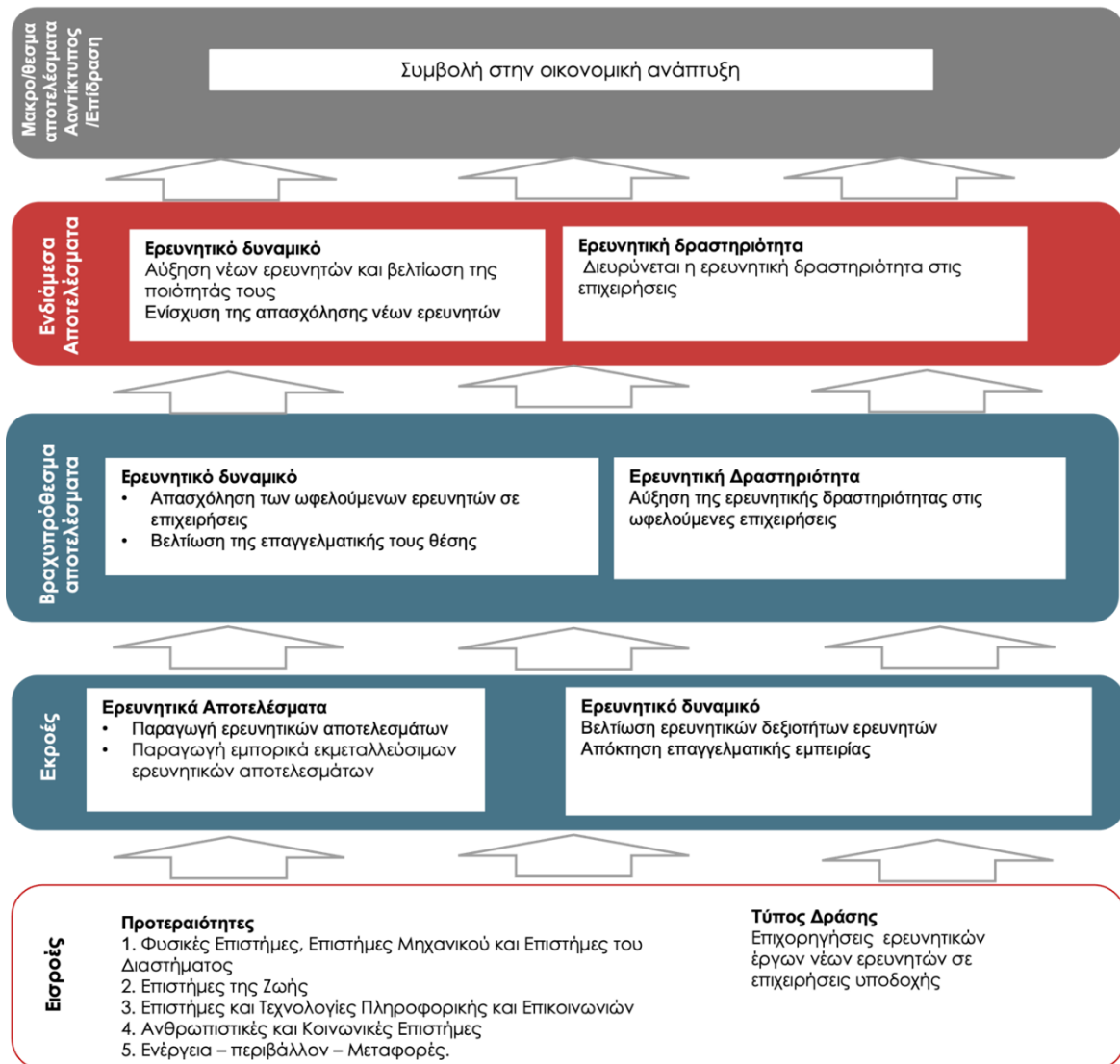
Πίνακας 5 Ιεράρχηση στόχων της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

Στόχοι	Περιγραφή
Γενικοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Συμβολή στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας
Στρατηγικοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων για την έρευνα • Ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και πρόληψη της ανεργίας
Ειδικοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για νέους ερευνητές • Ανάπτυξη και διάδοση ερευνητικών δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις
Επιχειρησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη ερευνητικών έργων από ερευνητικό προσωπικό που προσλαμβάνει η επιχείρηση • Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας από τους ωφελούμενους

Οι αναμενόμενες επιδράσεις από την υλοποίηση της Δράσης παρουσιάζονται στη Λογική Παρέμβασης στο Διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 1 Λογική παρέμβασης της Δράσης Ενίσχυσης της Απασχόλησης Ερευνητών

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

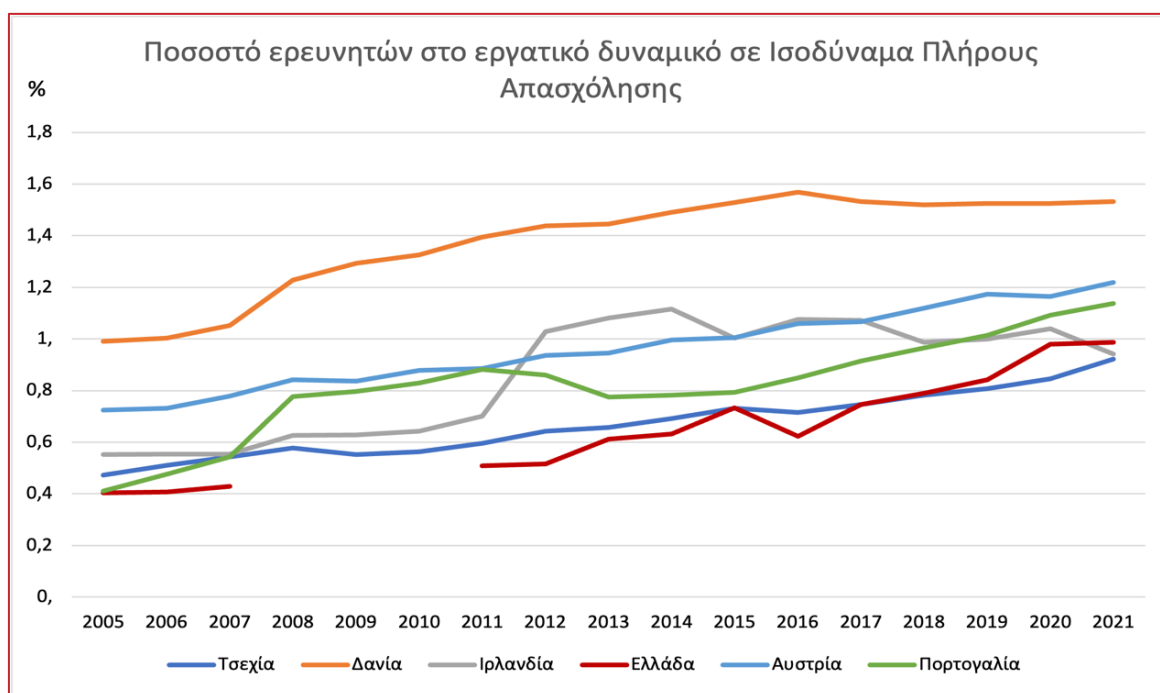
3.1 Συνάφεια

3.1.1 Συνάφεια στόχων με τις ανάγκες και τα προβλήματα

Οι στόχοι της Δράσης όπως αναφέρονται στην προηγούμενη ενότητα είναι συναφείς με τις ανάγκες του εθνικού συστήματος καινοτομίας και των νέων ερευνητών.

Ο συνδυασμός των δομικών χαρακτηριστικών της Ελληνικής επιχειρηματικότητας η οποία χαρακτηρίζεται από την τάση αποφυγής του ρίσκου αλλά και εξαιτίας της κυριαρχίας δραστηριοτήτων χαμηλής ή μέσης ερευνητικής έντασης, επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο δαπανών των ΕΕλληνικών επιχειρήσεων για Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A). Κατ' επέκταση, η απασχόληση ερευνητικού δυναμικού στις επιχειρήσεις παρέμεινε σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις συγκρίσιμες σε μέγεθος χώρες με την Ελλάδα (Διάγραμμα 2). Η χαμηλή ζήτηση από τις επιχειρήσεις σε συνδυασμό με την κρίση, η οποία ήταν ιδιαίτερα έντονη κατά την περίοδο της δεύτερης Προκήρυξης, ενέτειναν το πρόβλημα της ανεργίας και ετεροαπασχόλησης των νέων ερευνητών. Με αυτά τα δεδομένα, η δεύτερη Προκήρυξη επικεντρώθηκε μόνο στους άνεργους ερευνητές.

Διάγραμμα 2 Ποσοστό ερευνητών στις επιχειρήσεις στο συνολικό εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα και σε επιλεγμένες χώρες – Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης

Πηγή: Eurostat, RD_P_PERSLF, τελευταία ενημέρωση 29/03/2023

Η περιορισμένη ζήτηση ερευνητών από τις επιχειρήσεις και η περιορισμένη δυνατότητα των ερευνητικών φορέων να απορροφήσουν τους νέους ερευνητές που παράγει το Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα οδηγούν σε υποαπασχόληση, ετεροαπασχόληση και φυγή των νέων ερευνητών στο εξωτερικό (brain drain).

Ο ειδικός στόχος της Δράσης για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για νέους ερευνητές ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες του συστήματος όσο και των ερευνητών. Δεν είναι όμως απόλυτα συμβατός με τον στόχο της ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας στις επιχειρήσεις. Η ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας θα προκύψει ως αποτέλεσμα αλλά τα κριτήρια επιλογής ερευνητών

αλλά και επιχειρήσεων μπορεί να διαφέρουν ανάλογα σε ποιόν από τους δύο στόχους δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα:

- Για την επίτευξη του στόχου της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι δυναμικές και με σημαντική ερευνητική δραστηριότητα έτσι ώστε να εξοπλίσουν με σημαντικά εφόδια και προϋπηρεσία τους ερευνητές. Όσο είναι εφικτό, οι επιχειρήσεις αυτές δεν πρέπει να εξαρτώνται από τη χρηματοδότηση για την πρόσληψη των ερευνητών αλλά να στοχεύουν στην ενίσχυση της ερευνητικής τους ομάδας.
- Για την επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας στις επιχειρήσεις οι ερευνητές θα πρέπει να έχουν δυναμικό προφίλ και τις καλύτερες επιδόσεις (σπουδών και ερευνών). Στην περίπτωση αυτή, η πρόσληψη ανέργων δεν εξυπηρετεί το στόχο.

επίσης, τίθεται το ερώτημα του κατά πόσο η στόχευση στη στήριξη των εν ενεργεία ή ανέργων ερευνητών έναντι αυτών που είναι ήδη στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι η πλέον αποτελεσματική για τη δημιουργία επιδράσεων που διαρκούν σε βάθος χρόνου. Όπως αναφέρθηκε στην υπο-ενότητα 1.2.3 για τις καλές πρακτικές, οι Δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης του νέου ερευνητικού δυναμικού δίνουν έμφαση στη δημιουργία δεξιοτήτων και διασυνδέσεων των ερευνητών με τη βιομηχανία κατά το στάδιο της μεταπτυχιακής τους εκπαίδευσης (Μάστερ ή Διδακτορικό) (βλ. υπο-ενότητα 1.2.3). Ένα από τα πλεονεκτήματα της προσέγγισης αυτής είναι ότι η ερευνητική απασχόληση των ωφελούμενων φοιτητών υποστηρίζεται και από έναν ακαδημαϊκό ή έμπειρο ερευνητή και επομένως η προστιθέμενη αξία τόσο για τον ερευνητή όσο και για την επιχείρηση είναι μεγαλύτερη.

3.2 Αποτελεσματικότητα – εκροές και επιδράσεις στους ωφελούμενους

Ωφελούμενοι στη Δράση αυτή θεωρούνται καταρχήν οι επιχειρήσεις, οι οποίες έκαναν την αίτηση και συνεισέφεραν με ιδιωτική συμμετοχή, αλλά συγχρόνως ωφελούμενοι ήταν και οι ερευνητές που προσληφθήκαν καθώς οι στόχοι της Δράσης αφορούσαν τόσο στην βελτίωση της ερευνητικής δραστηριότητας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, όσο και στην αύξηση της απασχόλησης του ερευνητικού προσωπικού από ιδιωτικές επιχειρήσεις, στην αύξηση της επαγγελματικής ένταξης και στην πρόληψη της ανεργίας των ερευνητών.

3.2.1 Επιστημονικές εκροές και αποτελέσματα για τους ωφελούμενους

Η Δράση δεν αποσκοπούσε σε επιστημονικές εκροές και είναι γενικά αποδεκτό από τη βιβλιογραφία ότι η έρευνα στις μικρές επιχειρήσεις είναι εφαρμοσμένη και δεν οδηγεί σε ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις, διότι στόχος της είναι η εμπορευματοποίηση του αποτελέσματος. Παρόλα αυτά, στο συνολικό αριθμό των 104 εταιρειών και των 107 έργων, υπήρξαν κάποιες περιπτώσεις όπου οι ερευνητές επέλεξαν να προβάλλουν τα επιστημονικά αποτελέσματα του έργου τους. Αυτό προκύπτει:

- Από τις απαντήσεις στα ερωτηματολόγια, οι οποίες ήταν επιλεκτικές και όχι αντιπροσωπευτικές, αλλά το 1/3 όσων απάντησαν δήλωσαν ότι πραγματοποίησαν δημοσιεύσεις σε συνέδρια, το 1/3 ότι έγραψε κεφάλαια σε βιβλία και το 50% ότι πραγματοποίησαν παρουσιάσεις σε συνέδρια με κριτές. Μια αναγωγή στο συνολικό πληθυσμό βέβαια είναι παρακινδυνευμένη, λόγω της επιλογής του δείγματος.
- Ωστόσο από τις συνεντεύξεις προέκυψε ότι ένα μικρό μέρος των ερευνητών που προσλήφθηκαν πέρασαν στον ακαδημαϊκό τομέα ή εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες και συνεργάζονται με ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς. Παρόλο που και αυτό το δείγμα δεν είναι αντιπροσωπευτικό, είναι ενδεικτικό κάποιων παράπλευρων εκροών, που δεν ήταν στον στόχο της Δράσης.

3.2.1.1 Επιστημονικά αποτελέσματα για τους ωφελούμενους

Ωφελούμενοι στη Δράση αυτή θεωρούνται καταρχήν οι ερευνητές, καθώς αρχικά η Δράση στόχευε στην αύξηση της απασχόλησης του ερευνητικού προσωπικού από ιδιωτικές επιχειρήσεις, στην αύξηση της επαγγελματικής ένταξης και στην πρόληψη της ανεργίας των ερευνητών. Ταυτόχρονα, ωφελήθηκαν και οι επιχειρήσεις που τους προσέλαβαν καθώς τους δόθηκε η ευκαιρία να αυξήσουν την ερευνητική και καινοτομική τους δραστηριότητα.

3.2.2 Τεχνολογικές και οικονομικές εκροές και αποτελέσματα για τους ωφελούμενους

3.2.2.1 Εκροές καινοτομίας

Από τις μελέτες περιπτώσεων, τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις (18 σύνολο) διαπιστώθηκε ότι προέκυψε μια ευρεσιτεχνία και μια κατοχύρωση εμπορικού σήματος. Αυτό είναι αναμενόμενα χαμηλό με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων, το μέσο κόστος αλλά και την μάλλον περιορισμένη εμπειρία των ερευνητών που προσλήφθηκαν. Τα ερευνητικά έργα που χρηματοδοτήθηκαν από τη Δράση είχαν ως κύριο στόχο τη λύση του συγκεκριμένου προβλήματος ή την εφαρμογή συγκεκριμένων λύσεων που χρειάζονταν στην παραγωγική διαδικασία.

Η Δράση πέτυχε τον επιχειρησιακό στόχο της απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας καθώς με βάση αυτούς πιστοποιήσεις, εξασφαλίστηκε η άμεση απασχόληση 245 κύριων και υποστηρικτικών ερευνητών (Πίνακας 6), και κατ' επέκταση η απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας. Από αυτούς, τουλάχιστον οι 196 είναι βέβαιο ότι ήταν άνεργοι που βρήκαν απασχόληση καθώς η Προκήρυξη «Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις» προέβλεπε προσλήψεις από τα Μητρώα του ΟΑΕΔ.

Πίνακας 6 Προσλήψεις επιστημονικού προσωπικού

Είδος προσωπικού	Υποστήριξη επιχειρήσεων	Ενίσχυση απασχόλησης	Σύνολο
Επιστημονικό Προσωπικό	64	95	159
Τεχνικό Προσωπικό - Υποστηρικτικό Προσωπικό	35	51	86
Σύνολο	99	146	245

Πηγή: Πιστοποιήσεις ωφελούμενων

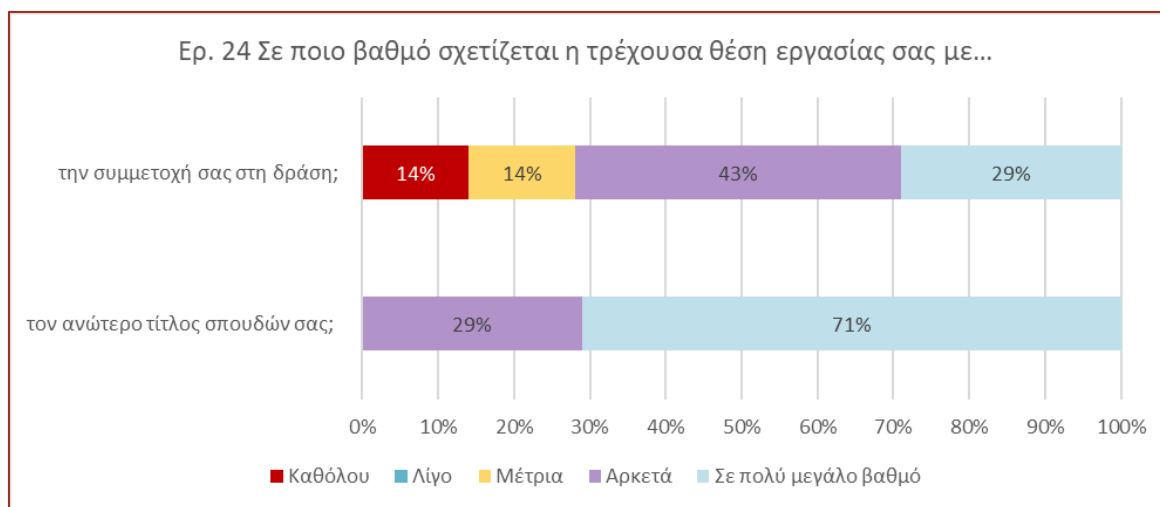
3.2.2.2 Τεχνολογικά και οικονομικά αποτελέσματα για τους ωφελούμενους

Δεν υπάρχουν αντιπροσωπευτικά στοιχεία για την υλοποίηση του στόχου «Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης», που ήταν ένας από τους ειδικούς στόχους της Δράσης, επειδή δεν υπήρχε πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα του κάθε ερευνητή. Τα δεδομένα που αξιοποιήθηκαν προέρχονται από τις συνεντεύξεις και τις μελέτες περίπτωσης ενώ τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από ερευνητές των οποίων τα δεδομένα δόθηκαν από τις επιχειρήσεις που απάντησαν σε συνεντεύξεις. Από τον συνδυασμό αυτών των δεδομένων προκύπτει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των ερευνητών που είχαν προσληφθεί είτε έμειναν στην επιχείρηση (αν και όχι απαραίτητα σε ερευνητική θέση), είτε απασχολούνται σε ΑΕΙ/ΤΕΙ στο δημόσιο τομέα, είτε ίδρυσαν δική τους εταιρεία. Και στις δύο τελευταίες περιπτώσεις κάποιοι έχουν κρατήσει επαφές και συχνά συνεργάζονται με την εταιρεία στην οποία είχαν προσληφθεί χάρη στη Δράση.

Οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια, που σε καμία περίπτωση δεν είναι αντιπροσωπευτικές, αλλά είναι ενδεικτικές μόνο για επιτυχημένες περιπτώσεις, προέκυψε ότι το 80% των ερωτηθέντων εξακολουθεί να εργάζεται στην επιχείρηση που υλοποιήθηκε η υπό εξέταση Δράση. Επίσης, προέκυψε ότι το 60% εργάζεται σε θέση μεγαλύτερης ευθύνης συγκριτικά με την εργασία του κατά την υπό εξέταση Δράση. Επιπλέον, το 72% του δείγματος δήλωσε ότι σε μεγάλο ή πολύ μεγάλο βαθμό η τρέχουσα θέση εργασίας

του οφείλεται στη Δράση, ποσοστό κατά 1 ποσοστιαία μονάδα μεγαλύτερο απ' ότι η σημασία του πτυχίου του (Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3 Σχέση τρέχουσας θέσης εργασίας με συμμετοχή στη δράση και τίτλο σπουδών

Πηγή: Ερωτηματολόγια ωφελούμενων

Όμως, παρόλο που η συμμετοχή των ερευνητών βοήθησε στο να βρεθούν στην τωρινή τους θέση εργασίας, φαίνεται ότι ήταν σε μικρότερο βαθμό υποστηρικτική στην ανέλιξη της καριέρας τους, καθώς περισσότεροι από τους μισούς δεν θεώρησαν ότι τους βοήθησε σε αυτό «αρκετά» ή «σε πολύ μεγάλο βαθμό».

Το 80% των ερωτηθέντων ωφελήθηκε στο θέμα Μεθοδικότητα στον τρόπο εργασίας/έρευνας, το 20% σε Δημιουργικότητα αλλά κανένας δεν θεώρησε ότι πήρε γνώσεις σε θέματα Επικοινωνίας, Ικανότητας εργασίας υπό πίεση, Λήψης αποφάσεων, Διαχείρισης χρόνου, Ικανότητας προσαρμογής, Συνεργασίας - Ομαδικότητας.

Στις περισσότερες περιπτώσεις για τις οποίες υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία φαίνεται ότι πέτυχε ο Ειδικός Στόχος «Συμβολή στην ανάπτυξη και διάδοση ερευνητικών δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις» δεδομένου ότι σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις στις συνεντεύξεις τους απάντησαν ότι είτε στη λήξη του έργου είτε μεταγενέστερα και μετά από συμπληρωματικές προσπάθειες, το προϊόν ή η υπηρεσία όπου στόχευαν υλοποιήθηκε και βγήκε στην αγορά.

Από τις μελέτες περίπτωσης προέκυψε ότι και στις δύο περιπτώσεις υπήρξαν μακροχρόνια οφέλη. Στη μια περίπτωση, από τη χρήση του λογισμικού που αναπτύχθηκε, κέρδισε και η εταιρεία και ο ερευνητής όπου με βάση την εμπειρία που απέκτησε και τις γνωριμίες που έκανε, ίδρυσε τη δική του startup στο ίδιο αντικείμενο. Στη δεύτερη περίπτωση, από την απόκτηση τεχνογνωσίας, κέρδισε η εταιρεία και ο ερευνητής βρήκε απασχόληση σε άλλη εταιρεία, αλλά μέσω της εταιρείας η οποία τον είχε προσλάβει για τη Δράση.

Αντίστοιχα, σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν, το 100% απάντησε ότι η ερευνητική του απασχόληση στην επιχείρηση οδήγησε στην ανάπτυξη νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος ή υπηρεσίας (14% δεν απάντησε στην ερώτηση). Το 83% ανέφερε ότι η ερευνητική του απασχόληση στην επιχείρηση οδήγησε στην ανάπτυξη νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διεργασίας - διαδικασίας παραγωγής.

Στην περίπτωση της συγκεκριμένης Δράσης δεν είχε νόημα να γίνει αντιπαραδειγματική ανάλυση γιατί δεν ήταν εφικτός ο προσδιορισμός ενός δείγματος ελέγχου, καθώς ο πληθυσμός επιχειρήσεων με χαρακτηριστικά «μικρή επιχείρηση με ενδιαφέρον για ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων» δεν είναι

διακριτός. Ωστόσο, έγινε ένας συστηματικός έλεγχος στην εξέλιξη της απασχόλησης των επιχειρήσεων αυτών για να προσδιοριστεί η τάση της απασχόλησής τους. Στοιχεία από το ΕΡΓΑΝΗ για προσλήψεις και χρόνο απασχόλησης υπάρχουν μόνο μετά το 2016 και ως το 2020, άρα η σύγκριση «πριν και μετά» δεν ήταν εφικτή», οπότε η μόνη ένδειξη που μας δίνουν τα αποτελέσματα αυτά είναι ποιες από τις ωφελούμενες επιχειρήσεις είχαν σημαντική άνοδο απασχόλησης και ποιος ήταν ο μέσος όρος τους. Λίγες εταιρείες είχαν σημαντική άνοδο ενώ κατά μέσο όρο με μια μικρή άνοδο της τάξεως του 1-2% ανά έτος (μεσολαβεί η κρίση της πανδημίας του κορωνοϊού το 2019 (COVID-19) που αλλοιώνει την εξέλιξη). Από τις 104 οι 25 δεν έκαναν δήλωση απασχόλησης προσωπικού στο Εργάνη το 2020, πράγμα που δεν σημαίνει απαραίτητα ότι σταμάτησαν τη λειτουργία τους, αλλά ενδεχομένως να απασχολούσαν προσωπικό με σύμβαση έργου. Σε καμία περίπτωση τα αποτελέσματα αυτά δεν μπορούν να αποδοθούν στη Δράση, απλώς δείχνουν ότι η Δράση δεν άλλαξε ουσιαστικά την οικονομική εξέλιξη του μέσου όρου των επιχειρήσεων που ωφελήθηκαν.

3.2.3 Συμπεράσματα από τις μελέτες περιπτώσεων

Στην πρώτη περίπτωση το έργο περιλάμβανε μία δομημένη σειρά ερευνητικών δραστηριοτήτων για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την προώθηση στην Ελληνική αγορά καινοτομικών υπηρεσιών που ενδιαφερόταν να προσφέρει η εταιρεία στους πελάτες της. Η ιδέα ήταν η δημιουργία μίας βάσης γνωσιακών πόρων και μεθόδων παραγωγής, οι οποίες είναι εφικτό να επαναχρησιμοποιηθούν και παραμετροποιηθούν με μικρό κόστος πάνω στις ανάγκες υφισταμένων και μελλοντικών πελατών, επιφέροντας έτσι σημαντική άνοδο της παραγωγικότητας και αντίστοιχη μείωση των εξόδων. Το έργο ήταν η εκκίνηση ενός «κύκλου» καινοτομίας και βελτιώσεων πάνω στα σχετιζόμενα ερευνητικά αντικείμενα για μια πενταετία τουλάχιστον από την ολοκλήρωση του έργου.

Στόχος της εταιρείας ήταν η διεύρυνση του κύκλου εργασιών μέσω της προσέλκυσης εταιρικών πελατών, και η είσοδος σε διατηρήσιμη κερδοφορία από τον τρίτο χρόνο της εμπορικής της λειτουργίας. Υπήρξε ένα ενδιαφέρον να αγοραστεί το πρόγραμμα, αλλά δεν επετεύχθη συμφωνία για συγκυριακούς λόγους. Στη συνέχεια, το εργαλείο και η τεχνογνωσία χρησιμοποιήθηκαν σε ευρωπαϊκά έργα σε άλλους τομείς από αυτούς για τους οποίους αναπτύχθηκαν αρχικά. Ο ερευνητής ωφελήθηκε από τη συμμετοχή του γιατί το έργο καθόρισε την μετέπειτα πορεία του. Σε μια δύσκολη περίοδο αναζήτησης εργασίας και αφού είχε ολοκληρώσει το διδακτορικό του μετά από σύσταση της εταιρείας στην οποία είχε προσληφθεί, εξασφάλισε εργασία και για το επόμενο διάστημα, και πλέον μετράει εκεί αρκετά χρόνια απασχόλησης.

Η εικόνα από τη Δράση ήταν ότι στα εθνικά προγράμματα καθυστερεί πάρα πολύ η αποδέσμευση της χρηματοδότησης. Η εταιρεία είχε τα απαραίτητα ίδια κεφάλαια για να καλύψει τις αμοιβές των ερευνητών, οπότε δεν αντιμετώπισε κάποιο πρόβλημα, ωστόσο για κάποιες επιχειρήσεις αυτό σίγουρα ήταν πρόβλημα. Σίγουρα οι Διαχειριστικές Αρχές είναι υποστελεχωμένες, ωστόσο όταν ζητούνται έγγραφα που αφορούν άλλες Υπηρεσίες του Δημοσίου θα έπρεπε να υπάρχει μια διασύνδεση μεταξύ τους. Ζητούνται πολλές ασφαλιστικές και φορολογικές ενημερότητες και με τις καθυστερήσεις που υπάρχουν μέχρι να βγει η μία έχει λήξει η άλλη και η διαδικασία πρέπει να επαναληφθεί.

Στη δεύτερη μελέτη περίπτωσης ο κύριος στόχος ήταν ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαδικτυακού προγράμματος χρησιμοποιώντας τεχνητή νοημοσύνη στον τομέα των συγκοινωνιών. Ο σχεδιασμός του προτεινόμενου συστήματος εστίαζε στην υποστήριξη της για να βελτιωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών εξαλείφοντας τυχόν καθυστερήσεις και λάθη. Εκείνη την εποχή, η εταιρεία είχε μεγάλη ανάγκη να αυτοματοποιήσει και να βελτιστοποιήσει τις διαδικασίες της. Το σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που δημιουργήθηκε αξιοποιήθηκε πλήρως και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα από την εταιρεία, μετά από κάποιες τροποποιήσεις που έγιναν. Επίσης στο πλαίσιο του έργου προέκυψε και μια συνεργασία ανάπτυξης δεξιοτήτων με το εξωτερικό.

Μετά την ολοκλήρωση του έργου ερευνητές που εργάστηκαν σε αυτό ίδρυσαν τη δική τους εταιρεία (έτος ίδρυσης 2013 και 2017 ως ομόρρυθμη) που συνεργάζεται με ΑΕΙ για να καλύψει τις ανάγκες των πελατών της.

3.3 Αποτελεσματικότητα – πολλαπλασιαστικές επιδράσεις

3.3.1 Αποτελέσματα και επιδράσεις στο ερευνητικό σύστημα

Οι επιδράσεις στο ερευνητικό σύστημα ήταν αμελητέες, καθώς λίγες ήταν οι δημοσιεύσεις και λίγα άτομα παρέμειναν ως ερευνητές στις επιχειρήσεις που είχαν αρχικά προσληφθεί.

Οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρθηκαν για πρόσληψη νέου ερευνητικού προσωπικού, το έκαναν κατά 40% για έργα σχετικά με ΤΠΕ, ακολουθούμενες από έργα για το περιβάλλον με 14% και τον τομέα της Υγείας με 11% (Πίνακας 7 Ταξινόμηση ολοκληρωμένων έργων ανά τομέα ΕΤΑΚ). Ωστόσο, ο στόχος βασικά ήταν η ανάπτυξη καινοτομιών με υψηλό επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας (TRL) και όχι τα ερευνητικά έργα.

Πίνακας 7 Ταξινόμηση ολοκληρωμένων έργων ανά τομέα ΕΤΑΚ

Τομέας ΕΤΑΚ	Εγκεκριμένα	Ολοκληρωμένα	Ποσοστό έργων	Χρηματοδότηση	Ποσοστό χρηματοδότησης
1. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	47	42	39%	3.422.114,93	40%
2. Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία	8	7	7%	531.237,42	6%
3. Προϊόντα υψηλής Π.Α. και τεχνολογίες παραγωγής με έμφαση σε παραδοσιακούς κλάδους	4	3	3%	256.861,27	3%
4. Προηγμένα υλικά, Νανοτεχνολογία – Νανοεπιστήμες και Μικροηλεκτρονική	4	3	3%	288.934,60	3%
5. Ενέργεια	11	9	8%	733.405,83	8%
6. Μεταφορές	3	1	1%	40.897,01	0%
7. Περιβάλλον	18	15	14%	1.233.731,39	14%
8. Υγεία	17	14	13%	980.140,62	11%
9. Διάστημα και τεχνολογίες ασφάλειας	2	2	2%	144.890,76	2%
10. Πολιτιστική Κληρονομιά	6	5	5%	513.046,92	6%
11. Κοινωνική και Οικονομική διάσταση της ανάπτυξης	7	6	6%	501.487,65	6%
Μη κατανεμημένα	5	0	0%	0,00	0%
Σύνολο	132	107	100%	8.646.748,40	100%

Πηγή: Στοιχεία ΓΓΕΚ, υπολογισμοί ΟΡΙΧ

3.3.2 Αποτελέσματα και επιδράσεις στην ανάπτυξη καινοτομιών και στην οικονομία

Συνολικά, υποστηρίχθηκαν 104 επιχειρήσεις για ερευνητικά έργα από τις οποίες η συντριπτική πλειοψηφία ήταν μικρές και πολύ μικρές (Πίνακας 8).

Πίνακας 8 Ταξινόμηση ολοκληρωμένων έργων ανά μέγεθος εταιρείας που επελέγη

	Μεγάλες	Μεσαίες	Μικρές	Πολύ μικρές	Σύνολο
Αριθμός επιχειρήσεων	1	15	10	78	104

Πηγή: Στοιχεία ΓΓΕΚ, επεξεργασία ΟΡΙΧ

Όπως προέκυψε από τη μελέτη των στοιχείων του ΕΡΓΑΝΗ, καμία επιχείρηση δεν είχε θεαματική άνοδο τα χρόνια που ακολούθησαν, γεγονός το οποίο κρίνεται ως αναμενόμενο με δεδομένο το αρχικό τους μέγεθος. Συνεπώς, συνεπάγεται ότι η ανάπτυξη καινοτομιών ήταν μάλλον περιορισμένη και σωρευτικού χαρακτήρα. Το μεγαλύτερο μέρος των έργων έγινε στον τομέα των ΤΠΕ, με σχεδόν 40% του προϋπολογισμού, ακολουθεί με αρκετή απόσταση ο τομέας της Υγείας και μετά του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας, και της Γεωργίας, Αλιείας, Κτηνοτροφίας, Τροφίμων και Βιοτεχνολογίας.

Ο υπολογισμός των οικονομικών επιδράσεων έγινε με τη μέθοδο εισροών-εκροών (όπως περιγράφεται στην υπο-ενότητα 1.2.2). Η Δράση δεν είχε ουσιαστικά πολλαπλασιαστικά οφέλη: Το Δημόσιο δαπάνησε € 8,6 εκ. μοχλεύοντας € 2,8 εκ. ιδιωτική συμμετοχή. Από ένα σύνολο εισροών € 11,4 εκ., το σύνολο του ΑΕΠ που δημιουργήθηκε ήταν € 10,4 εκ., οδήγησε 189 άτομα σε απασχόληση και τα έσοδα του Δημοσίου ανήλθαν σε € 4,8 εκ..

Περισσότερες πληροφορίες για τη μέθοδο παρατίθενται στο Παράρτημα Ι.

Πίνακας 9 Πολλαπλασιαστικά οφέλη της Δράσης

Μέγεθος	Άμεση	Έμμεση	Προκαλούμενη	Συνολική
ΑΕΠ (€ εκ.)	0,4	0,1	9,9	10,4
Απασχόληση (άτομα)	10	2	177	189
Έσοδα του Δημοσίου (€ εκ.)	0,1	0,0	4,7	4,8
Κοινωνικό προϊόν (€ εκ.)	0,2	0,1	6,7	7,0

Πηγή: Υπολογισμοί IOBE με βάση τους Πίνακες Εισροών-Εκροών της ΕΕ

Η κατανομή με βάση τους τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης ταυτίζεται με την κατανομή ανά ΕΤΑΚ, με βασική διαφοροποίηση την σημασία έργων σε Πολιτισμό, Τουρισμό και Δημιουργική Βιομηχανία στα οποία καταχωρήθηκαν έργα με άλλο ερευνητικό περιεχόμενο αλλά με στόχο τον Τουρισμό-Πολιτισμό (Πίνακας 10).

Πίνακας 10 Κατανομή έργων της Δράσης με βάση τους τομείς προτεραιότητας της Έξυπνης Εξειδίκευσης

Τομέας Έξυπνης Εξειδίκευσης	Εγκεκριμένα	Ολοκληρωμένα	Χρηματοδότηση	Ποσοστό χρηματοδότησης
Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	44	44	3.567.005,69	41%
Βιοεπιστήμες, Υγεία και Φάρμακα	14	14	980.140,62	11%
Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη	15	15	1.233.731,39	14%
Ενέργεια	9	9	733.405,83	8%
Μεταφορές – Εφοδιαστική Αλυσίδα	1	1	40.897,01	0%
Αγροδιατροφή	7	7	531.237,42	6%
Πολιτισμός, Τουρισμός και Δημιουργική Βιομηχανία	11	11	1.014.534,57	12%
Υλικά – Κατασκευές	3	3	288.934,60	3%
Μη κατανεμημένα έργα	28	3	256.861,27	3%
Σύνολο	132	107	8.646.748,40	100%

Πηγή: Στοιχεία ΓΓΕΚ, υπολογισμοί ΟΡΙΧ

3.3.3 Συμβολή στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 9, το 70% της δημιουργίας ΑΕΠ από τα πολλαπλασιαστικά οφέλη της Δράσης δημιούργησε κοινωνικό προϊόν.

Από το σύνολο της Δράσης περισσότερο από το 50% εστίασε σε θέματα βιομηχανίας, καινοτομίας και υποδομών, που είναι ο άμεσος στόχος των επιχειρήσεων που συμμετείχαν. Από τα υπόλοιπα έργα της Δράσης ανά ένα τρίτο περίπου το καθένα είχε σχέση με τις κύριες κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, κυρίως με το Περιβάλλον και την Ενέργεια και σε μικρότερο βαθμό με θέματα Υγείας (Πίνακας 11).

Πίνακας 11 Κατανομή των έργων με βάση τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ

Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης	Αριθμός έργων	Χρηματοδότηση	Ποσοστό χρηματοδότησης
3. Καλή υγεία και ευημερία	14	980.140,62	11%
7. Φτηνή και καθαρή ενέργεια	9	733.405,83	8%
8. Αξιοπρεπής εργασία, οικονομική ανάπτυξη	11	1.014.534,57	12%
9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές	57	4.644.038,98	54%
11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες	1	40.897,01	0%
13. Δράση για το κλίμα	15	1.233.731,39	14%
Σύνολο	107	8.646.748,40	100%

Πηγή: Στοιχεία ΓΓΕΚ, υπολογισμοί ΟΡΙΧ

Σε ότι αφορά στην κατανομή των φύλων εξίσου στους κύριους ερευνητές αλλά και στο σύνολο τους, το ποσοστό των γυναικών ήταν 33% , ποσοστό το οποίο είναι πολύ κοντά στον μέσο όρο της χώρας (Πίνακας 12).

Πίνακας 12 Κατανομή φύλων επιστημονικού προσωπικού

	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο Αριθμός
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
Επιστημονικό προσωπικό	106	67%	53	33%	159
Σύνολο (επιστημονικό και υποστηρικτικό)	163	67%	82	33%	245

Πηγή: Πιστοποιήσεις ωφελούμενων

3.4 Αποτελεσματικότητα - Παράγοντες που επηρεάζουν την επίτευξη των στόχων

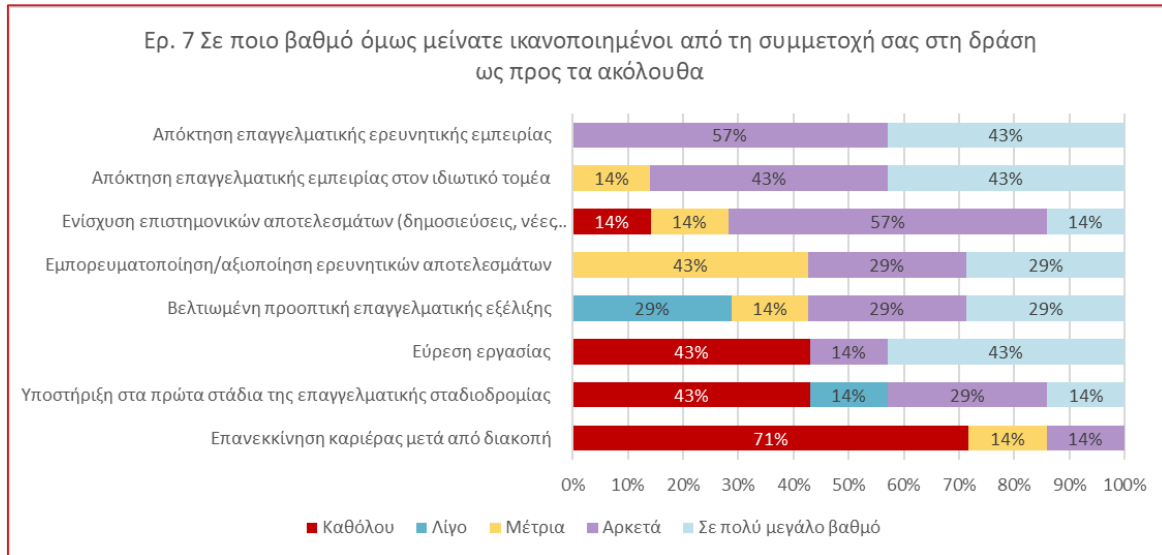
3.4.1 Ανταπόκριση στις ανάγκες των ωφελούμενων

Η Δράση βοήθησε 245 ερευνητές και τεχνικό προσωπικό να αποκτήσουν εμπειρία σε επιχειρήσεις. Την ικανοποίησή του από τη συμβολή της Δράσης στην απόκτηση εμπειρίας, εξέφρασε το 86% των ερωτηθέντων ερευνητών, ενώ το σύνολο έμεινε ικανοποιημένο από την απόκτηση ερευνητικής εμπειρίας (Διάγραμμα 4). Παρόλα αυτά η συμβολή της Δράσης στη βελτίωση των επαγγελματικών προοπτικών εξέλιξης ικανοποίησε ένα πολύ μικρότερο ποσοστό (58%). Επίσης, τα ποσοστά ικανοποίησης από τη συμβολή της Δράσης στην εύρεση εργασίας ήταν στα ίδια χαμηλά επίπεδα (57%). Τέλος, η ικανοποίηση για την υποστήριξη στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας ήταν ακόμα χαμηλότερη (43%).

Ο στόχος της Δράσης ήταν να κινητοποιήσει επιχειρήσεις οι οποίες θα μπορούσαν να παρέχουν το κατάλληλο περιβάλλον σε νέους ερευνητές και τεχνικό προσωπικό για να αυξήσουν την ερευνητική και επαγγελματική τους εμπειρία στον ιδιωτικό τομέα. Κατάλληλες επιχειρήσεις για το σκοπό αυτό θα ήταν οι δυναμικές επιχειρήσεις με υπάρχουσα και καλά οργανωμένη ερευνητική δραστηριότητα. Αντίθετα, όπως είναι φανερό από το Διάγραμμα 5 με στοιχεία του 2016, τρία χρόνια μετά τη δεύτερη Προκήρυξη η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων που ωφελήθηκαν από τη Δράση είναι μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις με κάτω από δέκα (10) εργαζομένους (50% των επιχειρήσεων απασχολεί 4,3 εργαζόμενους

σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης – ΙΠΑ). Επίσης 13 από αυτές (12%) είχαν λιγότερο από 1 εργαζόμενο σε ΙΠΑ το 2016, και 13 μηδενική απασχόληση (12%) εγγεγραμμένη στο ΕΡΓΑΝΗ. Ανάμεσά τους, μόνο μία επιχείρηση είναι μεγάλη και δύο ακόμα απασχολούν μεταξύ 100 και 230 εργαζόμενους.

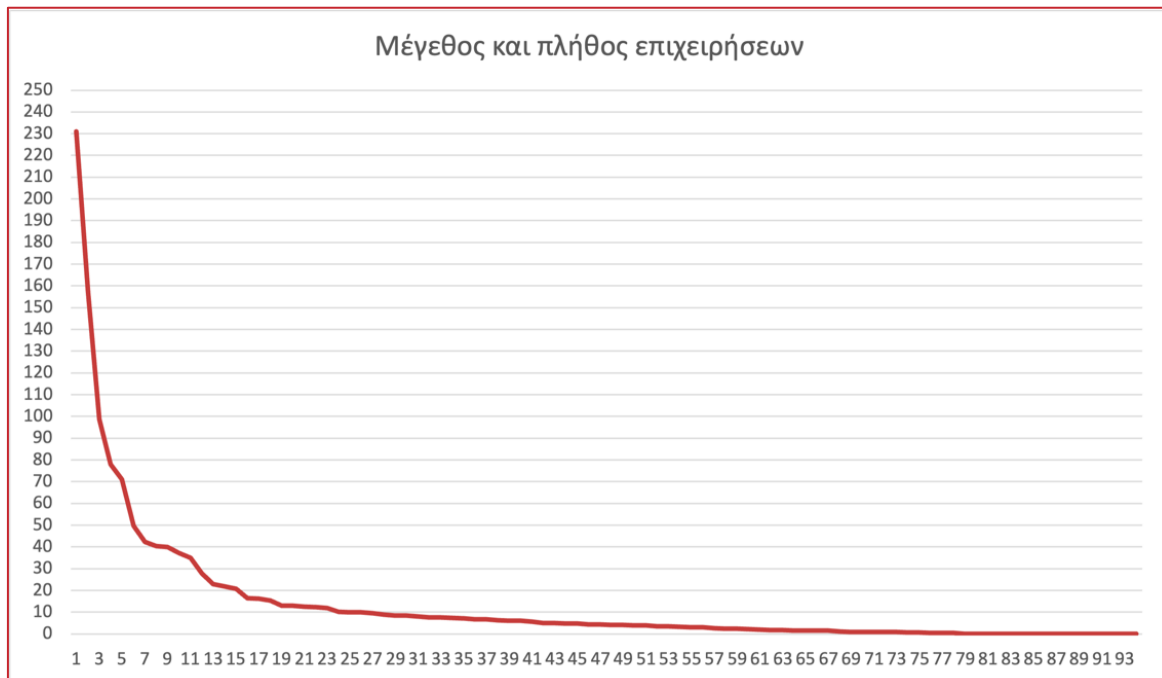
Διάγραμμα 4 Βαθμός ικανοποίησης ωφελούμενων από τη συμμετοχή τους στη Δράση

Πηγή: Ερωτηματολόγια ωφελούμενων

Τα παραπάνω στοιχεία φανερώνουν ότι οι επιχειρήσεις τις οποίες προσέλκυσε η Δράση **δεν ήταν οι κατάλληλες για να προσφέρουν το κατάλληλο περιβάλλον εργασίας στους ερευνητές.**

Διάγραμμα 5 Καμπύλη μεγέθους επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη Δράση 2016

Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ

3.5 Αποδοτικότητα

3.5.1 Επάρκεια χρηματοδότησης

Η χρηματοδότηση της Δράσης ήταν επαρκής καθώς εντάχθηκε το 56% των προτάσεων που πέρασε το όριο ποιότητας. Η χρηματοδότηση ανά έργο επίσης κρίνεται επίσης ως επαρκής.

3.5.2 Σχέση κόστους αποτελεσματικότητας

Ενισχύθηκαν 104 επιχειρήσεις και 163 ερευνητές, με € 8,6 εκ. δημόσια δαπάνη, δηλαδή με μέση επιβάρυνση για το Δημόσιο € 82.670 ανά επιχείρηση και € 53.044 αντίστοιχα ανά ερευνητή. Υπήρξε μόχλευση ιδιωτικής χρηματοδότησης € 2,8 εκ. δηλαδή ποσοστό ύψους 32,56% της δημόσιας χρηματοδότησης.

Η απόδοση ανά € 1 εκ. δημόσιας δαπάνης ήταν πολλαπλασιαστική με δημιουργία ΑΕΠ € 1,21 εκ. για κάθε εκατομμύριο δημόσιας δαπάνης, ενώ η Δράση δημιούργησε σχεδόν 22 θέσεις εργασίας, με μια καθαρή εκροή πόρων του Δημοσίου € 440.000.- (€ 1εκ. - € 560.000 επανεισροή πόρων στο δημόσιο ταμείο) Πίνακας 13.

Πίνακας 13 Επίδραση ανά εκ. Ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης

Μέγεθος	Άμεση	Έμμεση	Προκαλούμενη	Συνολική*
ΑΕΠ (€ ανά εκ.)	0,05	0,01	1,15	1,21
Απασχόληση (άτομα)	1,13	0,28	20,41	21,82
Έσοδα Δημοσίου (€ ανά εκ.)	0,01	0,00	0,54	0,56
Κοινωνικό προϊόν (€ ανά εκ.)	0,03	0,01	0,78	0,81

*προβλήματα στρογγυλοποίησης στο δεύτερο δεκαδικό

Πηγή: Υπολογισμοί ΙΟΒΕ με βάση τους Πίνακες Εισροών-Εκροών της ΕΕ

3.5.3 Έγκαιρη και αποδοτική διαχείριση

- **Επάρκεια συστήματος διαχείρισης**

Επάρκεια σχεδιασμού της Δράσης και καταλληλότητα των προσκλήσεων

Παρόμοιες Δράσεις πρόσβασης στην απασχόληση, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων «έτρεξαν» στο πλαίσιο του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ) 2000-2006. Ως εκ τούτου προϋπήρχε το γνωστικό υπόβαθρο για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη διαχείριση της δράσης το οποίο αξιοποιήθηκε από τη ΓΓΕΚ.

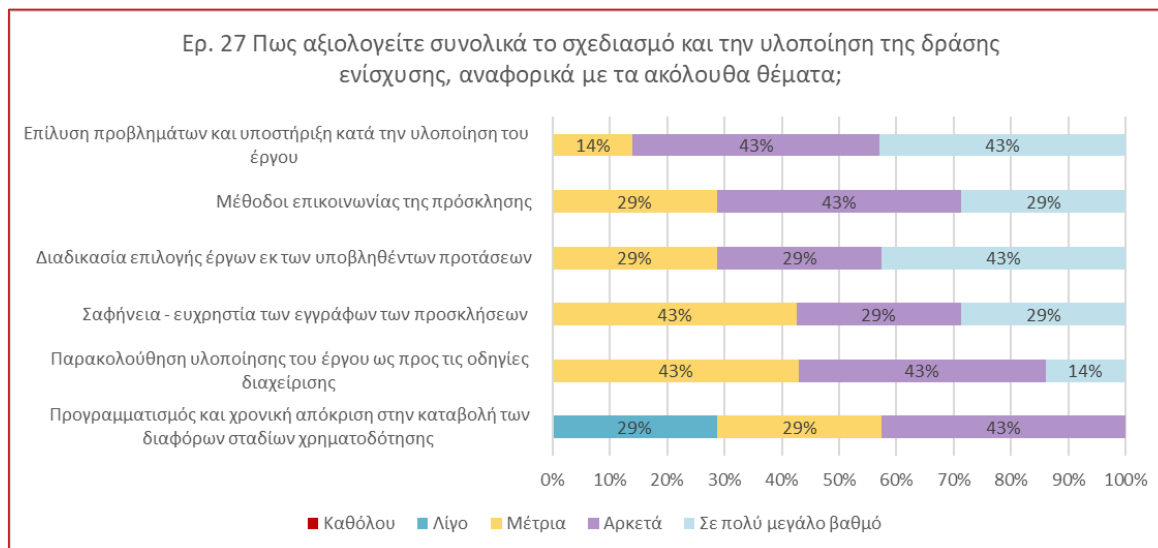
Η ικανοποίηση των ερωτώμενων για τα έγγραφα των προσκλήσεων δίστανται καθώς το 57% δηλώνει πολύ ικανοποιημένο αλλά ένα σημαντικό ποσοστό (43%) δηλώνει μέτρια ικανοποίηση, υποδηλώνοντας την ύπαρξη περιθωρίων για βελτίωση.

Καταλληλότητα της διαδικασίας επιλογής προτάσεων

Οι προτάσεις χρηματοδότησης υποβλήθηκαν από τους υποψηφίους ηλεκτρονικά. Οι προτάσεις ταξινομήθηκαν ανά Επιστημονική Περιοχή Έρευνας και στη συνέχεια ακολούθησε το στάδιο της αξιολόγησης των προτάσεων. Οι προτάσεις που κρίθηκαν επιλέξιμες από τον προκαταρκτικό έλεγχο αξιολογήθηκαν από εμπειρογνώμονες που διέθεταν ερευνητική ή/και βιομηχανική εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του προς αξιολόγηση ερευνητικού έργου, και ορίζονταν έτσι ώστε να καλύπτουν τους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονταν στην Πρόσκληση. Η επιλογή των εμπειρογνομώνων έγινε από το Μητρώο Αξιολογητών και Εμπειρογνομώνων που καταρτίστηκε για το σκοπό αυτό. **Η διαδικασία επιλογής των προτάσεων ήταν ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική για το 72% των ερωτηθέντων** (Πηγή: Ερωτηματολόγια ωφελούμενων)

Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την έκδοση της απόφασης έγκρισης χρηματοδότησης από την ημερομηνία υποβολής της πρότασης διαφοροποιείται σημαντικά ανάμεσα στις δύο Προκηρύξεις. Η διάρκεια στην πρώτη Προκήρυξη του 2011 ανήλθε κατά μέσο όρο σε 12 μήνες, διάστημα που θεωρείται πολύ μεγάλο. Στη δεύτερη Προκήρυξη το 2013 η επίδοση βελτιώθηκε σημαντικά καθώς η ίδια διαδικασία διεκπεραιώθηκε **κατά μέσο όρο σε τρεις μήνες, διάστημα που εκτιμάται ως πολύ ικανοποιητικό.**

Διάγραμμα 6 Επιδόσεις του συστήματος διαχείρισης

Πηγή: Ερωτηματολόγια ωφελούμενων

Αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης της Δράσης

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) γινόταν μέσω εκθέσεων προόδου και τελικών εκθέσεων πεπραγμένων. Η παρακολούθηση για την πιστοποίηση του φυσικού αντικείμενου πραγματοποιήθηκε από ειδικούς εμπειρογνώμονες και στελέχη της ΓΓΕΚ.

Από την ανάλυση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα προκύπτει ότι το 57% των ερωτηθέντων έμεινε ικανοποιημένο από τις οδηγίες διαχείρισης, ποσοστό που δεν είναι αρκετά ικανοποιητικό. Αντίθετα, η συμβολή της ΓΓΕΚ ως προς την επίλυση προβλημάτων και την υποστήριξη κατά την υλοποίηση του έργου κρίνεται έως πολύ ικανοποιητική για το 86% των ερωτηθέντων. Οι ίδιες απόψεις περί μεγάλης συμβολής στη διαχείριση και την επίλυση προβλημάτων, αντανακλάται και στις μελέτες περίπτωσης. Ωστόσο, υπάρχουν μελέτες περίπτωσης που κρίνουν τις διαδικασίες παρακολούθησης και αναφοράς (reporting) ως εξαιρετικά περίπλοκες.

Ο χρόνος που απαιτήθηκε για την καταβολή της πρώτης χρηματοδότησης από την έκδοση της απόφασης έγκρισης χρηματοδότησης ανερχόταν κατά μέσο όρο σε έξι (6) μήνες, διάστημα που θεωρείται ικανοποιητικό. Ωστόσο, η λήψη σχετικής προκαταβολής απαιτούσε την έκδοση αντίστοιχης εγγυητικής επιστολής. Το γεγονός αυτό αποθάρρυνε τις επιχειρήσεις από το να εκδώσουν εγγυητική επιστολή και αρκετές προχώρησαν σε χρηματοδότηση από ιδίους πόρους μέχρι να λάβουν την επιδότηση. Αυτό διαφαίνεται και στις μελέτες περίπτωσης (case studies), σύμφωνα με τις οποίες υπήρξε καθυστέρηση στην έναρξη της χρηματοδότησης αλλά και στις απόψεις των ερωτηθέντων, όπου το 57% κρίνει αρνητικά αυτή τη χρονική απόκριση.

Βασικό συμπέρασμα, όπως προκύπτει από την έρευνα πεδίου και τις μελέτες περίπτωσης (case studies) είναι ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες δηλώνουν ευχαριστημένοι από τη συμβολή των στελεχών της ΓΓΕΚ στη διαχείριση του έργου, όπως και από την μεταξύ τους συνεργασία. Επιστημάνθηκε από όλους ότι θα μπορούσε να υπάρξει απλοποίηση διαδικασιών πιστοποίησης και

παρακολούθησης της προόδου των έργων καθώς και μεγαλύτερη συνέπεια στην εκταμίευση της χρηματοδότησης, ώστε να υλοποιούν απρόσκοπτα το έργο τους.

3.5.3.1 Επάρκεια συστήματος δεικτών

Οι δείκτες που χρησιμοποιεί το σύστημα παρακολούθησης της Δράσης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί μαζί με προτάσεις για βελτίωση.

Πίνακας 14 Αξιολόγηση της καταλληλότητας των δεικτών του συστήματος παρακολούθησης

Ονομασία Δείκτη	Σχόλια
Νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την λειτουργία της πράξης (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	Επαρκής
Αριθμός θέσεων εργασίας που δημιουργούνται για γυναίκες (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	Επαρκής
Αριθμός Ερευνητικών Έργων	Να προστεθεί
Αριθμός Ερευνητών που συμμετέχουν σε Ερευνητικά Έργα	Να προστεθεί
Αριθμός διδακτόρων ερευνητών	Να προστεθεί
Θέσεις εργασίας ερευνητών που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης (ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης)	Να προστεθεί

3.6 Συνοχή

3.6.1 Εσωτερική συνοχή

Ο ειδικός στόχος της Δράσης για την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις υπερκαλύπτεται από το ΠΑΒΕΤ το οποίο προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες για την επίτευξή του, όπως προκύπτει από τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητά του (βλ. τεύχος αξιολόγησης ΠΑΒΕΤ) ή τις Δράσεις ΜΜΕ και Νέες Επιχειρήσεις.

Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για το περιεχόμενο των προτάσεων αλλά έγινε μεγάλος αριθμός αιτήσεων από τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στη Δράση και σε άλλες Δράσεις της ίδιας προγραμματικής περιόδου με μεγάλη επιτυχία, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 15.

Πίνακας 15 Αριθμός προτάσεων που υποβλήθηκαν σε άλλες Δράσεις

	Αιτήσεις	Ολοκληρώθηκαν
ΠΑΒΕΤ	32	3
Νέες επιχειρήσεις	20	2
ΜΜΕ	29	7
Συνεργασία	26	25
SpinOff - SpinOut	5	2
Διακρατικές	8	5
Clusters	5	1
Κουπόνια	11	9
Σύνολο	139	54

Πηγή: Στοιχεία ΓΓΕΚ, επεξεργασία ΟΡΙΧ

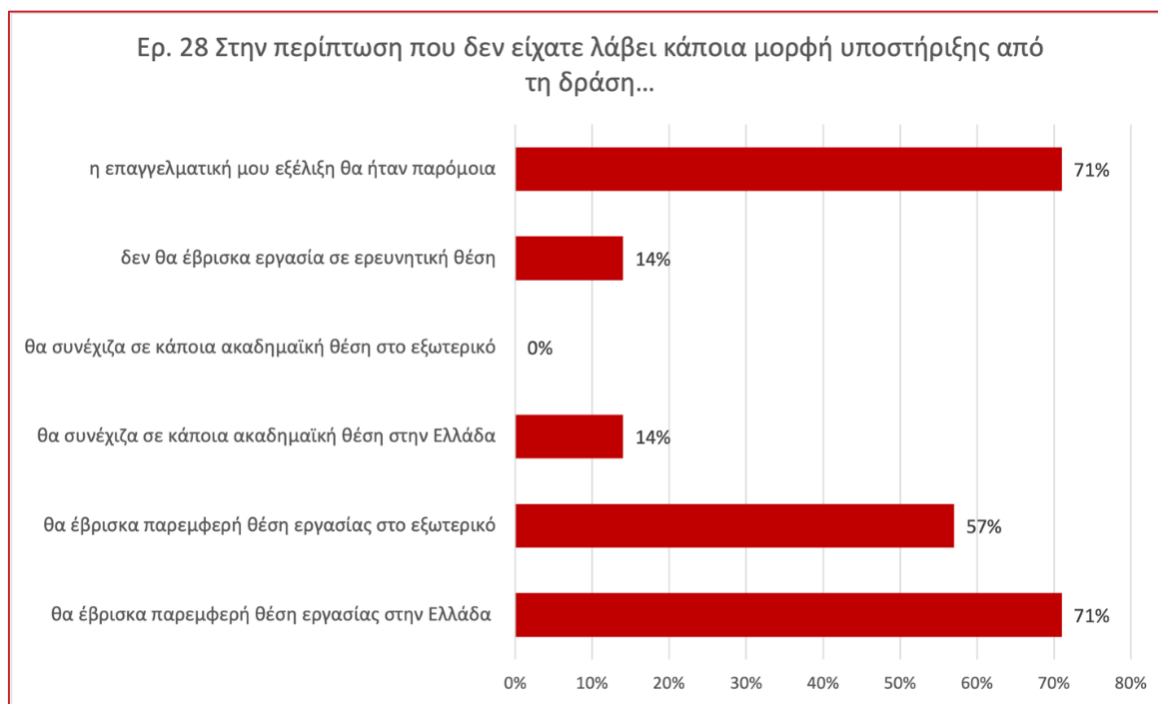
3.6.2 Εξωτερική συνοχή

Ως εξωτερική συνοχή μπορεί να θεωρηθεί η σχέση της Δράσης «Ενίσχυση της απασχόλησης ερευνητικού προσωπικού σε επιχειρήσεις» με τον ΟΑΕΔ, καθώς προβλεπόταν υποχρεωτική βεβαίωση εγγραφής στον ΟΑΕΔ για να προσληφθεί ο ερευνητής.

3.7 Προστιθέμενη αξία Δράσης

Από τις απαντήσεις των ερευνητών που προσλήφθηκαν, η Δράση δεν δείχνει να είχε σημαντική προστιθέμενη αξία. Οι περισσότεροι εκτιμούν ότι η επαγγελματική τους εξέλιξη θα ήταν παρόμοια και θα έβρισκαν παρεμφερή θέση εργασίας στην Ελλάδα. Η εκτίμηση αυτή βέβαια γίνεται το 2022 που απαντήθηκαν τα ερωτηματολόγια και αφού είχε ξεπεραστεί η κρίση.

Διάγραμμα 7 Τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε η Δράση

Πηγή: Ερωτηματολόγια ωφελούμενων

Από τις συνεντεύξεις των επιχειρήσεων προκύπτει επίσης μάλλον χαμηλή προσθετικότητα, καθώς από τις απαντήσεις μια μόνο επιχείρηση είπε ότι δεν θα είχε γίνει καθόλου το έργο, διότι λόγω κρίσης δεν υπήρχαν οι απαραίτητοι πόροι, μία είπε ότι θα γινόταν ούτως ή άλλως αλλά οι περισσότερες δήλωσαν ότι ναι μεν θα προσπαθούσαν αλλά αυτό θα γινόταν με λιγότερους πόρους και πιθανόν με μεγάλες καθυστερήσεις.

Επίσης, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, προέκυψε μεταβολή στην συμπεριφορά των επιχειρήσεων, διότι στις συνεντεύξεις υπήρξαν εταιρείες, οι οποίες δήλωσαν ότι μετά την εμπειρία αυτής της Δράσης προχώρησαν (άλλες με επιτυχία και άλλες χωρίς) σε αιτήσεις σε άλλα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά έργα.

3.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

3.8.1 Σύνοψη ευρημάτων και συσχέτιση με καλές πρακτικές

3.8.1.1 Συνάφεια

Η Δράση προσπάθησε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της χαμηλής απασχόλησης ερευνητών στον ιδιωτικό τομέα και συγχρόνως την ανεργία τους, ιδιαίτερα με τη δεύτερη Προκήρυξη, επειδή η ανεργία εντάθηκε εξαιτίας της κρίσης. Παράλληλα η Δράση στόχευε στην ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας στις επιχειρήσεις. Οι δύο αυτοί στόχοι δεν είναι απόλυτα συμβατοί καθώς τα κριτήρια επιλογής ερευνητών και επιχειρήσεων διαφέρουν ανάλογα με το στόχο.

3.8.1.2 Αποτελεσματικότητα

Είναι δύσκολο να γενικευτούν τα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα της Δράσης λόγω του μικρού δείγματος των απαντήσεων και των πολλαπλών στόχων που δεν είναι απόλυτα συμβατοί μεταξύ τους και. Ο άμεσος στόχος της απασχόλησης ερευνητών επετεύχθη καθώς προσλήφθηκαν συνολικά, 245 άτομα σύμφωνα με τα στοιχεία της ΓΓΕΚ. Ωστόσο, δεν φαίνεται να παρέμειναν σε θέσεις ερευνητών ούτε να δημιουργήθηκε αντίστοιχη μακροπρόθεσμη δημιουργία ερευνητικών δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις, καθώς καμία δεν εμφάνισε θεαματική απόδοση, όπως προέκυψε από την ανάλυση των ερωτηματολογίων. Γενικά, υπήρξαν μεμονωμένες ερευνητικές εκροές και δικτυώσεις με επιχειρήσεις και πολύ μικρός αριθμός διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και κατοχυρώσεων εμπορικού σήματος. Κατά συνέπεια, ούτε στο ερευνητικό σύστημα ούτε στην οικονομία υπήρξε κάποιο ορατό αποτέλεσμα. Η μεγαλύτερη επιρροή, με βάση την ταξινόμηση κατά ΕΤΑΚ, παρατηρείται στις ΤΠΕ και ακολουθείται από τους τομείς που συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων, δηλαδή σε Περιβάλλον, Ενέργεια και Υγεία.

3.8.1.3 Αποδοτικότητα

Η συνολική χρηματοδότηση της Δράσης ήταν επαρκής. Το κόστος ανά έργο, επιχείρηση ή εργαζόμενο ήταν σχετικά χαμηλό και επίσης χαμηλή ήταν και η πολλαπλασιαστική απόδοση της Δράσης ανά εκατομμύριο δημόσιας δαπάνης, όπως προέκυψε από την ανάλυση της Δράσης με βάση τον Πίνακα Εισροών-Εκροών.

Η διαχείριση συνολικά, θεωρείται ικανοποιητική. **Αξίζει να σημειωθεί ότι η Δράση είναι ανάμεσα στις λίγες που δεν σημειώθηκε κάποια αξιολογούμενη περικοπή στον προϋπολογισμό**. Σημαντική βελτίωση παρατηρήθηκε ανάμεσα στις δύο Προκηρύξεις στο χρόνο από την υποβολή έως την ένταξη. Η διαδικασία παρακολούθησης και πιστοποίησης θα μπορούσε να είναι απλούστερη και με σημαντικά μικρότερους χρόνους εκταμίευσης της χρηματοδότησης.

3.8.1.4 Συνοχή

Η εσωτερική και εξωτερική συνοχή της Δράσης ήταν περιορισμένη διότι δεν είχε ως στόχο φιλόδοξα ερευνητικά έργα τα οποία χρειάζονται μεγάλες ερευνητικές ομάδες και μακροχρόνια προσπάθεια. Επίσης, οι στόχοι σε σχέση με την ανάπτυξη της έρευνας στις επιχειρήσεις εξυπηρετούνται περισσότερο αποτελεσματικά από το ΠΑΒΕΤ ή τις Δράσεις ΜΜΕ και Νέες Επιχειρήσεις. Ωστόσο, οι ίδιες εταιρείες έκαναν αρκετές αιτήσεις και σε άλλες Δράσεις της ίδιας προγραμματικής περιόδου με αρκετή επιτυχία, όπως προκύπτει από την ανάλυση χαρτοφυλακίου. Εξωτερική συνοχή υπήρξε κυρίως με την πολιτική του ΟΑΕΔ λόγω της δέσμευσης, από το 2013 και μετά οι ερευνητές που προσλαμβάνονταν να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του οργανισμού (εκτός των εγγεγραμμένων σε Ενώσεις και Επιμελητήρια).

3.8.1.5 Προστιθέμενη αξία

Η προστιθέμενη αξία ήταν χαμηλή για τους ερευνητές, καθώς οι περισσότεροι εκτιμούν ότι κατά πάσα πιθανότητα θα είχαν βρει μάλλον άλλη αντίστοιχη απασχόληση, όπως προέκυψε από τις απαντήσεις στα ερωτηματολόγια προς τους ερευνητές. Για τις επιχειρήσεις υπήρχε κάπως μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, καθώς λίγες θα υλοποιούσαν το έργο με τον ίδιο προϋπολογισμό, ενώ οι περισσότερες εκτιμούν ότι θα το υλοποιούσαν είτε με χαμηλότερες φιλοδοξίες είτε με καθυστέρηση, όπως προέκυψε από τις απαντήσεις τους στα ερωτηματολόγια προς τις επιχειρήσεις.

3.8.1.6 Ανάλυση SWOT

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> Άμεση μείωση της ανεργίας αν και για πολύ μικρό αριθμό ανέργων. 	<ul style="list-style-type: none"> Αδυναμία εκπλήρωσης πολλαπλών και όχι απαραίτητα συμβατών μεταξύ τους στόχων. Οι ωφελούμενες επιχειρήσεις ήταν στην μεγάλη τους πλειοψηφία μικρές ή πολύ μικρές με περιορισμένες δυνατότητες να προσφέρουν επαρκή ερευνητική εμπειρία σε επιχειρηματικό περιβάλλον
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none"> Η οικονομική κρίση δημιούργησε πρόσθετες ανάγκες για χρηματοδότηση πρόσληψης ερευνητικού προσωπικού 	<ul style="list-style-type: none"> Εθνικό κανονιστικό πλαίσιο για τη διαχείριση των προγραμμάτων

3.9 Κύρια συμπεράσματα και προτάσεις για βελτίωση

Η Δράση υλοποιήθηκε σε μια περίοδο έντονης οικονομικής κρίσης και μεγάλης και αυξανόμενης ανεργίας και προσπάθησε να συγκεράσει τρεις (3) στόχους: τη μείωση της ανεργίας, την απασχόληση του ερευνητικού δυναμικού στις επιχειρήσεις και την αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων. Οι τρεις αυτοί στόχοι όμως είναι αντίρροποι: άνεργοι εν δυνάμει ερευνητές είναι κατά τεκμήριο είτε οι νέοι απόφοιτοι, είτε οι λιγότερο πεπειραμένοι/αποτελεσματικοί που απολούνται σε περιόδους κρίσης. Άρα είναι στατιστικά πιθανό ότι δεν θα ήταν ιδιαίτερα αποδοτικοί οπότε δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν σε ιδιαίτερα φιλόδοξα έργα, ούτε και να πείσουν τον εργοδότη τους ότι η έρευνα έχει σημαντική απόδοση και αξίζει να συνεχιστεί η συνεργασία τους και η ερευνητική δραστηριότητα της επιχείρησης. Συγχρόνως, λόγω της δέσμευσης της πρόσληψης προσωπικού κατά τεκμήριο χαμηλών προσόντων, οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρθηκαν για τη Δράση ήταν στην μεγάλη τους πλειοψηφία μικρές και πολύ μικρές, οπότε τεκμαίρεται ότι οι ανάγκες τους αφορούσαν μάλλον σωρευτικές καινοτομίες, παρά πραγματικά ερευνητική δραστηριότητα. Στην πραγματικότητα προσφέρθηκε η ευκαιρία συνεργασίας χωρίς να υπάρχει κάποια πραγματικά κινητήρια δύναμη στους ερευνητικούς στόχους της Δράσης. Ίσως αυτή να είναι η αιτία που δεν συναντώνται Δράσεις με αντίστοιχους τριπλούς στόχους σε άλλες χώρες.

Συνεπώς, και ιδιαίτερα εφόσον υπάρχει πλέον μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα, προτείνεται να μην επαναληφθεί η αντίστοιχη Δράση και οι στόχοι της να εξυπηρετούνται πιο εστιασμένα από διαφορετικούς φορείς και παρεμβάσεις:

- Το ευρύτερο θέμα της ανεργίας δεν μπορεί να εξυπηρετείται από την ερευνητική πολιτική της χώρας, οι προσλήψεις εγγεγραμμένων στον ΟΑΕΔ (νυν ΔΥΠΑ) είναι κάτι που πρέπει να αντιμετωπίσει το Υπουργείο Εργασίας.

- Ο στόχος της προσέλκυσης νέων ερευνητών από τη βιομηχανία καλύπτεται εν μέρει από Δράσεις τύπου Υποστήριξη Μεταδιδακτόρων για βιομηχανική έρευνα και καινοτομία (νέα Δράση) και Βιομηχανικών Διδακτορικών (του Υπουργείου Παιδείας). Επίσης, μπορεί να εμπλουτιστεί με Δράσεις αντίστοιχες με τις καλές πρακτικές που παρουσιάζονται από την Ιρλανδία για την ενίσχυση μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδακτόρων που απασχολούνται σε επιχειρήσεις ενώ ολοκληρώνουν τη διατριβή τους (υπο-ενότητα 1.2.3).
- Τέλος οι παρεμβάσεις υπέρ μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων για να ξεκινήσουν ερευνητική δραστηριότητα γίνονται με άλλες Δράσεις, που ήδη έχει αναπτύξει η ΓΓΕΚ και μπορεί να βελτιώσει, όπως προκύπτει από την Ενότητα «Ενίσχυση Επιχειρήσεων».

Στον πίνακα που ακολουθεί συνοψίζονται τα ευρήματα και οι προτάσεις.

Πίνακας 16 Σύνοψη ευρημάτων και προτάσεων

Συμπεράσματα	Πρόταση βελτίωσης
Σχεδιασμός Δράσης	
<p>Η Δράση συνδυάζει τον στόχο αύξησης της απασχόλησης και αντιμετώπισης της ανεργίας ερευνητών με την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων. Αυτοί οι δύο στόχοι δεν είναι συμβατοί καθώς απαιτούν διαφορετικού τύπου ωφελούμενους.</p> <p>Επίσης, καλύπτονται πιο αποτελεσματικά από άλλα εργαλεία.</p>	<p>Υιοθέτηση προσεγγίσεων όπως τα Μεταπτυχιακά Απασχόλησης της Ιρλανδίας σε συνδυασμό με τις Δράσεις των Βιομηχανικών Διδακτορικών του Υπουργείου Παιδείας.</p> <p>Ο συνδυασμός τους αυξάνει την ευελιξία καθώς δίνεται η δυνατότητα ο Υποψήφιος Διδάκτορας να εργαστεί στη βιομηχανία (Μεταπτυχιακά Απασχόλησης) ή να παραμείνει στο Πανεπιστήμιο (Βιομηχανικά Διδακτορικά).</p>
Σύστημα Διαχείρισης	
<p>Δεν είναι όλοι οι δείκτες του συστήματος παρακολούθησης κατάλληλοι. Επίσης δεν καλύπτουν όλες τις δυνατές μορφές εκροών.</p>	<p>Το σύστημα θα πρέπει να συμπληρωθεί με βάση τις προτάσεις στην υπο-ενότητα 3.5.3.1.</p>

4. Βιβλιογραφία

Irish research Council, n.d. Employment-Based Postgraduate Programme. Available at: <https://research.ie/funding/ebp/>

Irish research Council, 2023. Employment-Based Postgraduate Programme – Call document. Available at: <https://research.ie/assets/uploads/2022/09/Call-document-for-2023-Employment-Based-Programme-2.pdf>

Irish research Council, 2023. Employment-Based Postgraduate Programme – Terms and Conditions. Available at: https://research.ie/assets/uploads/2023/03/Employment_Based_Programme_2023_Terms_Conditions.pdf

NWO, 2018. Industrial Doctorates: sixteen PhD students start their research in industry. Available at: <https://www.nwo.nl/en/news/industrial-doctorates-sixteen-phd-students-start-their-research-industry>

NWO, 2017. Call for proposals Industrial Doctorates Pilot. Available at: [https://www.nrs-science.nl/media/uploads/file/NWO_Call%20for%20Proposals%20Industrial%20Doctorates%20\(Netherlands\).pdf](https://www.nrs-science.nl/media/uploads/file/NWO_Call%20for%20Proposals%20Industrial%20Doctorates%20(Netherlands).pdf)

Αποτίμηση Δράσης
Απασχόληση ερευνητικού
προσωπικού σε επιχειρήσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα Ι: Μεθοδολογική προσέγγιση Εισροών-Εκροών

Μεθοδολογία ανάλυσης οικονομικών επιδράσεων

Ο υπολογισμός των οικονομικών επιδράσεων που προκύπτουν από την υλοποίηση κάθε δράσης της ΓΓΕΚ γίνεται χρησιμοποιώντας ένα μακροοικονομικό υπόδειγμα εισροών-εκροών για την ελληνική οικονομία. Για κάθε δράση εφαρμόζεται η μέθοδος ανάλυσης οικονομικών επιδράσεων του Leontief για τον υπολογισμό του οικονομικού αποτελέσματος από μία ενίσχυση της ζήτησης για τα προϊόντα των διαφόρων κλάδων της ελληνικής οικονομίας, όπως προκύπτει από την δαπάνη των πόρων που αφορούν την εξεταζόμενη δράση (π.χ. δαπάνες για αμοιβές ερευνητών, δαπάνες για αγορά εξοπλισμού κλπ.) Τα βήματα για τον υπολογισμό των οικονομικών επιδράσεων αναλύονται ακολούθως.

Αρχικά προσδιορίζεται η κατανομή της συνολικής δαπάνης, τόσο της δημόσιας όσο και της συνδεδεμένης ιδιωτικής δαπάνης, της εκάστοτε δράσης σε προϊόντα και υπηρεσίες επιμέρους κλάδων, με βάση τις διαθέσιμες περιγραφές για τις δαπάνες και για τις χρήσεις των πόρων της δράσης. Η κλαδική ανάλυση των δαπανών ακολουθεί το πρότυπο στατιστικής ταξινόμησης NACE Rev. 2 (ΣΤΑΚΟΔ 2008), σε επίπεδο διψήφιου κωδικού κλάδων. Ακολούθως, για κάθε επιμέρους (ανά κλάδο) δαπάνη υπολογίζεται το μέρος της δαπάνης που κατευθύνεται σε εγχώριους προμηθευτές. Ο επιμερισμός ανά κλάδο δαπάνης σε μέρος που κατευθύνεται σε εγχώριους προμηθευτές και μέρος που κατευθύνεται σε εισαγωγές γίνεται με βάση την αντίστοιχη αναλογία επιμερισμού της συνολικής ενδιάμεσης κατανάλωσης προϊόντων του εν λόγω κλάδου στην ελληνική οικονομία σε εγχωρίως παραχθέντα και εισαγόμενα, όπως αποτυπώνεται στους πίνακες εισροών-εκροών.

Οι δαπάνες για εγχωρία προϊόντα ανά κλάδο που αντιστοιχούν στην εκάστοτε δράση αντιμετωπίζονται ως εξωγενής ενίσχυση της τελικής ζήτησης στην ελληνική οικονομία, τα αποτελέσματα της οποίας υπολογίζονται με την μέθοδο ανάλυσης του Leontief, ως εξής.

Έμμεσες οικονομικές επιδράσεις

Με βάση το μακροοικονομικό υπόδειγμα εισροών-εκροών του Leontief, μπορούν να υπολογιστούν οι επακόλουθες, πολλαπλασιαστικές οικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν από μία εξωγενή μεταβολή στην τελική ζήτηση στην οικονομία.⁷ Για μια διεξοδική περιγραφή του υποδείγματος βλ. Leontief (1986), Miller et al. (2009), καθώς και το εγχειρίδιο Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables (2008). Βασική υπόθεση του υποδείγματος είναι η υπόθεση της σταθερής τεχνολογίας παραγωγής, σύμφωνα με την οποία η παραγωγή μίας μονάδας αξίας προϊόντος ενός κλάδου απαιτεί χρήση εισροών από τους διάφορους κλάδους της οικονομίας και χρήση εργασίας σε σταθερές αναλογίες, ανεξάρτητα από το ύψος της παραγωγής του κλάδου. Επίσης, ουσιώδεις υποθέσεις του υποδείγματος είναι ότι οι τιμές των προϊόντων δεν μεταβάλλονται ως συνέπεια της μεταβολής της ζήτησης για αυτά τα προϊόντα και ότι δεν υπάρχουν περιορισμοί στις παραγωγικές δυνατότητες των κλάδων της οικονομίας. Στο πλαίσιο του υποδείγματος η οικονομική δραστηριότητα κινητοποιείται από την τελική ζήτηση για προϊόντα.

Με βάση το υπόδειγμα εισροών-εκροών, οι επιδράσεις στην οικονομία από μία εξωγενή μεταβολή στην τελική ζήτηση για εγχωρίως παραχθέντα προϊόντα υπολογίζονται με την ακόλουθη διαδικασία. Έστω μία εξωγενής αύξηση στην τελική ζήτηση για τα εγχωρίως παραχθέντα προϊόντα κάποιων κλάδων στην

---

⁷ Εξωγενής μεταβολή στην τελική ζήτηση είναι μια μεταβολή στην ζήτηση που θεωρείται ότι επέρχεται ανεξάρτητα από την κανονική λειτουργία της οικονομίας, δεν προκύπτει από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των οικονομικών παραγόντων που συμβαίνουν υπό τις κανονικές συνθήκες λειτουργίας της οικονομίας, αλλά θεωρείται ότι επιβάλλεται από κάποιον εξωτερικό παράγοντα.

οικονομία. Οι άμεσες επιδράσεις από την αύξηση στην τελική ζήτηση περιλαμβάνουν την πρόσθετη ακαθάριστη αξία παραγωγής, την αντίστοιχη προστιθέμενη αξία, την απασχόληση, τα εισοδήματα των εργαζομένων, τα έσοδα του Δημοσίου από φόρους διαφόρων ειδών⁸ και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλα οικονομικά μεγέθη, που δημιουργούνται από τους κλάδους, των οποίων η τελική ζήτηση αυξήθηκε, προκειμένου να καλυφθεί αυτή η πρόσθετη ζήτηση. Συνεπώς, η άμεση επίδραση στην ακαθάριστη αξία παραγωγής, για παράδειγμα, ισούται με την εξωγενή αύξηση στην τελική ζήτηση για εγχώρια προϊόντα. Όλα αυτά τα μεγέθη υπολογίζονται από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στους πίνακες εισροών-εκροών για την εγχώρια παραγωγή και για την χρήση εισαγωγών. Η ανάλυση για κάθε δράση γίνεται χρησιμοποιώντας τους πίνακες εισροών-εκροών που είναι χρονικά πλησιέστεροι στην περίοδο υλοποίησης της δράσης.⁹

Οι έμμεσες (indirect) επιδράσεις από την αύξηση της ζήτησης υπολογίζονται ως εξής. Με βάση τα στοιχεία του πίνακα εισροών-εκροών για την εγχώρια παραγωγή, υπολογίζεται για κάθε κλάδο j , η ποσότητα εισροής (ποσότητα προϊόντος σε όρους αξίας) από κάθε άλλο κλάδο i , που απαιτείται για την παραγωγή μίας μονάδας προϊόντος του κλάδου j . Αυτοί οι λόγοι χρήσης εισροών ανά μονάδα αξίας παραγόμενου προϊόντος χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του πίνακα άμεσων χρήσεων A_{type_1} (direct requirements table for Type 1 Leontief). Ο πίνακας A_{type_1} είναι τετραγωνικός και έχει τόσες γραμμές και τόσες στήλες όσοι είναι οι κλάδοι στην οικονομία. Κάθε στοιχείο του πίνακα A_{type_1} εκφράζει την ποσότητα, σε όρους αξίας, του προϊόντος του κλάδου της αντίστοιχης γραμμής του πίνακα που είναι απαραίτητη για την παραγωγή μίας μονάδας προϊόντος από τον κλάδο της αντίστοιχης στήλης του πίνακα:

$$A_{type\_1} = [\alpha_{i,j}] \text{ με } i, j = 1, 2, \dots, N \text{ και } \alpha_{i,j} = \frac{\text{χρήση εισροής } i \text{ από τον κλάδο } j}{\text{αξία παραγωγής κλάδου } j} \quad [\text{Σχέση 1}]$$

Όπου N το πλήθος των κλάδων στην οικονομία.

Χρησιμοποιώντας τον πίνακα A_{type_1} , υπολογίζεται ο πίνακας Leontief για έμμεσες επιδράσεις (Leontief Type 1) βάσει της σχέσης:

$$L_{type\_1} = (I - A_{type\_1})^{-1} \quad [\text{Σχέση 2}]$$

Όπου I είναι ο μοναδιαίος πίνακας διαστάσεων $(N \times N)$. Ο πίνακας L_{type_1} μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό των επιδράσεων στο σύνολο της οικονομίας από μία εξωγενή μεταβολή της τελικής ζήτησης σε ένα σύνολο από κλάδους της οικονομίας. Σημειώνονται τα εξής:

Αν T είναι το διάνυσμα-στήλη $[N \times 1]$ της συνολικής ζήτησης στην οικονομία για κάθε κλάδο, W είναι το διάνυσμα-στήλη της ζήτησης για ενδιάμεση κατανάλωση στην οικονομία και F είναι το διάνυσμα-στήλη της τελικής ζήτησης στην οικονομία, θεωρώντας ότι η κατανάλωση των νοικοκυριών συμπεριλαμβάνεται στην τελική ζήτηση:

$$T = [t_{i,1}] \text{ με } i = 1, 2, \dots, N \text{ και } t_{i,1} = \text{συνολική ζήτηση προϊόντος του κλάδου } i$$

$$W = [w_{i,1}] \text{ με } i = 1, 2, \dots, N \text{ και } w_{i,1} = \text{ζήτηση αγαθού } i \text{ για ενδιάμεση κατανάλωση}$$

$$F = [f_{i,1}] \text{ με } i = 1, 2, \dots, N \text{ και } f_{i,1} = \text{ζήτηση αγαθού } i \text{ για τελική κατανάλωση}$$

Τότε ισχύει ότι:

⁸ Για τον υπολογισμό των φόρων επί του εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, τόσο σε ό,τι αφορά τις άμεσες οικονομικές επιδράσεις, όσο και για τις έμμεσες και τις προκαλούμενες, χρησιμοποιήθηκε ο μέσος συντελεστής φορολογίας για εισόδημα από εργασία και ο μέσος συντελεστής φορολογίας για κέρδη επιχειρήσεων, όπως υπολογίζονται με βάση σχετικά στοιχεία εθνικών λογαριασμών της Eurostat, για το εκάστοτε έτος ανάλυσης.

⁹ Βλ. και σχετικά σχόλια σε επόμενη ενότητα του παρόντος παραρτήματος (1.2 Επιμέρους υποθέσεις εργασίας και παραδοχές).

$$W + F = T \quad [\text{Σχέση 3}]$$

Από την κατασκευή του πίνακα A_{type_1} ισχύει επίσης ότι:

$$A_{type\_1} \cdot T = W \quad [\text{Σχέση 4}]$$

Αντικαθιστώντας την έκφραση για το W στην Σχέση 3 και επιλύοντας, έπεται ότι:

$$T = L_{type\_1} \cdot F \quad [\text{Σχέση 5}]$$

Η τελευταία σχέση επιτρέπει τον προσδιορισμό των έμμεσων επιδράσεων στο σύνολο της παραγωγής της οικονομίας ΔT , από μία εξωγενή μεταβολή στην τελική ζήτηση ΔF .

$$(T + \Delta T) = L_{type\_1} \cdot (F + \Delta F) \quad [\text{Σχέση 6}]$$

$$\Delta T = L_{type\_1} \cdot \Delta F \quad [\text{Σχέση 7}]$$

Έτσι, η δεδομένη εξωγενής μεταβολή στην τελική ζήτηση στην οικονομία ΔF , προκαλεί συνολική μεταβολή στην παραγωγή της οικονομίας ΔT , στην οποία συμπεριλαμβάνονται και οι έμμεσες οικονομικές επιδράσεις από την αύξηση της τελικής ζήτησης, δηλαδή οι οικονομικές επιδράσεις από την τόνωση της ζήτησης κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού των κλάδων, για τους οποίους επήλθε εξωγενής αύξηση της τελικής ζήτησης. Αφαιρώντας από την συνολική επίδραση στην παραγωγή ΔT την άμεση επίδραση της δραστηριότητας, η οποία ταυτίζεται με την μεταβολή στην τελική ζήτηση ΔF , απομονώνεται η έμμεση επίδραση της εξωγενούς μεταβολής της ζήτησης στην παραγωγή.

$$\text{Indirect effect on output} = \Delta T - \Delta F \quad [\text{Σχέση 8}]$$

Οι έμμεσες επιδράσεις στα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη (προστιθέμενη αξία, ΑΕΠ, απασχόληση, εισοδήματα εργαζομένων, έσοδα του Δημοσίου κλπ.) προσδιορίζονται αναλογικά με την επίδραση στην αξία παραγωγής, δεδομένης της υπόθεσης της σταθερής τεχνολογίας παραγωγής.

Προκαλούμενες οικονομικές επιδράσεις

Η ανάλυση που παρουσιάστηκε στην προηγούμενη ενότητα εστιάζεται μόνο στις οικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν λόγω των αλληλεπιδράσεων κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού των κλάδων που δέχτηκαν την εξωγενή μεταβολή στην τελική ζήτηση (έμμεσες επιδράσεις). Η ανάλυση αυτή μπορεί να επεκταθεί και να λάβει επίσης υπ' όψιν τις οικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν μέσω της οδού της τόνωσης των εισοδημάτων των νοικοκυριών με τους πρόσθετους μισθούς που αυτά λαμβάνουν, λόγω της τόνωσης της οικονομικής δραστηριότητας, και της παρεπόμενης περαιτέρω ενίσχυσης της δραστηριότητας που κινητοποιείται από την αύξηση της τελικής κατανάλωσης των νοικοκυριών.

Οι οικονομικές επιδράσεις λόγω τόνωσης των εισοδημάτων των νοικοκυριών καλούνται «προκαλούμενες» (induced) οικονομικές επιδράσεις από την εξωγενή μεταβολή της τελικής ζήτησης για εγχωρίως παραχθέντα προϊόντα. Για τον υπολογισμό των προκαλούμενων επιδράσεων ακολουθείται διαδικασία παρόμοια με εκείνη που οδήγησε στον προσδιορισμό των έμμεσων επιδράσεων από την μεταβολή της ζήτησης. Εν προκειμένω, κατασκευάζεται ο πίνακας Leontief για έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις (Leontief Type 2), λαμβάνοντας υπ' όψιν τόσο τις ενδιάμεσες καταναλώσεις κάθε κλάδου, όσο και την ανά κλάδο κατανάλωση των νοικοκυριών, σε συνδυασμό με τους μισθούς που προσφέρονται από κάθε κλάδο. Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης, τα νοικοκυριά αντιμετωπίζονται ως οιωνεί κλάδος της οικονομίας, ο οποίος χρησιμοποιεί εισροές για να παράξει ένα «προϊόν», την εργασία. Η εργασία με την σειρά της χρησιμοποιείται ως εισροή από τους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας.

Με αυτήν την έννοια, η οικονομία θεωρείται πλέον ότι αποτελείται από $N+1$ κλάδους, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και ο «οιωνεί» κλάδος των νοικοκυριών, και εφαρμόζεται ξανά η ανάλυση που συζητήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, για την εκτεταμένη πλέον κλαδική διάρθρωση της οικονομίας. Οι συνολικές επιδράσεις, $\Delta T'$, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν πλέον τόσο τις έμμεσες όσο και τις

προκαλούμενες επιδράσεις της εξωγενούς αύξησης της ζήτησης, υπολογίζονται χρησιμοποιώντας τον πίνακα Leontief Type 2, με βάση την Σχέση 9.

$$\Delta T' = L_{type\_2} \cdot \Delta F \quad [\text{Σχέση 9}]$$

Οι προκαλούμενες επιδράσεις στην παραγωγή από την μεταβολή της ζήτησης μπορούν να απομονωθούν αφαιρώντας από τις συνολικές επιδράσεις $\Delta T'$ τόσο τις άμεσες, όσο και τις έμμεσες επιδράσεις, όπως υπολογίζονται με βάση τα προαναφερθέντα. Οι προκαλούμενες επιδράσεις στα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη (προστιθέμενη αξία, ΑΕΠ, απασχόληση κλπ.) υπολογίζονται αναλογικά με τις προκαλούμενες επιδράσεις στην αξία παραγωγής, με βάση την υπόθεση της σταθερής τεχνολογίας παραγωγής.

Υπόδειγμα εισροών-εκροών, Επιμέρους υποθέσεις εργασίας και παραδοχές

Για τους σκοπούς της ανάλυσης, στο πλαίσιο της επεξεργασίας των δεδομένων και πληροφοριών που αφορούν την υλοποίηση των δράσεων της ΓΓΕΚ, έγιναν μία σειρά από υποθέσεις εργασίας και παραδοχές.

Αρχικά, θεωρήθηκε ότι η χρονική διάρκεια κάθε δράσης είναι η περίοδος για την οποία οι δαπάνες των συμμετεχόντων είναι επιλέξιμες, ήτοι η περίοδος από την αρχική μέχρι την τελική ημερομηνία για επιλεξιμότητα δαπανών στο πλαίσιο της δράσης (σε αντιδιαστολή με την περίοδο κατά την οποία έλαβαν χώρα οι πληρωμές για την κάλυψη/αποζημίωση αυτών των επιλεγμένων δαπανών).

Σημειώνεται ότι η δράση «Διμερείς συνεργασίες μικρής κλίμακας» αποτελείται από τις επιμέρους δράσεις διμερών ερευνητικών συνεργασιών της Ελλάδας με τις εξής χώρες: Γαλλία (2009), Ουγγαρία (2009), Τουρκία (2010-2011), Ρουμανία (2010-2011), Τσεχία (2011-2013), Σλοβακία (2011-2012), Γαλλία (2013) και Τουρκία (2013-2014).

Για κάθε δράση, θεωρήθηκε ότι η συνολική δαπάνη που κατευθύνθηκε σε ενίσχυση της τελικής ζήτησης στην οικονομία ισούται με το άθροισμα της υλοποιηθείσας δημόσιας δαπάνης και της υλοποιηθείσας συνδεδεμένης ιδιωτικής δαπάνης. Το μέρος αυτής της συνολικής δαπάνης που κατευθύνεται σε εγχώριους προμηθευτές προϊόντων και υπηρεσιών, σε αντιδιαστολή με εκείνο που κατευθύνεται σε εισαγωγές, υπολογίζεται σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, στην εισαγωγή του παρόντος παραρτήματος.

Για τον επιμερισμό της συνολικής, δημόσιας και ιδιωτικής, δαπάνης κάθε δράσης σε δαπάνες προς επιμέρους κλάδους έγιναν οι ακόλουθες υποθέσεις:

- Η συνολική ιδιωτική δαπάνη κατανέμεται σε κατηγορίες δαπανών (δαπάνη ανά κλάδο) με τον ίδιο τρόπο όπως και η συνολική δημόσια δαπάνη. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία για τον επιμερισμό της συνολικής δημόσιας δαπάνης κάθε δράσης υπολογίζεται και ο επιμερισμός της συνδεδεμένης συνολικής ιδιωτικής δαπάνης, ακολουθώντας τις ίδιες αναλογίες, τα ίδια ποσοστά, ανά κατηγορία δαπάνης.
- Για την δράση «Αναπτυξιακές προτάσεις ερευνητικών φορέων - ΚΡΗΠΙΣ» δεν ήταν διαθέσιμα δεδομένα για τον επιμερισμό της συνολικής δαπάνης σε κατηγορίες (ποσά ανά κλάδο) κατά τον χρόνο εκπόνησης της παρούσας ανάλυσης. Για τους σκοπούς της ανάλυσης, θεωρήθηκε ότι η συνολική δαπάνη της δράσης «ΚΡΗΠΙΣ» κατανέμεται σε επιμέρους κατηγορίες με τον ίδιο τρόπο, όπως η συνολική δαπάνη της δράσης «ΠΑΒΕΤ - Πρόγραμμα Ανάπτυξης Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογίας», με το σκεπτικό ότι τα δύο αυτά έργα αφορούν παρόμοιες ή συναφείς δραστηριότητες και συνέπεσαν χρονικά σε μεγάλο βαθμό.
- Για την δράση «ESFRI - European Strategy Forum on Research Infrastructures» δεν ήταν διαθέσιμα δεδομένα για τον επιμερισμό της συνολικής δαπάνης σε κατηγορίες (ποσά ανά κλάδο) κατά τον χρόνο εκπόνησης της παρούσας ανάλυσης. Για τους σκοπούς της ανάλυσης,

θεωρήθηκε ότι η συνολική δαπάνη της δράσης «ESFRI» κατανέμεται σε επιμέρους κατηγορίες με τον ίδιο τρόπο, όπως η συνολική δαπάνη του έργου «Joint Technology Initiatives - JTIs (ENIAC, ARTEMIS)», με το σκεπτικό ότι τα δύο αυτά έργα αφορούν παρόμοιες ή συναφείς δραστηριότητες και συνέπεσαν χρονικά σε μεγάλο βαθμό.

- Για την αντιστοίχιση των κατηγοριών δαπανών, όπως καταγράφονται στα διαθέσιμα απολογιστικά στοιχεία, σε δαπάνες προς κλάδους κατά NACE Rev. 2 (ΣΤΑΚΟΔ 2008) γίνονται οι ακόλουθες παραδοχές:
  - Οι δαπάνες για αγορά ή απόσβεση «μηχανολογικού, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, επιστημονικών οργάνων, πληροφοριακού και λοιπού εξοπλισμού και λογισμικού» κατανέμονται συγκεκριμένα ως εξής: 70% σε υπολογιστές και συναφή ηλεκτρονικό εξοπλισμό, 10% σε ηλεκτρικό εξοπλισμό, 10% σε μηχανολογικό εξοπλισμό και 10% σε λογισμικό.
  - Οι δαπάνες για «ανταλλαγές/μετακινήσεις» κατανέμονται ως εξής: 45% σε αεροπορικά εισιτήρια, 5% σε ακτοπλοϊκά εισιτήρια και 50% σε έξοδα ξενοδοχείων και εστίασης.
  - Οι δαπάνες για «μετακινήσεις εξωτερικού» κατευθύνονται κατά το ήμισυ σε αγορά αεροπορικών εισιτηρίων από εγχώριους αερομεταφορείς. Το υπόλοιπο μέρος αυτών των δαπανών θεωρήθηκε ότι αφορά δαπάνες για αερομεταφορείς, ξενοδοχεία, εστίαση κλπ. στο εξωτερικό.
  - Οι δαπάνες για «μετακινήσεις εσωτερικού» κατανέμονται ως εξής: 60% σε αεροπορικά εισιτήρια και 40% σε έξοδα ξενοδοχείων και εστίασης.
  - Οι δαπάνες για «διαμόρφωση χώρων, προμήθεια εξοπλισμού και λογισμικού» κατανέμονται ως εξής: 20% σε έπιπλα, 60% σε υπολογιστές και συναφή ηλεκτρονικό εξοπλισμό και 20% σε λογισμικό.
  - Οι δαπάνες για «μηχανήματα – τεχνικές εγκαταστάσεις – λοιπό μηχανολογικό εξοπλισμό» κατανέμονται ως εξής: 70% σε μηχανήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό και 30% σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό.
  - Οι δαπάνες για «παροχές τρίτων – ενοίκια – κοινόχρηστα» κατανέμονται ως εξής: 30% σε αμοιβές εργαζομένων και 70% σε ενοίκια.
  - Οι δαπάνες για «συμπληρωματικά γενικά έξοδα» κατανέμονται ως εξής: 50% σε ενοίκια 40% σε υπηρεσίες υποστήριξης γραφείων (καθαρισμός, ασφάλεια κλπ.) και 10% σε καύσιμα.
  - Οι δαπάνες για «αναλώσιμα» αφορούν λοιπά προϊόντα μεταποίησης (π.χ. μελάνια εκτυπωτών, γραφική ύλη κλπ.)

Για την ανάλυση οικονομικών επιδράσεων χρησιμοποιούνται πίνακες εισροών-εκροών για την χρήση της εγχώριας παραγωγής και για την χρήση εισαγωγών στην ελληνική οικονομία. Οι πίνακες αυτοί δημοσιεύονται από την Eurostat για επιλεγμένα έτη. Οι πλέον πρόσφατοι τέτοιοι πίνακες που δημοσιεύονται από την Eurostat για την Ελλάδα αφορούν τα έτη 2010 και 2015. Η ανάλυση για κάθε έργο της ΓΓΕΚ έγινε χρησιμοποιώντας τους πίνακες εισροών-εκροών (για εγχώρια παραγωγή και για εισαγωγές) και τα αντίστοιχα στατιστικά δεδομένα που αντιπροσωπεύουν καλύτερα την περίοδο υλοποίησης του έργου. Σχεδόν όλα τα εξετασθέντα έργα υλοποιήθηκαν στο μεγαλύτερο μέρος τους κατά τα έτη μετά το 2010 και μέχρι και το 2015. Για τον λόγο αυτό, η ανάλυση οικονομικών επιδράσεων για όλα σχεδόν τα έργα έγινε χρησιμοποιώντας πίνακες εισροών-εκροών και στατιστικά στοιχεία για το έτος 2015. Οι μόνες εξαιρέσεις ήταν τα έργα «Κουπόνια Καινοτομίας για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις» και «ESFRI - European Strategy Forum on Research Infrastructures». Τα δύο αυτά έργα αφορούν χρηματοδότηση που έλαβε χώρα κατά τα έτη 2010-2013 και 2010-2011 αντιστοίχως. Για τα έργα αυτά, η ανάλυση οικονομικών επιδράσεων έγινε χρησιμοποιώντας πίνακες εισροών-εκροών και στατιστικά

στοιχεία για το έτος 2010, το οποίο θεωρήθηκε πιο αντιπροσωπευτικό της περιόδου υλοποίησης αυτών των δύο έργων.

Σε ό,τι αφορά τις οικονομικές μεταβλητές που εξετάζονται στην ανάλυση οικονομικών επιδράσεων, σημειώνονται τα εξής:

- Οι επιδράσεις στην απασχόληση είναι εκπεφρασμένες σε ανθρωποέτη εργασίας σε όρους Ισοδύναμων θέσεων εργασίας Πλήρους Απασχόλησης (ΙΠΑ).
- Τα έσοδα του Δημοσίου αφορούν εισπράξεις του Δημοσίου από φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φόρους στην κατανάλωση και στην παραγωγή, καθώς και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, καταβληθείσες τόσο από τους εργαζομένους όσο και από τους εργοδότες.
- Το κοινωνικό προϊόν είναι το άθροισμα των εισοδημάτων των εργαζομένων, των εσόδων του Δημοσίου και των επενδύσεων των επιχειρήσεων που δημιουργούνται κατά την εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας. Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, οι επενδύσεις των επιχειρήσεων προσεγγίζονται από την ανάλωση κεφαλαίου που αντιστοιχεί στην εξεταζόμενη δραστηριότητα.

Βιβλιογραφία Παραρτήματος

Eurostat/European Commission (2008). Eurostat Manual of Supply, Use and Input-Output Tables. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg

Leontief, W., ed. (1986). Input-output economics. Oxford University Press

Miller, R. E., and P. D. Blair (2009). Input-output analysis: foundations and extensions. Cambridge university press.

Παράρτημα II: Ερωτηματολόγιο Δράσης

ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΥΤΟΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

- Παρακαλούμε ακολουθείτε τις οδηγίες κάθε ερώτησης, και **κυκλώστε/ σημειώστε** την επιλογή σας.
- Το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο μπορεί να επιστραφεί:
  - με FAX, στον αριθμό: 210-9228130, 210 9233977
  - με e-mail, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: sygkyria@iobe.gr

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΕΡ.1. Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;
 22-30, 31-40, 41-50, 51-60, >60

ΕΡ.2. Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ

ΕΡ.3. Σε ποια ηλικία συμμετείχατε στο πρόγραμμα;
 22-30, 31-40, 41-50, 51-60, >60

ΕΡ.4. Πριν την ένταξη σας στο πρόγραμμα ήσασταν υπό καθεστώς ανεργίας; Εάν ναι, για πόσους μήνες;
Ναι, _____ (αριθμός μηνών) Όχι Μετάβαση στην ενότητα Γ.

ΕΡ.5. Η θέση εργασίας που προέκυψε από τη δράση σας βοήθησε να εξέλθετε από την ανεργία;

1	2	3	4	5
ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ

Γ. ΣΥΝΑΦΕΙΑ - ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΕΡ.6. Σε ποιο βαθμό αποτελούσαν κίνητρο για τη συμμετοχή σας στη δράση τα ακόλουθα; (απαντήστε σε πενταβάθμια κλίμακα, όπου 1: καθόλου και 5: σε πολύ μεγάλο βαθμό)

	1	2	3	4	5
Εύρεση εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐
Απόκτηση επαγγελματικής ερευνητικής εμπειρίας	☐	☐	☐	☐	☐
Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα	☐	☐	☐	☐	☐
Βελτιωμένη προοπτική επαγγελματικής εξέλιξης	☐	☐	☐	☐	☐
Επανεκκίνηση καριέρας μετά από διακοπή	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας	☐	☐	☐	☐	☐
Ενίσχυση επιστημονικών αποτελεσμάτων (δημοσιεύσεις, νέες τεχνολογίες, κατοχύρωση δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας κλπ.)	☐	☐	☐	☐	☐
Εμπορευματοποίηση/αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων	☐	☐	☐	☐	☐

ΕΡ.7. Σε ποιο βαθμό όμως μείνατε ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή σας στη δράση ως προς τα ακόλουθα: (απαντήστε σε πενταβάθμια κλίμακα, όπου 1: καθόλου και 5: σε πολύ μεγάλο βαθμό)

	1	2	3	4	5
Εύρεση εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐
Απόκτηση επαγγελματικής ερευνητικής εμπειρίας	☐	☐	☐	☐	☐
Απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας στον ιδιωτικό τομέα	☐	☐	☐	☐	☐
Βελτιωμένη προοπτική επαγγελματικής εξέλιξης	☐	☐	☐	☐	☐
Επανεκκίνηση καριέρας μετά από διακοπή	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας	☐	☐	☐	☐	☐

Ενίσχυση επιστημονικών αποτελεσμάτων (δημοσιεύσεις, νέες τεχνολογίες, κατοχύρωση δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας κλπ.)	☐	☐	☐	☐	☐
Εμπορευματοποίηση/αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων	☐	☐	☐	☐	☐

Δ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΉΜΕΣΑ ΚΑΙ ΑΜΕΣΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ

Δ.1. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΕΡ.8. Σε σχέση με τα αποτελέσματα της ερευνητικής σας εργασίας στο πλαίσιο του έργου, πόσα από τα ακόλουθα προέκυψαν από την έρευνά σας; [Συμπληρώστε με τον αριθμό αυτών. Εάν η εργασία σας δεν παρήγαγε κάτι σχετικό συμπληρώστε 0]

Δημοσιεύσεις σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά κατόπιν κρίσεως	
Κεφάλαια σε βιβλία	
Παρουσιάσεις σε συνέδρια με κριτές	

Δ.1.1. Καινοτομία Προϊόντος/Υπηρεσίας

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΡ.9. Η ερευνητική εργασία σας στην επιχείρηση οδήγησε στην ανάπτυξη νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος ή υπηρεσίας;	☐	☐

Δ.1.2. Καινοτομία διεργασίας ή οργανωσιακής διαδικασίας

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΕΡ.10. Η ερευνητική εργασία σας στην επιχείρηση οδήγησε στην ανάπτυξη νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διεργασίας - διαδικασίας παραγωγής (π.χ. διαδικασίας που σχετίζεται με την παραγωγή προϊόντων, τη συντήρηση συστημάτων, την εφοδιαστική αλυσίδα κ.ά.) ή οργανωσιακής διαδικασίας (π.χ. διαδικασίας που σχετίζεται με την οργάνωση της εργασίας, τη λήψη αποφάσεων, τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού κ.ά.);	☐	☐

Δ.2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

ΕΡ.11. Ποια είναι η τρέχουσα επαγγελματική σας κατάσταση;

- Εργαζόμενος (μισθωτός, μη μισθωτός/επιχειρηματίας) στον Ιδιωτικό Τομέα (Μετάβαση στην ενότητα Δ.2.1.)
- Μισθωτός Εργαζόμενος στον Δημόσιο Τομέα (Μετάβαση στην ενότητα Δ.2.2.)
- Ελεύθερος επαγγελματίας (Μετάβαση στην ενότητα Δ.2.3.)
- Μέλος ενός ακαδημαϊκού ή ερευνητικού φορέα (π.χ. ερευνητής) (Μετάβαση στην ενότητα Δ.2.3.)
- Άνεργος (Μετάβαση στην ενότητα Δ.3.)
- Άλλο: (Μετάβαση στην ενότητα Δ.3.)

Δ.2.1. Για όσους εργάζονται στον Ιδιωτικό Τομέα:

ΕΡ.12. Ποια είναι η τρέχουσα επαγγελματική σας κατάσταση;

- Προσωπική επιχείρηση - Αυτοαπασχολούμενος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Μέτοχος σε εταιρία με νομική μορφή (IKE, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ)
- Άλλο: _____

ΕΡ.13. Εξακολουθείτε να εργάζεστε στην επιχείρηση που υλοποιήθηκε η υπό εξέταση δράση;

- Ναι Όχι

ΕΡ.14. Εργάζεστε σε θέση μεγαλύτερης ευθύνης συγκριτικά με την εργασία σας κατά την υπό εξέταση δράση;

- Ναι, σε θέση μεγαλύτερη ευθύνης
- Ναι, στην ίδια θέση
- Όχι

ΕΡ.15. Ποια είναι η σχέση εργασίας σας;

- Πλήρης απασχόληση - Αορίστου χρόνου
- Μερική απασχόληση - Αορίστου χρόνου
- Πλήρης απασχόληση - Ορισμένου χρόνου
- Μερική απασχόληση - Ορισμένου χρόνου
- Άλλο: _____

ΕΡ.16. Σε ποιο τμήμα λειτουργίας της επιχείρησης εργάζεστε; *

☐ Έρευνα και ανάπτυξη	☐ Ποιοτικός έλεγχος
☐ Παραγωγή / Ανάπτυξη προϊόντος	☐ Πωλήσεις / marketing
☐ Ανώτερη Διοίκηση	☐ Άλλο:

ΕΡ.17. Ποιο είναι το μέγεθος της/του επιχείρησης/οργανισμού που εργάζεστε (Με βάση τον αριθμό εργαζομένων);

☐ Πολύ μικρή/-ος (0-9 εργαζόμενοι)	☐ Μικρή/-ος (10-49 εργαζόμενοι)
☐ Μεσαία/-ος (50-249 εργαζόμενοι)	☐ Μεγάλη/-ος (>250 εργαζόμενοι)

ΕΡ.18. Που βρίσκεται η έδρα της /του επιχείρησης/οργανισμού που εργάζεστε;

☐ ΕΛΛΑΔΑ	☐ ΕΥΡΩΠΗ
☐ ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ	☐ ΑΣΙΑ
☐ ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	☐ Άλλο: _____

[Παράβλεψη και μετάβαση στην ενότητα Δ.2.3.]

Δ.2.2. Για όσους εργάζονται στο Δημόσιο Τομέα:

ΕΡ.19. Σε ποιον τομέα του Δημοσίου εργάζεστε; *

- Κεντρική Διοίκηση
- Περιφέρεια
- Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Ευρύτερος Δημόσιος Τομέας
- Άλλο: _____

ΕΡ.20. Ποια είναι η σχέση εργασίας σας;

- Πλήρης απασχόληση - Αορίστου χρόνου
- Μερική απασχόληση - Αορίστου χρόνου
- Πλήρης απασχόληση - Ορισμένου χρόνου
- Μερική απασχόληση - Ορισμένου χρόνου
- Άλλο: _____

ΕΡ.21. Εργάζεστε σε ερευνητική θέση; Ναι Όχι

ΕΡ.22. Εργάζεστε σε θέση μεγαλύτερης ευθύνης συγκριτικά με την εργασία σας κατά την υπό εξέταση δράση;

- Ναι, σε θέση μεγαλύτερη ευθύνης
- Ναι, στην ίδια θέση
- Όχι

Δ.2.3. Επίδραση της δράσης στην επαγγελματική σταδιοδρομία

	1	2	3	4	5
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
ΕΡ.23. Πόσο ευχαριστημένος/η είστε με την τρέχουσα θέση εργασίας σας;	☐	☐	☐	☐	☐

ΕΡ.24. Σε ποιο βαθμό σχετίζεται η τρέχουσα θέση εργασίας σας με...

	1	2	3	4	5
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
.... τον ανώτερο τίτλος σπουδών σας;	☐	☐	☐	☐	☐
.... την συμμετοχή σας στη δράση;	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΛΙΓΟ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ

ΕΡ.25. Η συμμετοχή σας στη δράση σας βοήθησε να εξελιχθείτε επαγγελματικά; (Π.χ. να αποκτήσετε καλύτερη θέση εργασίας είτε με την μετάβαση σε άλλη εργασία είτε με τη μορφή προαγωγής;)	☐	☐	☐	☐	☐
---	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Δ.3. ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

ΕΡ.26. Τι δεξιότητες αποκτήσατε ή βελτιώσατε μέσα από την διαδικασία απόκτησης ενός τίτλου σπουδών μέσω της χρηματοδοτούμενης δράσης; (Διαλέξτε κάποια από τις ακόλουθες δεξιότητες και επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)

☐ Επικοινωνίας	☐ Ικανότητα εργασίας υπό πίεση
☐ Λήψης αποφάσεων	☐ Διαχείριση χρόνου
☐ Ικανότητας προσαρμογής	☐ Συνεργασία - Ομαδικότητα
☐ Δημιουργικότητα	☐ Μεθοδικότητα στον τρόπο εργασίας/έρευνας

Ε. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΣΧΕΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΡ.27. Πως αξιολογείτε συνολικά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της δράσης ενίσχυσης, αναφορικά με τα ακόλουθα θέματα; (απαντήστε σε πενταβάθμια κλίμακα, όπου το 1 σημαίνει καθόλου και το 5 σε μεγάλο βαθμό)

	1	2	3	4	5
Μέθοδοι επικοινωνίας της πρόσκλησης	☐	☐	☐	☐	☐
Σαφήνεια - ευχρηστία των εγγράφων των προσκλήσεων	☐	☐	☐	☐	☐
Διαδικασία επιλογής έργων εκ των υποβληθέντων προτάσεων	☐	☐	☐	☐	☐
Παρακολούθηση υλοποίησης του έργου ως προς τις οδηγίες διαχείρισης	☐	☐	☐	☐	☐
Επίλυση προβλημάτων και υποστήριξη κατά την υλοποίηση του έργου	☐	☐	☐	☐	☐
Προγραμματισμός και χρονική απόκριση στην καταβολή των διαφόρων σταδίων χρηματοδότησης	☐	☐	☐	☐	☐

ΣΤ. ΠΡΟΣΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ (ADDITIONALITY)

ΕΡ.28. Στην περίπτωση που δεν είχατε λάβει κάποια μορφή υποστήριξης από τη δράση...:

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
... θα βρίσκατε παρεμφερή θέση εργασίας στην Ελλάδα.		
... θα βρίσκατε παρεμφερή θέση εργασίας στο εξωτερικό.		
... θα συνεχίζατε σε κάποια ακαδημαϊκή θέση στην Ελλάδα.		
... θα συνεχίζατε σε κάποια ακαδημαϊκή θέση στο εξωτερικό.		
... δεν θα βρίσκατε εργασία σε ερευνητική θέση.		
... η επαγγελματική σας εξέλιξη θα ήταν παρόμοια.		
... η επαγγελματική σας εξέλιξη θα ήταν διαφορετική.		

ΕΡ.29. Αποτέλεσε η χρηματοδότηση σας μέσω της δράσης κίνητρο για...:

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
...να μείνετε στην Ελλάδα;		
...να επιστρέψετε στην Ελλάδα για την υλοποίηση του έργου;		
...να εργαστείτε μόνιμα στην Ελλάδα μετά το πέρας αυτού;		

ΕΡ.30. Συμπληρώστε με προτάσεις βελτίωσης δράσεων απασχόλησης προσωπικού υψηλής επιστημονικής κατάρτισης για μελλοντικές αντίστοιχες προκηρύξεις από την ΓΓΕΚ

Παράρτημα III: Κατάλογος Έργων

α/α	Κωδικός / Acronym	Τίτλος	Title
1	1317	Δημιουργία καινοτόμου πακέτου υπηρεσιών για την ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση του νερού στη βιομηχανία (NoDrop2Waste)	Creating an innovative service package for the integrated and sustainable water management in the industry
2	1099	Παραγωγή Μοριακού Τεστ για την Διάκριση μεταξύ Καλοήθους και Καρκινικού Όζου στον Θυρεοειδή Αδένα	Development of molecular assay for the discrimination between benign and malignant thyroid biopsies
3	1073	Αναπτύσσοντας ένα Εργαλείο (toolkit) που θα Επιτρέψει την Αύξηση της Απόδοσης Αναερόβιων Αντιδραστήρων με την Αξιοποίηση Αγροτο-κτηνοτροφικών και Αγροτοβιομηχανικών Αποβλήτων	Developing a Tool (toolkit) for increased efficiency in anaerobic reactors with Agri-livestock and agro Waste Exploit
4	1606	Παραγωγή Βιολειτουργικού Ρυζιού με Απορρόφηση Μικροσυστατικών από Εκχυλίσματα Βοτάνων	Development of Bio-functional rice with nutrient absorption from herbs extract
5	1580	Αειφόρος και βιώσιμη ανάπτυξη σε κατασκευές (ΑΒΑΚΑΣ)	Sustainable development in construction
6	1109	Άμεση Μεθοδολογία Αντισεισμικού Σχεδιασμού με στάθμες επιτελεστικότητας (ΑΜΑΣ)	Direct performance-based seismic design methodology
7	1500	DISTANCE LINGUA HUMANITAS	DISTANCE LINGUA HUMANITAS
8	1596	Σχεδιασμός Επέκτασης βιολογικού καθαρισμού, βάση πρόβλεψης πληθυσμού με στόχο την επίτευξη μειωμένου λειτουργικού κόστους & παράλληλα τη βελτιστοποίηση της ποιότητας υγρών λυμάτων απορροής	SEWAGE TREATMENT PLANT EXPANSION PLANNING, FORECASTING BASED POPULATION, WITH THE VIEW TO ACHIEVING REDUCED OPERATING COSTS & PARALLEL TO OPTIMIZE THE QUALITY OF WASTE WATER RUNOFF
9	1284	Μελέτη της υπεροξειδωτικής διαδικασίας ως μηχανισμού επιδείνωσης της λειτουργικότητας του σπέρματος σε σχέση με τη παρουσία φλεγμονής ή ενδοκυττάριας μόλυνσης	Study of oxidative procedure as a consequence of the presence of intracellular pathogens and/or inflammation that results in sperm exacerbation
10	1324	Αναστολείς με βάση το υδροξυαμικό οξύ για ένζυμα που παράγουν αντιγονικά πεπτίδια	Development of Production Technology and Quality Control of Organic Electronics - ORGATRONIK
11	1430	Μελέτη, ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασίας πιστοποίησης της προσβασιμότητας ΑμεΑ σε κτίρια και χώρους συνάθροισης κοινού	RESEARCH, DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF THE PROCEDURE FOR THE CERTIFICATION OF THE ACCESIBILITY OF PEOPLE WITH DISABILITIES TO BUILDINGS AND PUBLIC ASSEMBLY PLACES
12	1020	“DealsForMe” : Υπηρεσία Αποδοτικής Διαχείρισης Κουπονιών Προσανατολισμένων σε Προσωπικές Επιθυμίες Καταναλωτών	“DealsForMe” : Effective Coupons Management Service Through Personalized Needs of Customers
13	1172	Βελτιστοποίηση Εφοδιαστικής αλυσίδας και κοστολόγηση βάση δραστηριοτήτων και οικονομικής απόδοσης	Supply Chain – ABC - EVA
14	1264	ΜΕΛΕΤΗ ΑΖΟΟ- ΚΑΙ ΟΛΙΓΟΣΠΕΡΜΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΛΟΙΜΩΞΗ ΤΟΥ ΟΥΡΟΠΟΙΟΓΕΝΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΧΛΑΜΥΔΙΑ – ΟΥΡΕΑΠΛΑΣΜΑ – ΜΥΚΟΠΛΑΣΜΑ	INVESTIGATION OF AZOO- AND OLIGOSPERMIC PATIENTS WITH RESPECT TO CHLAMYDIA, UREAPLASMA AND MYCOPLASMA INFECTION
15	1345	Ανάπτυξη Αλγορίθμων Αυτόματης Επεξεργασίας	Development of seismological data processing
16	1356	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΝΕΑΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗΣ ΡΥΖΙΟΥ ΚΑΙ ΟΣΠΡΙΩΝ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΕΡΥΘΡΩΝ (IR FUMIGATION) ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	algorithms
17	1360	ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΟΛΥΦΑΙΝΟΛΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟΥ ΣΕ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	A study for the implementation of polyphenols, derived from olive mill wastewater, in foods and cosmetics

18	1361	Ανάπτυξη μεθόδου για τον εντοπισμό πρεσβυώπων που μπορούν να ανεχθούν διόρθωση με μονο-όραση ή σχεδιασμούς ταυτόχρονης όρασης	A screening method, based on the speed of visual processing, to identify presbyopes who can tolerate simultaneous vision or monovision
19	1401	Καινοτόμο λογισμικό σχεδιασμού συνδέσεων μεταλλικών και σύμμικτων κατασκευών με πεπερασμένα στοιχεία (ΣΥΝΜΕΤ)	Innovative steel and composite connections design software using finite element analysis
20	1406	ΔΙΑχειριστικά ΠΛΑνα Σημείων Ιστορικής Σημασίας: προτυποποίηση, οδηγός έρευνας και χρήση νέων τεχνολογιών (ΔΙΑ.ΠΛΑ.Σ.Ι.Σ)	Management Plans for Sites of Historical Importance: standardization, research guide and use of modern technologies (DIAPLASIS)
21	1439	Ανάπτυξη ενός τεχνικο-οικονομικού μοντέλου προσομοίωσης περιβάλλοντος θερμοκηπίου	Development of a techno-economic simulation model of greenhouse environment
22	1490	Next Generation Network Market Centric Optimizer – NGN MarCO (Πλατφόρμα Βελτιστοποίησης Δικτύων Επόμενης Γενιάς που λαμβάνει υπόψη Δεδομένα της Αγοράς)	Next Generation Network Market Centric Optimizer – NGN MarCO
23	1502	Η επίδραση της απειλής και του άγχους στην όραση: έλεγχος κινήσεων παρατήρησης κατά την προβολή εικόνων με συναισθηματικό περιεχόμενο	Evaluation of the impact of threat and anxiety on gaze tracking
24	1531	Ποιοτικός έλεγχος πρωτοκόλλων ελαττωμένης ακτινικής δόσης και μικρής ποσότητας σκιαγραφικού σε πολυτομικούς υπολογιστικούς (αξονικούς) τομογράφους σε εξετάσεις αξονικής Αγγειογραφίας και αξονικής Στεφανιογραφίας. Κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.	Qualitative assessment of low dose and low contrast Multidetector Computer Tomography(MDCT) protocols in CT Angiography and Coronary CT Angiography. Social and financial benefit
25	1562	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΟΜΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΒΑΛΑΣ	Development of a social entrepreneurship supporting structure in the district of kavala
26	1564	Διαχείριση των υπολειμμάτων ανακύκλωσης προς δημιουργία δομικού υλικού. (ακρωνύμιο: ΔΥΑΔΔΥ)	Management of the recycling remains for the creation of structural material.
27	1571	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ BABYLAND	Evaluation and Quality Services Improvement of a Greek Kindergarden Company "Babyland"
28	1586	Εξόρυξη γνώσης από βάσεις καταναλωτικών δεδομένων	Data Mining from databases of consumer retail sales data by using modern techniques and methods IT in order to effectively understanding of consumer behavior and to develop modern methodologies for consulting support stores supply chain
29	1595	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΥΔΙΑΔΥΤΩΝ ΣΥΜΠΛΟΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΥ ΚΑΙ ΑΣΒΕΣΤΙΟΥ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΩΣ ΦΑΡΜΑΚΑ Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΙΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΩΡΩΣΗΣ	DEVELOPMENT AND PRODUCTION OF SOLUBLE COMPLEXES OF IRON AND CALCIUM FOR USE AS DRUGS OR FOOD SUPPLEMENTS FOR THE TREATMENT OF ANEMIA AND OSTEOPOROSIS
30	897	Multi-Armed Bandit for Mobile mArketing [MABMA]	Multi-Armed Bandit for Mobile mArketing [MABMA]
31	1063	ΚΤΗΜΑ-Analysis: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΓΕΩΠΥΛΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	ΚΤΗΜΑ-Analysis: Creation of Web portal services for citizens in the frame of the National Cadastre
32	1061	TESTCUBES - Διαχείριση του κύκλου ζωής προηγμένων τεστ δεξιοτήτων	TESTCUBES
33	1070	ΕΠΙΛΟΓΗ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΖΥΜΟΜΥΚΗΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΝΑΔΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΙΝΩΝ ΜΕ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ	Isolation, characterization and production of yeast strains from Greek grape varieties, targeting to the elaboration of unique Greek wines with geographical identity.
34	1117	Σύστημα Εντοπισμού Θέσης και Πτώσης σε Εσωτερικούς Χώρους "ΘΕΣΗ"	Integrated system for location and fall detection
35	1127	Ανάλυση Σε Πραγματικό Χρόνο Συμβάντων Ασφαλείας	Real Time Monitoring System (RTMS)

36	1160	Robo-copter : Σύστημα ελέγχου και πλοήγησης για αυτόνομα αεροσκάφη πολλαπλών στροφείων	ROBO-COPTER
37	1257	Καινοτόμες πολιτικές και βέλτιστες πρακτικές στην κατάρτιση και επιμόρφωση των Ελλήνων εκπαιδευτικών. Μεταφορά και αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας	Innovative policies and best practices in the education and training of teachers in Greece. Transfer and exploitation of international knowledge
38	1261	Ανάπτυξη νέας μεθόδου ανάκτησης δεδομένων από κατεστραμμένα αποθηκευτικά μέσα και κατάλληλων εργαλείων	Development of new data recovery method from damaged storage devices and appropriate tools
39	1265	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΙΑΤΡΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ & ΠΡΟΪΟΝΤΑ	Design and fabrication of 3D Spacer Fabrics for medical applications
40	1279	Συγκριτική ανάλυση των οικονομικών και πολιτικών συνθηκών στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και ο ρόλος που αναμένεται να διαδραματίσουν οι δύο χώρες στη Νότιο-Ανατολική Ευρώπη και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.	Comparative analysis of economic and political conditions in Greece and Turkey. Impact of the economic crisis and role the two countries should play in South-East Europe and the European Union.
41	1351	Καταγραφή και αξιολόγηση στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος σε περιοχές του Δικτύου Natura 2000 με τη χρήση φωτοερμηνείας- τηλεπισκόπησης και καινοτόμων τεχνολογιών	Monitoring and evaluation of natural environment elements on Natura 2000 sites with the use of image interpretation - remote sensing and novel technologies
42	1315	Μεγιστοποίηση της τεχνικοοικονομικής απόδοσης της ηχοπροστασίας από κυκλοφοριακό θόρυβο (οδικό-σιδηροδρομικό) με χρήση ηχοπετασμάτων	Optimization of the technical and financial efficiency of sound insulation from traffic noise (road-rail) with the implementation of noise barriers
43	1355	Διαδραστική και προσαρμοστική ηλεκτρονική μάθηση βάσει καινοτόμας μοντελοποίησης χρήστη	Interactive and Adaptive e-learning through novel user modeling
44	1369	Ανάπτυξη γενόσημου φαρμακευτικού σκευάσματος βορικοναζολης	Development of a generic pharmaceutical preparation of Voriconazole
45	1378	Innovative e-Games training through branching scenarios (Games2Train)	Innovative e-Games training through branching scenarios (Games2Train)
46	1379	Δορυφορική ανίχνευση της παράνομης υλοτομίας στα δασικά οικοσυστήματα της Κεντρικής Μακεδονίας	Satellite detection of illegal logging activities in Central Macedonia forest ecosystems
47	1395	Ανίχνευση αντοχής μικροοργανισμών σε νοσοκομειακά και εξω-νοσοκομειακά στελέχη με την χρήση Vitek 2: ανάπτυξη νέας τεχνολογίας απαραίτητης για την εταιρεία Invitro	Detection of hospital and community acquired pathogens by the automated Vitek 2: developing technical capacities for InVitro Labs
48	1429	Προσβασιμότητα «εμποδιζόμενων» ατόμων (ΑμεΑ) σε διαδικτυακούς τόπους πολιτισμικού ενδιαφέροντος	Accessibility of disabled people on websites of cultural interest
49	1479	ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΔΙΑΚΡΑΝΙΑΚΗΣ ΕΓΧΥΣΗΣ ΦΩΤΟΣ	EARPHONES FOR TRANSCRANIAL LIGHT STIMULATION
50	1487	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΦΙΛ ΧΡΗΣΤΩΝ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΦΙΛ ΧΡΗΣΤΩΝ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ
51	1488	Πλατφόρμα Επιχειρηματικής Ευφυΐας	Business Intelligence Platform
52	1498	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΑΠΟ Ο.Σ. ΜΕ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ	'Human Resources Development' of the National Strategic Framework (NSRF) 2007-2013
53	981	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	THE ROLE OF SOCIAL CAPITAL FOR THE DEVELOPMENT OF RURAL MOUNTANIOUS AREAS OF GREECE
54	1510	TALENTIFICATION – Προσθήκη χαρακτηριστικών Gamification σε σύστημα διαχείρισης μάθησης	TALENTIFICATION
55	1506	Ανάπτυξη συστήματος έξυπνων μετρητών-ελεγκτών για την τηλεμετρία και τον τηλε-έλεγχο του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε πραγματικό χρόνο	KALYPSIS
56	1503	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ (ΕΚΕΥΠΜ)	Improvement and new trends' implementation of environmental measurement services
57	1537	THERMABIRD – Ανάπτυξη προγνωστικού χωρικού μοντέλου μετακίνησης ορνιθοπανίδας, για την εκτίμηση	Development of a spatial prognostic model of the avifauna movements, for

		του κινδύνου πρόσκρουσης πτηνών σε υπέργειες κατασκευές.	the estimation of the collision risk with overland manmade structures
58	1554	“ΕΡΕΥΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ & ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ ΣΕ ΕΡΓΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΟΔΟΠΟΙΑΣ”	RESEARCH FOR THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE EXCAVATION CONSTRUCTION & DEMOLITION WASTE RECYCLING PRODUCT FIR REUSE IN ROAD CONSTRUCTION PROJECTS
59	1558	Ιστορική Διαδρομή της Ελληνικής Πόλης,	Historical Evolution of the Greek City:
60	1560	Αεροπότο Επιθεώρησης & Ανίχνευσης Θερμικών Διαρροών σε ΜΟνωτήρες και Καλώδια Υψηλής Τάσης (ΑΕΤΟΣ)	Aerial Robot for Inspection & Detection of Thermal Leaks in High Voltage Power Lines Insulators
61	1579	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΟΜΑΖΑΣ ΑΠΟ ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΚΑΛΛΙΠΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΦΥΤΩΝ, ΔΑΣΙΚΩΝ, ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ	Research and design of energy utilization process of biomass from domestic energy plant crops, forestry and agricultural residues
62	1600	Ανάπτυξη μεθοδολογίας μέτρησης, αξιολόγησης, χαρτογράφησης, και αντιμετώπισης της Ηλεκτρομαγνητικής Ρύπανσης στην Ελλάδα	Development of a methodology for measuring, evaluating, mapping, and confronting to electromagnetic pollution in Greece
63	1598	Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων πολυμεσικών και διαδραστικών εφαρμογών για χώρους πολιτισμού	Research & development of innovative of multimedia & interactive applications for cultural spaces
64	13	Υλοποίηση μεθόδων ανάλυσης βίντεο σε επίπεδο λογισμικού και υλικού για εφαρμογές ασφάλειας	Software and hardware IP core implementation of video analytics methods for security applications
65	50	Ανάπτυξη ευφυούς μηχανής για το λογισμικό Watchtower	Watchtower's Intelligent System Engine
66	104	Σύστημα Ασφαλείας Συναυλιών	Secure Concert System
67	189	Σχεδιασμός μοντέλου για τη συμμετοχική και προσαρμοζόμενη διαχείριση ελληνικών περιοχών του δικτύου Natura 2000	Model Design for Participatory and Adaptive Management of Greek Natura 2000 sites
68	325	Σχεδιασμός και ανάπτυξη μιας πλατφόρμας διαχείρισης και βελτιστοποίησης της συντήρησης στόλου οχημάτων	Design and development of complex fleet maintenance management and optimization platform
69	332	Απλοποιημένη και βελτιωμένη διαδικασία επεξεργασίας εξαρτημάτων BGA	Simplified And Improved BGA Rework Process
70	368	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΙΚΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	EUROPEAN NETWORK FOR VIRTUAL ENTERPRISES
71	436	ΤΡΟΦΟΓΕΝΗ ΠΑΘΟΓΟΝΑ ΜΕ ΜΟΡΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ	FOOD BORN PATHOGENS BY MOLECULAR TECHNIQUES
72	442	Μοντέλο Ανάλυσης και αξιολόγησης σεναρίων για την αξιοποίηση τεχνολογιών ηλεκτροκίνησης	TRansport ANALysis and Scenario evaluation Model for the UTilisation of Electricity-based vehicle technologies
73	458	DSplay: Λογισμικό διαχείρισης Δικτύων Οθονών	DSplay: Software for the management of a network of displays
74	483	INNONETS. Έρευνα των στρατηγικών δικτύωσης των επιχειρήσεων και του αντίκτυπου που έχουν στις επιδόσεις τους στην αξιοποίηση της καινοτομίας	An investigation of enterprise networking strategies and their impact on enterprise exploratory and exploitative innovation performance.
75	497	Επιχειρηματικές υπηρεσίες σημασιολογικού ιστού με βάση την οντολογία GoodRelations	Semantic Web business services based on the GoodRelations ontology
76	512	Έξυπνο σύστημα διαχείρισης δρομολογίων για λεωφορεία	Web system for automated bus trip scheduling
77	533	Διαδραστική Έξυπνη Πλατφόρμα Αυτόνομης Διαβίωσης για Ηλικιωμένους (INSTANT)	INTERactive SmarT Assisted liviNg plaTform for the elder
78	538	Προηγμένες Υπολογιστικές Τεχνικές για την Ανάλυση και τον Σχεδιασμό των Κατασκευών	Advanced Computational Procedures for Analysis and Designs of structures
79	617	Πλατφόρμα Βελτιστοποίησης της Παραγωγής Λογισμικού FLEXISOFT	Software Delivery Optimization Platform
80	626	Ανάπτυξη σχεδίου ενεργειακής αξιοποίησης βιομάζας για το νησί της Κρήτης	Developing a Biomass to Energy Utilization Management Scheme for the Island of Crete

81	630	Ανάπτυξη νέων ανοσοενzymικών τεχνικών για την ορολογική διάγνωση λοιμώξεων από Εντεροϊούς σε επίπεδο οροτύπου	Development of novel immunoenzymatic assays for serodiagnosis of Enterovirus infections at the serotype level
82	632	Μοντέλο προετοιμασίας εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών τους σε ένα Πληροφοριακό Συνεργατικό Εκπαιδευτικό Περιβάλλον	A Model to Prepare Teachers for Students' Performance Assessment in Computer Supported Collaborative Learning Environments
83	657	Ολιστικό Πλαίσιο Κοινωνικής Διαχείρισης Έργων Διεπιχειρησιακής Συνεργασίας (CoLab 2.0)	Social Collaboration Environment to Deliver Successful Inter-Organizational Projects
84	661	Υψηλής Στάθμης Ενίσχυση Οπτικών Σημάτων με Συστήματα Οπτικών Ινών	Robust High-Power Fiber Amplification Systems
85	671	Ανάπτυξη Υπηρεσιών Απόκρισης Ζήτησης (στην αγορά ηλεκτρισμού)	Demand Response Product Development
86	694	Ανάπτυξη και έλεγχος νέων λακταμικών στεροειδών αλκυλιωτών με στοχευμένη δράση κατά του ενζύμου Πολυμεράση της πολυ-αδενοφωσφορικής ριβόζης (PARP) για τη θεραπεία του καρκίνου των ωοθηκών.	Investigation and development of novel lactam steroid alkylators with targeted activity against Poly (ADP-ribose) polymerase (PARP) enzymes in the treatment of ovarian cancer
87	708	Ανάπτυξη και Εφαρμογή Πλαισίου Κοινωνικής Αποδοχής της Ενέργειας: Διερεύνηση κοινωνικών συμπεριφορών στους τομείς Προσφοράς και Ζήτησης	Development and implementation of a Social Acceptability Framework for the Emerging, New Energy System to investigate social attitudes at the supply and demand side of energy utilisation
88	713	Σπίτι-Έσοδο	House-Income
89	716	ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΥΦΕΣΗΣ	INNOVATIVE RESEARCH WITHIN RECESSIONARY ENVIRONMENTS
90	718	Υπηρεσία Πρόγνωσης Ανέμου με Χρήση Μη Γραμμικών Προσαρμοστικών Φίλτρων Καλμαν	WiND FoRECASTING SERVICE USING ADAPTIVE NON-LINEAR KALMAN FILTERS
91	724	Πλατφόρμα παράλληλου λογισμικού καθολικής βελτιστοποίησης	A software platform for parallel global optimization
92	729	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Elaboration and implementation of a procedure for design and development of new products
93	730	Διαδραστικός Ταξιδιωτικός Πράκτορας	Interactive Travel Agent
94	748	Η ανάπτυξη νέων καινοτόμων κόμποστ και η μελέτη της δράσης τους στη βελτίωση της ανάπτυξης των φυτών και στην ποιότητα της συγκομιδής καθώς επίσης και στην προστασία των φυτών από τα παθογόνα	The development of new innovative composts and the study of their action on the improvement of the plant growth and the harvest quality as well as on the plant protection from pathogens
95	768	ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ – ΑΥΞΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΑΡΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ	OBESITY AND SELF-IDENTITY-INCREASING RESULTS RATIOS IN BARIATRIC OPERATIONS
96	780	Η ανάπτυξη μιας χαμηλού κόστους κεντρικής μονάδας οικιακής κομποστοποίησης για πολυκατοικίες και μικρές/μεσαίες ξενοδοχειακές μονάδες	Developing a Low Cost Central Home Composting Unit for Apartment Buildings and Small / Medium Size Hotels
97	781	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΣΤΕΦΑΝΙΑΙΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ ΕΜΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ	Vulnerable coronary segment identification for the prevention of myocardial infarction
98	790	Ανάπτυξη Πλατφόρμας Επιχειρησιακής Ευφυίας για τη Διαχείριση των Καθυστερήσεων με την ονομασία CorRal	Development of a Business Intelligence Platform for Collections
99	791	Καινοτόμο εργαλείο τεχνο-οικονομικής ανάλυσης τηλεπικοινωνιακών υποδομών	INnovation in Communication Infrastructure Techno-Economics
100	800	ΜΕΔVISION: Παραγωγή ενός οικονομικά-αποδοτικού ασύρματου συστήματος παρακολούθησης της υγείας με τεχνητής νοημοσύνη και ρομποτική	Production of a cost-effective wireless health monitoring system using AI and robotics
101	805	Ανάπτυξη αυτοματοποιημένης, βιομηχανικής, παράλληλης, διεπιστημονικής πλατφόρμας βελτιστοποίησης σχεδιασμού πολλαπλών στόχων	Development of an automated parallel industrial-strength multi-disciplinary multi-objective design optimization platform
102	820	ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ	RESEARCH IN OPTIMISATION OF DESALINATION PLANT OPERATION

103	829	Παραγωγή ανοσολογικών προϊόντων για την ανίχνευση και την ποσοτικοποίηση της Αφλατοξίνης Β1 και των ολικών Αφλατοξινών (Β1, Β2, G1, G2) σε προϊόντα τροφίμων	Production of immunological products for the determination of Aflatoxin B1 and Total Aflatoxin in food Products
104	838	ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠ'ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ	PERSONALIZED MEDICINE FOR ALCOHOL DEPENDENCE
105	842	Εφαρμογή δορυφορικών μεθόδων συμβολομετρίας που μετρούν εδαφική μετακίνηση στην γεωτεχνική μηχανική	Integration of Space Geodetic Techniques for Ground Deformation Monitoring in the Geotechnical Engineering Domain
106	844	ΕΜΦΑΣYS - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΕΙΣΜΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	INFORMATION TECHNOLOGIES FOR IMPROVING SEISMIC HAZARD CRISIS MANAGEMENT SYSTEMS
107	850	Ανάπτυξη Νέων Μικρού Ενεργειακού Χάσματος Συζυγιακών Πολυμερών για Εφαρμογή σε Οργανικά Φωτοβολταϊκά	Development of New Low Band Gap Conjugated Polymers for Organic Photovoltaic Applications